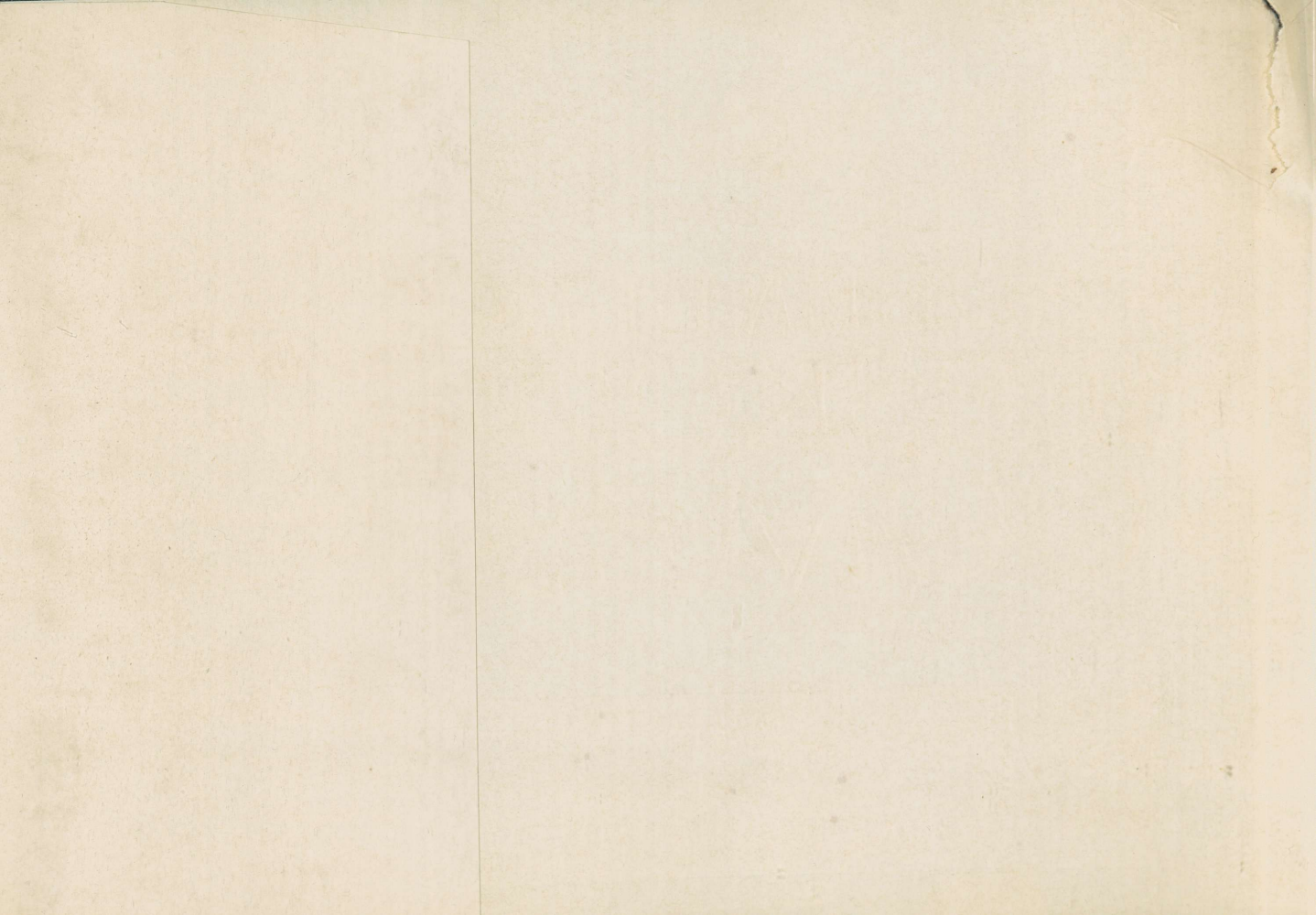

EESTI NSV
RIIKLIK
AKADEEMILINE
MEEKOOR
SOOMES

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АКАДЕМИЧЕСКИЙ МУЖСКОЙ ХОР
ЭСТОНСКОЙ ССР В ФИНЛЯНДИИ
NEUVOSTO-EESTIN VALTION AKATEEMINEN MIESKUORO
SUOMESSA
THE STATE ACADEMIC MALE CHOIR OF THE ESTONIAN
S.S.R. IN FINLAND

EESTI NSV
RIIKLIK
AKADEEMILINE
MEESKOOR
SOOMES

1 · 9 · 6 · 2
TALLINN

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS

24664

EESTI NSV
RIIKLIK
AKADEEMILINE
MEESKOOR
SOOMES

Jan

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АКАДЕМИЧЕСКИЙ МУЖСКОЙ ХОР
ЭСТОНСКОЙ ССР В ФИНЛЯНДИИ

NEUVOSTO-EESTIN VALTION AKATEEMINEN MIESKUORO
SUOMESSA

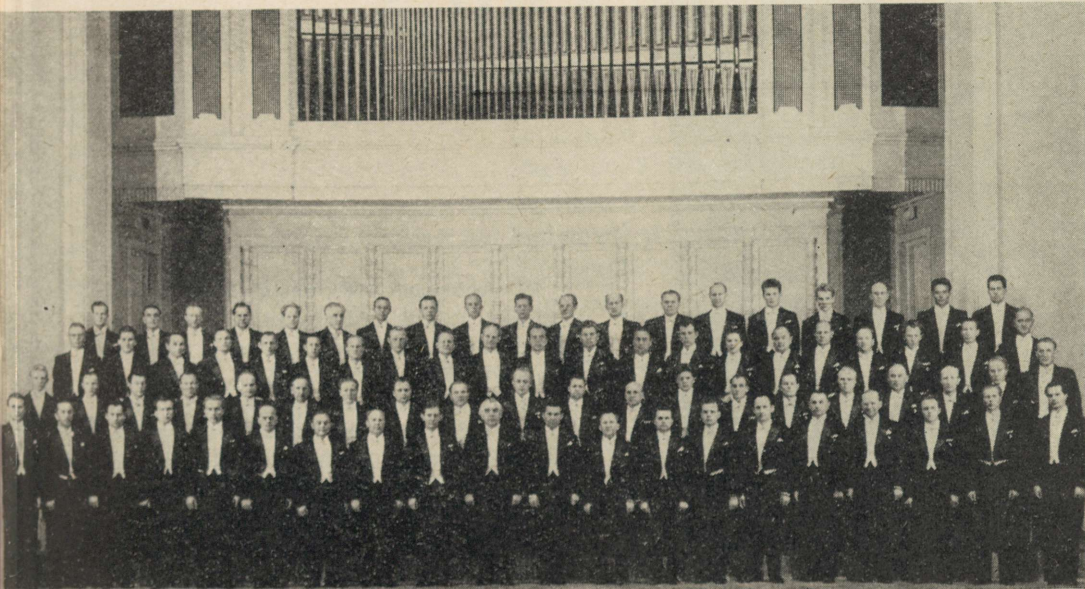
THE STATE ACADEMIC MALE CHOIR OF THE ESTONIAN
S.S.R. IN FINLAND

TARTU ÜLIKOOI
RAAMATUKOGU

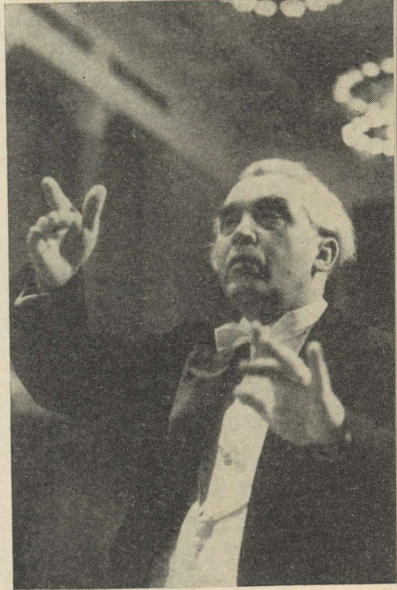

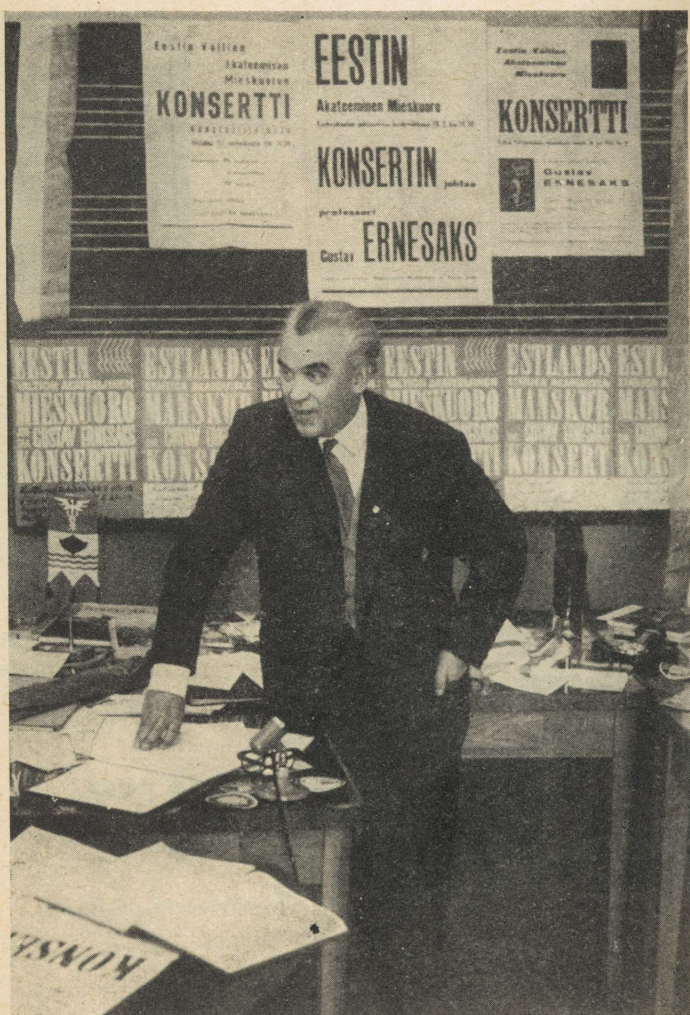
KUNSTILISELT KUJUNDANUD
HEINO KERSNA

2. Eesti NSV Riiklik Akadeemiline Meeskoor.

1. NSV Liidu rahva-
kunstnik professor
Gustav Ernesaks

3. 23. veebruaril 1962. aastal lahkus Eesti NSV Riiklik Akadeemiline Meeskoor Tallinnast Soome suunas. Viisteist päeva hiljem, 9. märtsil 1962. aastal saabusid laulumehed taas tagasi kodulinna, seljataga tore ja kauaks meelde jääv kontserdireis. Mida siis nähti-kuuldi sõprusmatkal? Sellest rääkis prof. Gustav Ernesaks Tallinnas korraldatud pressikonverentsil, sellest anname järgnevalt põgusa ülevaate sõnas ja pildis. Seega — nii see oli...

Meie laul tõusis möödunud sõja ahervaremetel, otse sõjatuhast ja löi lausa leekima juba sel ajal, kui läänes külvasid suurtükid surma ja langes veel tuhandeid.

See oli 16. novembril 1944. aastal, kui tegime otsuse kutselise meeskoori asutamise kasuks. Miks just meeskoor? On ju segakooride repertuaar väga laialdane ja häälevärvide kontrastid rikkalikud, peitub ju suures segakooris eneses omakorda veel nais- ja meeskoor. Igatahes, meie kaalutlus oli järgmine. Kutselisi segakoore oli juba niigi mitmeid. Kutselisi a cappella meeskoore me ei teadnud aga Nõukogude Liidus olevat. Tõsi, väga edukalt tegutsesid ja tegutsevad A. Aleksandrovi nim. ansambel ja Ukraina Banduristide Kapell, need koorid on aga eriilmelised — saatega. Me kavatsesime neile veel lisada erineva profiiliga koori, nimelt a cappella meeskoori. See saigi teoks.

Kaheksakümmend lauljat meie koori tarvis oli täiesti piisav. See arv on küllaldane nii monumentaalset kui ka kammerlikku laadi teoste esitamiseks. Sellisel kooril oleks õige komplekteerimise juures küllalt ürgset, mehist jõudu, samuti suudaks ta olla intiimselt painduv kõige peenemateski dünaamilistes varjundites. Peale selle aga oleks tal veel üks praktiline omadus, nimelt mahuks koor kontserdimatkadel parajasti kahte

vagunisse. Tuli ju mõelda sellele, et suurema osa oma tööajast hakkame elama veerevail ratastel, sest kutselise koori laul peab ulatuma kõige laialdasematesse rahvahulkadesse, peab saama tõukejõuks uute kooride tekkimisele. Ta peab olema rahva pedagoog, liikuv rahvaülikool muusika alal. Ta peab olema uue repertuaari propageerija ja interpreteerimiskunsti eeskuju.

Millised eeldused olid meil vajaliku häälematerjali ja kogemustega lauljate leidmiseks?

Teatavasti on meil koorilaul aegade jooksul kasvanud kõige populaarsemaks musitseerimise vormiks. Kui 1869. aastal korraldati esimene üldlaulupidu umbes 700 meeskoorilaulja osavõtul, siis ei teadnud tänuväärse asja algatajad, millise uhke, vägeva ja hargneva võrega puu nad olid istutanud. Ja kui me pidasime Tallinnas 1960. aastal Eesti NSV 20. aastapäeva puhul 15. üldlaulupidu, nüüd aga juba 35 000 laulja, tantsija ja pillimehe osavõtul, siis näeme, millised mõõdud, mahu ja sisu on omandanud nõukogudeaegsed laulupeod.

Ei tohi muidugi unustada kõiki neid meeskoore ja koorijuhte, kelle tegevus nii või teisiti oli ettevalmistavaks aluseks meeskoorilaulu edaspidisele arengule. Nimetagem siin koorijuhti ja heliloojat Konstantin Türnpud ning meeskoorilaulu väsimatut propageerijat prof. August Topmani. Enne neid olid oma panuse andnud A. Läte, J. Simm, L. Neumann, hiljem lisasid sellele oma jõu E. Aav, A. Karindi, R. Ritsing jt.

Meeskoorilaulu laialdane levik võimaldas leida vilunud lauljaid ja koondata parimad esimeseks kutseliseks meeskooriks eesti rahva ajaloos.

Uue meeskoori asutamisel oli vastava muusikalise haridusega lauljate valik siiski üpris väike. Nii tuligi peamiselt piirduda isetegevuslastega. Edaspidi pöörasime aga erilist tähelepanu andekate noorte edasiõppimisele. Selle tulemusena on koori ridades kasvanud kõrgema muusikalise haridusega lauljate arv. Meie hulgast on võrsunud ka koorijuhte, nagu Eesti NSV teeneline kunstitegelane H. Uibo, U. Järvela, H. Siiak, K. Areng, G. Toompea, O. Sau, A. Lüüs, O. Oja jt. Ühtlasi on meil kujunenud lauluõpetajate ja hääleseadjate oma kaader (Eesti NSV teeneline kunstnik V. Gerretz, R. Vahisalu, R. Alango, H. Rikas, P. Härm). Ei puudu isegi heliloojad (H. Lemmik, O. Sau). Meie solistide kontsertidel on esinenud R. Alango, U. Kreen, R. Vahisalu, V. Gerretz, G. Metssalu, K. Kasekivi, P. Härm, V. Valge, K. Räästas, G. Aan jt. Mitmed lauljad on siirdunud koorist teatrilavale, nende hulgas Eesti NSV rahvakunstnik V. Gurjev, Eesti NSV teeneline kunstnik H. Vasar, E. Tordik ja E. Kärvet. Kooris tegutseb kahekordne kvartett H. Siiaku juhtimisel ja kaks kvartetti, kelle kunstilisteks juhtideks on I. Talvik ja O. Oja. Koori klaverisaated on Balti ja Valgevene vabariikide vahelise konkursi laureaadi V. Rootsi kätes.

Vokaalse taseme arendamiseks ja ühtlustamiseks toimub kooris alaline individuaalne ja rühmahääleseade. Need, kellel puudub muusikaline eriharidus, õpivad solfedžogruppides. Koor töötab iga päev kolm tundi, millele lisanduvad eespool nimetatud täiendustunnid ja mitmesugused loengud. Kontserdipäeval koguneme enne esinemist lühikeseks lahtilaulmiseks ja mõnede laulude meeldetuletamiseks. Pikkadel kontserdireisidel

tuleb muidugi hoolega jälgida, et koor püsiks heas vokaalses ja kunstilises vormis. Mitmekümnetesse kontsertidesse ulatuv esinemiste arv ringreisidel seab eriti tenoritele suuri nõudmisi. Meeskoori esimese tenori häälepartii keskmine kõrgus on peaaegu alati kõrgem ooperi kangelas-tenori omast. Kõrget do-dieesi on vaja õige mitmeski laulus, ning kui palju kõrgeid noote «lennutatakse» ühe kontserdi jooksul, kontserdimatka jooksul!

Uue kava õppimine kestab meil keskmiselt kuus nädalat. Põhimõtteks on meil repertuaari osas see, et silmapaistvaid kooriteoseid hoiame pidevalt jooksvas repertuaaris ega lase neid unustushõlma langeda. Praktika näitab, et koori mälu «maht» on umbes 120—140 laulu. Laulude rohke tagavara võimaldab esinemiskava varieerimist ja vaheldust. Eriti tähtis on «käibelolevate» laulude suur arv neis linnades, kus anname rohkem kui ühe kontserdi. Tavaliselt oleme sel puhul esitanud täiesti erinevaid kavu. Et mõnda laulu kuulajad eriti nõuavad, on nende esitamise arv tõusnud üle kuuesaja. Nii on populaarsemaks Orlando di Lasso «Kaja», Kovali «Ilmeni järv», vene rahvalaul «Õhtukellad», sõdurite koor Gounod' ooperist «Faust» jne.

Peamise tähelepanu oleme pööranud kaasaegsete kooriteoste «organiseerimisele» ja ettekandmisele. Oleme «helilooja vestinööpi keerates» saanud «esietenduse» õiguse ligi saja viiekümnele teosele. 17 aasta jooksul õpitud viiesaja kaheksateistkümnest laulust oleme umbes 50% ulatuses andnud ruumi kaasaegsete heliloojate teostele. Teine suurem lauluderühm on meil klassikalised meeskoorilaulud. Pikematest helitöödest kuu-

luvad siia Cherubini «Requiem» ja Rimski-Korsakovi «Tark Oleg», peale nende veel kümme-kond kantaati ja rida süite. Teoseid sümfooniaorkestriga oleme suhteliselt vähe esitanud, sest mitte igas linnas pole orkestri kasutamise võimalust või aega vajalikeks proovideks. Rännuteed on hästi temporikkad, seepärast oleme peamise tähelepanu pööranud a cappella laulule. Kolmanda rühma moodustavad rahvamuusika aineil loodud laulud. Nii koorile seatud rahvalaulud kui ka nende baasil loodud keerukalt ja ulatuslikult arendatud teosed on kauniks lisaks meie repertuaarigammale.

Oleme esitanud mitmesuguse kindlapiirilise temaatikaga eri kavu: uuslooming, noored autorid, lääne klassika, vene klassika, eesti klassika, eesti rahvalaule, laule laulupidudelt, rahvaste laule, rahulaule, kantaate, ooperikoore, laule merest, Kesk-Aasia, vene, läti, ungari, tšehhoslovakkia, soome koorimuusika, laule rahvuseepose «Kalevipoeg» tekstidele ja muud. Kavu on pühendatud eri autoreile, nagu A. Läte, E. Aav, K. Tärnpu, A. Kapp — E. Kapp — V. Kapp, M. Saar jne. Oleme laulnud laule algkeeles (vene, ukraina, läti, leedu, tšehhi, slovaki, saksa, soome, itaalia ja ladina).

Aastate jooksul on meeskoor andnud üle 2200 kontserdi. Siia lisandub veel mitusada kahekordse kvarteti, kvarteti ja solistide kontserti. Väljaspool Nõukogude Eestit oleme külastanud 109 linna, Nõukogude Eesti piirides oleme laulnud saja seitsmekümnes kohas. Esinemiste arvu poolest on Tallinna järel esikohal Moskva (90) ja Riia (70). Neile järgnevad Tartu, Leningrad jne. Meie laul on kõlanud kontserdisaalides, teatrites,

konservatooriumides, klubides, rahvamajades, kultuurimajades, tehastes, koolides, kolhoosides, vabaõhulavadel. Loomulikult on koor osa võtnud ka meie suurüritustest — üldlaulupidudest ja rajoonide laulupäevadest. Korduvalt oleme viibinud pikematel kahe- kuni kolmekuulistel kontserdimatkadel. Need on haaranud kõiki nõukogude vabariike. Meie reisirid on ulatunud Užgorodist Novosibirskini, Leningradist Krimmini ja Kaukaasiani, Saaremaalt Kesk-Aasiani.

Väga huvitav oli meie kontserdireis Tšehhoslovakkiasse. Tuntakse ju seda maad meeskoorilaulu ühe parima viljelejana. Need esinemised olid kunsti- ja sõprusühendused ja pälvisid mõlemapoolset rahulolu.

Nii kanname me laule rahvalt rahvale. Olles tundma õppinud paljusid rahvaid, nende omapära, kultuuri ja laule, oleme muutunud oma arusaamadelt sügavalt internatsionalistlikeks. Oleme kohanud andekaid, töökaid, külalislahkeid rahvaid. Omalt poolt oleme sellele värvirikkale rohuaiale lisanud oma värvi — oma laulu —, tutvustades Nõukogude Eesti saavutusi ja nõukogude koorikunsti teistele rahvastele. Oleme muutunud nii-öelda sõprussõdurite rooduks, kes ehitab usalduslikku sõprussilda lauludest ja kes on sügavalt veendunud, et kultuurisaavutuste vastastikune tutvustamine on paremaid ja ajakohasemaid vorme rahu kindlustamiseks meie planeedil. Oleme veendunud, et tuleb kord aeg, mille nimeks on õnnelik töö ja kõlava laulu aeg. Seepärast tahame pidevalt täiendada oma repertuaari, arendada interpreteerimiskunsti, tahame väsimatult rännata ja tunda suurt rahuldust oma üllast ülesandest.

Meid huvitas ülimalt matk Soome. Asusime teele põnevusega, olles varustanud end muuhulgas ka kümme-konna soome koorilauluga, mitmed neist algkeeles. Umbes pool kaasasolevast repertuaarist oli Nõukogude Eesti kaasaegseilt heliloojailt. Tunti ju meie kooriloomingut Soomes seni peamiselt M. Härma «Meeste laulu» ja «Tuljaku» kaudu.

Kahju oli vaid sellest, et peaaegu igas linnas toimus meil üks kontsert. Ning pole ju võimalik ühe programmi piires esitada kõike seda, mida tahaks. Lihtsalt ei mahu. Ainult Helsingis oli võimalus esitada kahte kava meie jooksvast repertuaarist. Tõsi, me oleksime võinud esitada ka moodsaid helindeid või koostada kavu ainult klassikute helitöödest. Ent peame oma ülesandeks teenida võimalikult laiemaid rahvahulki, olla nii-öelda pedagoogiline, moduleeriv sild rahva muusikalise maitse kasvatamisel nõudlikkuse suunas.

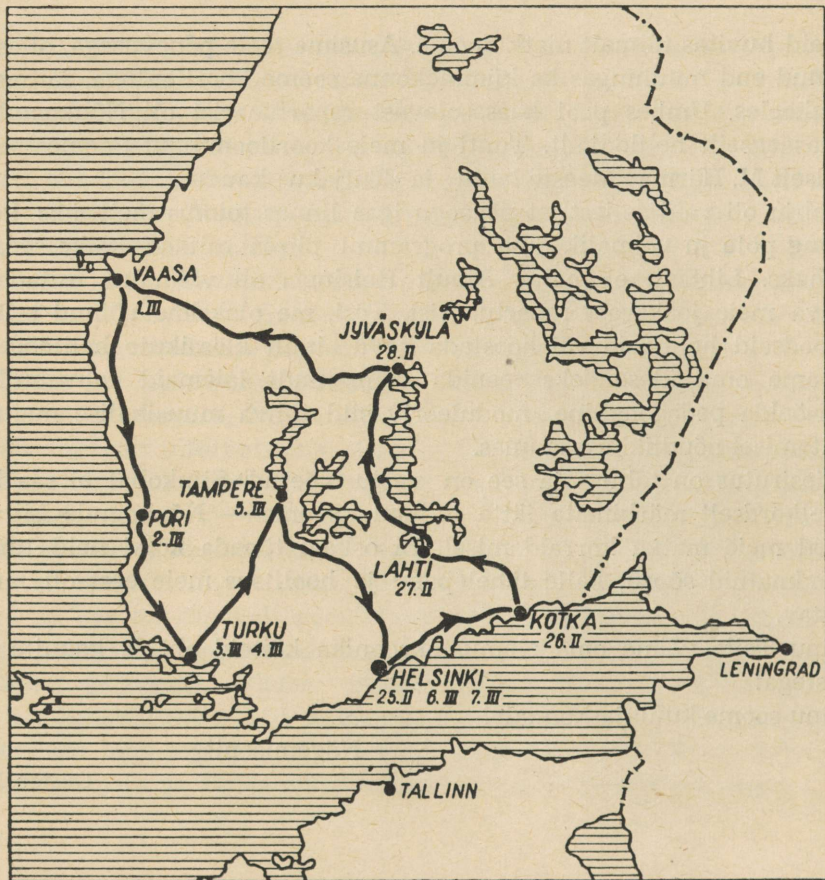
Käesirutus on tehtud ja see on vastu võetud. Siinkohal ei saa kuidagi veelkordselt märkimata jätta ühingu «Soome — Nõukogude Liit» suurt tööd meie matka korraldamisel. Ei oskagi tänada kõiki neid tuntud ja tundmatuid sõpru, kelle tähelepanu ja hoolitsus meie eest oli lausa liigutav.

Tänu Teile võime oma elamustekroonika kõiteid ehtida kaunite mälestustega!

Tänu soome kuulajaskonnale!

Nägemiseni!

Gustav Ernesaks

Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Meeskoori matkatee Soomes.

Sõnaga «Soome» seondub nagu iseenesest kujutus järvedest, kaljustest ja sportlastest. Me küll ei näinud oma talvekuulisel reisil sinavaid järvi — nagu ei tohikski rääkida, et külastasime «tuhande järve maad» — ka kaljurahne kohtasime harva, aga suusatajaid silmasime see-eest kõikjal. Jäi mulje, et soomlane ja suusad on nagu ühte kasvanud, et soome lapsed õpivad üheaegselt nii kõndima kui ka suusatama. Ja kui nad on sirgunud kooliealisteks, ongi neist saanud «stiilimeistrid», kelle viimistletud, sujuvaid ja julgeid suusakaari on lausa nauding jälgida. Juba Vainikkala piirijaamas nägime, missuguse hasardi ja pinevusega kolm raudteelast jälgisid väikesest kohverraadiost ülekannet maailma-meistrivõistlustelt suusatamises Zakopanes ja missuguse uhkuse, kuid sealjuures ka omalaadse enesestmõistetavusega võtsid nad vastu teateid soomlaste võitudest.

Agas me ei tunne Soomet mitte ainult kui järvede, Nurmi ja Hakulineni maad. Tunneme Soomet ka kui Juhani Aho, Lönnroti, Palmgreni, Merikanto ja eeskätt Sibeliuse maad. Tunneme teda kui vanade traditsioonidega muusika- ja koorilaulumaad. Ja enne meie kontserdireisi Soome tiivustas see meid eriti hoolikale ettevalmistusele, sisendades aga ühtlasi pakitsevat uudishimu oma võimete proovimiseks. Varemalt, see oli aastal

1958, oli meil kolme nädala vältel võimalus proovida oma «laulutiibade» kandvust Tšehhoslovakkia Sotsialistliku Vabariigi neljateistkümne linna kontserdilavadel. See oli külaskäik nii-öelda meeskoorilaulu peakorterisse ja eks selle reisi tulemused olidki omamoodi julgustajaiks Soome-matka ettevalmistamisel.

Paralleelselt erialase ettevalmistusega püüdsime meelde tuletada kõik Soome kohta omal ajal saadud koolitarkused. Ajutiselt tekkisid meil tavaliste muusikateooria ja hääleseadetundide kõrvale koguni uued «õppeained» — Soome ajalugu, kunst, kirjandus, muusika, majanduspoliitiline olukord jne. Loomulikult ei puudunud ka soome keele lühikursus. Meid huvitas kõik, mis oli seotud Soomega.

Omalt poolt kasutasime koori tutvustamiseks eelmaterjalina fotodega illustreeritud soomekeelseid prospekte, millised saatsime varakult mitmesse Soome linna.

Nii saabuski meie ärasõidupäev — 23. veebruar 1962. aasta.

Meid oli Balti jaama saatma tulnud EKP Keskkomitee ja Eesti NSV valitsuse esindajaid, arvukalt Tallinna kooride rahvast, muusikasõpru, tuttavaid, sugulasi. Surisesid filmikaamerad, plöksatasid fotoaparaadid ja nende sekka kostis alatasa hüüdeid «Head reisi!» ja «Palju edu!» Head soovid, lilled ja julgustavad käeviiped sisendasid küll enesekindlust, kuid ühtlasi suurendasid veelgi vastutustunnet, soovi täita meile pandud lootused.

Järgmise päeva lõuna paiku tervitas meid Vainikkala piirijaama muhe tolliametnik naljatleva küsimusega: «Mitä tavaroita teillä on?» Polnud

HELSINKI

parata, «tollihärral» tuli seekordseks revisjoniks kasutada kuulmismeelt, kuna «vedasime» ju «laulukaupa». Meie esimene kuulaja Soomes pidas seda «kaupa» impordi vääriliseks ja meie soome keeltki päris ladusaks. Piirijaama oli meile vastu sõitnud ühingu «Soome — Nõukogude Liit» Lahti osakonna sekretär Kalevi Sirnela, kes oli meie saatja ja ka teadustaja kontsertidel kogu reisi vältel.

Kouvolas aga ootasid meid juba ühingu «Soome — Nõukogude Liit» peasekretär Toivo Karvonen ja NSV Liidu saatkonna esindajad. Neilt saime ühtlasi esimesi teateid meie eelseisvate esinemiste kohta.

24. veebruari õhtul saabusime tuledesärasse peidetud Helsingisse. Ja samal õhtul pandi südamliku vastuvõtuga esimesed öied sõbruspärga, mille punumine jätkus järgneva kahe nädala vältel.

Jaama oli vastu tulnud arvukalt ajakirjanduse ja raadio esindajaid, Helsingis elavaid eestlasi ja kaks korda Tallinna külasthanud segakoor «Kullervo» oma juhi Erkki Aaltoneniga. Meid tervitati lillede, soojade käepigistuste ja tervitussõnadega ning eestikeelse lauluga. Meie tänasime soomekeelsega. Soome raadio tuntud reporter Oke Jokinen aga «pinnis» meie peadirigenti.

Kuid juba tuli rutata hotellidesse, kuna tund hiljem oli ette nähtud pressikonverents. Ja nii istusimegi varsti hotell «Klaus Kurkki» mugavas saalikeses ühise laua taga Helsingi ajakirjanikega, tutvustasime koori senist kontserttegevust ja kroonikamaterjale ning vastasime rohketele küsimustele. Nagu järgmise päeva ajalehtede artiklitest selgus, oli soomlastele meie jutuaajamises mõndagi üllatavat. Kõigepealt kutse-

lisuse küsimus. Nii kirjutab selle kohta «Uusi Suomi», et «... kui mitte arvesse võtta ooperikoore, siis vist küll ei leidu lähihorisontidel niisugust imet.» Arve meie laulupidudest nimetatakse sealsamas «otse tummaks-löövaiks». Teiseks äratas tähelepanu meie kontsertide arv ja eriti repertuaari suurus. Meil kaasasolnud statistilist repertuaarinimekirja hindas mõni kahe ja poole, mõni koguni kolme ja poole meetri pikkuseks.

Õhtusöögil pidas tervituskõne ühingu «Soome — Nõukogude Liit» esimees prof. Göran v. Bonsdorff, kes rõhutas meie koori külaskäigu suurt tähtsust kultuurisidemete süvendamisel Soome ja Nõukogude Liidu vahel. Järgmise päeva elasime esimese kontserdi eelses ärevuses.

Eesti NSV Riiklik Akadeemiline Meeskoor on seitsmeteistaastase kontserttegevuse jooksul tutvunud sadade saalidega. Oleme esinenud väga erinevate kujunduste ja omadustega saalides — hiigelsuurtest pisitillukesteni, imekaunistest inetuteni, väga headest halbadeni kõikide vahenüanssidega. Akustiliste omaduste kohta on meil tekkinud omamoodi hindamissüsteem ning et võrdlusmaterjali on rikkalikult, oleme saavutanud sel alal päris suure vilumuse. Soome kontserdisaalidest olime lugenud ja kuulnud ainult head, nii nende arhitektuurilisest lahendusest kui ka akustilistest omadustest. Senini puudusid aga võimalused võrdlemiseks. Sellepärast valitseski suur huvi esinemistingimuste vastu meie esimeses kontserdisaalis — Helsingi Kulttuuritalos. Ja esimene käik kontserdipäeva hommikul oligi õhtusele «töökohale».

Mõnelgi korral olime paljukiidetud saalides pidanud üle elama kibedaid pettumusi, kuid seekord oli olukord sootuks vastupidine.

EESTIN
VALTION

Akateeminen
Mieskuoro

Joht. G. Ernesaks

Enst.

KONSERTTI

25. 2. -22 klo 19
Kulttuuritalossa

Jäähvyäts.

KONSERTTI

7. 3. -22 klo 19
Yliopistossa

Liput: 300 — 400 — 500 —
Lippupalvelusta, Kulttuuritalossa, SN-Seuraista ja tuntu-
tia ennen konserttipaikaa
katsoa

ESTNISKA
STATENS

**Akademiska
Manskör**

Dir. G. Ernesaks

Första

KONSERT

25. 2. -62 kl. 15

i Kulturhuset

Avskeds-

KONSERT

7. 3. -62 kl. 19

i Universitetet

Biljetter: 300 — 400 — 500
Sås. Biljetterna i Kulturhuset, hos
Samlaget FN och en utvald försäljare
i samman på det ställe konserten
äro.

Töölö uues elamuterajoonis paikneva Helsingi Kulttuuritalo näol on Soome pealinn saanud endale suurepärase akustikaga, 1500 kohaga esmaklassilise kontserdisaali, mis ei jäta ka väiksemates detailides midagi soovida. Siin ilmnevad maja looja, ülemaailmse kuulsusega arhitekti Alvar Aalto loomingulistest ideedes kätketud kaasaja arhitektuuri põhimõtted. Väinö Aaltoneni skulptuurid täiendavad maitseka interjööri terviklikkust. Üle viie tuhande töölise aitas kultuurimaja ehitamisel kokku hoida ühe kolmandiku kuludest.

Pole kahtlust, et selles saalis esinemine rahuldab ja rõõmustab ka kõige nõudlikumat interpreeti.

Ning algaski esimene kontsert — meie reisi «avamäng» . . .

Erutus hajus juba pärast esimesi laule. Kuulajad reageerisid üle ootuste elavalt. Ning kui palju soojust ja siirast sõprust õhkus saalist lavale!

Meid käisid lilled, auaadresside ja kingitustega tervitamas Helsingi koordine delegatsioonid, Soome Meeskooride Liidu, Soome-Rootsi Meeslauljate Liidu ja teiste organisatsioonide esindajad.

Kontserdil viibisid ka Nõukogude Liidu suursaadik A. Zahharov abikaasaga, soome avalikkuse silmapaistvad esindajad, heliloojad, kunstnikud, ülikooli õppejõud, nende hulgas ühingu «Soome — Nõukogude Liit» esimees prof. Göran v. Bonsdorff.

Kontserdi saime lõpetada alles pärast mitmeid lisapalu.

Olime õnnelikud ja tundsiime suurt rahuldust — esimene «tuleproov» oli edukalt sooritatud.

Ja nüüd algasid kiired päevad.

Meil tuli kaheksa päeva jooksul anda kontserte seitsmes linnas, kusjuures vahemaad ühest linnast teise olid kakssada kuni kolmsada kilomeetrit. Üldjoontes kujunes meie päevakord selliseks: hommikul varakult kiire einetamine, kus peaosas mängis muidugi suurepärane värskendav «vahva kahvi», siis kohvrite paigutamine meie mugavate busside katusele ja sõit järgmisesse linna. Jõudsime kohale tavaliselt parajasti lõunasöögiks. Paar tunnikest linnaga tutvumiseks, väike puhkus ja tuligi astuda lavale. Pärast kontserte aga tavaliselt pidulikud õhtusöögid ja kohtumised. Nii et tempo oli tugev. Kuid mugavad bussid, eriti aga soomlaste soe ja siiras külalislakhus peletas väsimuse ja hommikul olime kõik erksalt valmis vastu võtma uusi muljeid ja elamusi ning nautima läbi bussiakna talvise Soome karget ilu.

26. veebruaril jõudsime Soome suurimasse sadamalinna Kotkasse.

Koorile olid juba Helsingisse vastu sõitnud Kotka linnavalitsuse sotsiaalsekretär Unto Mänttäri ja linnavolikogu liige Keijo Yrjölä.

Kuna Kotka on sõprusvahekorras Tallinnaga, kujunes meie sealviibimine eriti südamlikuks. Kohe pärast saabumist korraldas linnavalitsus vastuvõtukohvi. Linnapea Martti Viitanen pöördus koori poole tervituskõnega, öeldes muu hulgas: «Alati oleme Tallinnas tundnud end nagu oma perekonna keskel, nagu kodus. Loodan, et tunnete end Kotkas niisama kodusena, kui meie tunneme end Tallinnas.»

Vastasime «Meeste lauluga».

Kontsert oli Kotka Töölismajas. Sellel viibis suurel hulgal kohalikke muusikategelasi, kes tervitasid meid rohkete lillede ja kingitustega. Ter-

KOTKA

LAHTI

vitajate reas oli linna muusikakomitee, Soome Tööliste Muusikaliidu Karjala osakonna, Kotka Tööliste Kontserditoetamise Ühingu ja selle juurde kuuluvate kooride ja orkestrite esindajad ja palju teisi.

Pärast kontserti korraldas linnavalitsus koorile ja kutsutud külalistele hotellis «Ruotsinsalmi» piduliku õhtusöögi. Siin laulis koor ka maahärra Artturi Rannale, kes just samal õhtul pühitses oma 65. sünnipäeva. Kinkisime maahärrale Nõukogude Eesti laualipukese. Õhtusöögil esinesid meile ka «Kotka Laulumehed».

Järgmisel hommikul pärast paaritunnilist sõitu jõudsime Soome talispordikeskusesse Lahtisse — moodsa arhitektuuriga, avarasse, kiires tempos kasvavasse, suuruselt neljandasse linna Soomes.

Meid oli vastu võtnud Lahti linnapea Olavi Kajala, abilinnapea Santero ja linna abisekretär Osmo Kock.

Meile pakutud einel pidas linnapea tervituskõne, rõhutades, et «Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Meeskoori külaskäik Soome ei ole mitte ainuüksi erutav sündmus kultuurielus. Veelgi suurem on selle külaskäigu tähtsus naaberrahvaste sõpruse süvendamisel.»

Pärast einet jäi parasjagu aega põgusaks tutvumiseks väga meeldiva linnaga ja peagi rivistusime üpris originaalse lahendusega kontserdisaali avarale lavale järjekordseks kontserdiks.

Jällegi õhtu täis kuulajate ergast reageerimist kõikidele lauludele, ohtraid kiiduavaldusi, lilli, lisapalu...

Tervitamas käisid koori linna muusikakomitee esindajad magistrid F. Krohn ja A. Vainio, Lahti meeskoori, Lahti õpetajate koori, töölis-

ühingu meeskoori, ühingu «Soome — Nõukogude Liit» Lahti osakonna ja teiste organisatsioonide delegatsioonid.

Vastuseks kõlas meie koorilt Paciuse «Suomen laulu».

Muuhulgas sai kontserdil suure menu osaliseks meie kahekordse kvarteti esituses Erkki Aaltoneni seatud soome rahvalaul «Asikkala puuvankrid». Küllap osalt sellepärast, et Asikkala-nimeline maakoht asub otse Lahti külje all ja eks kuulajategi hulgas olnud sealtkandi elanikke.

Õhtul kõrraldatud lauljate sõprusõhtust võttis osa paljude Lahti kooride esindajaid.

Veebruarikuu viimasel päeval jätkus meie laulumatk läbi karge, päikese-
paistelise talvehommiku Soome sisemaa poole — Jyväskylässe, kus aastal 1884 peeti Soome esimene vabariikliku ulatusega laulupidu.

See on kena, kodune linnake, kus vana vaheldub uuega, kuigi uus on juba märgatavas ülekaalus. Järjekordselt võisime tähele panna ja tunnustust jagada soome arhitektidele. Kui palju head maitset, leidlikkust ja julget fantaasiat! Otstarbekus, lihtsus ja ilu.

Meie kontsert oli kohaliku Kõrgema Pedagoogilise Kooli puupüsti täis aulas. Kuna oli parajasti Kalevala-päev, esitasime ka E. Võrgu laulu «Kalevipoeg».

Publiku rohkeid kiiduavaldusi ja lilledetulva püüdsime tasuda lisapaladega.

Lavale kogunes hulgaliselt muusikaorganisatsioonide esindajaid väljendama oma tänu ja heasoovlikkust. Nii olid meid tervitamas Jyväskylä linna muusikakomitee, töölisühingu segakoor, meeskoor «Sirkat», nais-

JYVÄSKYLÄ

VAASA

koor «Vaput», raudteelaste meeskoor, karjalaste segakoor, Jyväskylä segakoor, «Jyväskylä Naislauljad» jt.

Õhtusöögil kinkis linnapea igale kooriliikmele fotoalbumi «Jyväskylä». Pärnu sõpruslinna Vaasasse jõudsimel alles pärast kolmesaja-kilomeetrist bussimatka.

Siin jäi pärast lõunasööki vaevu aega «kesta vahetamiseks» ja juba tuligi astuda linnavalitsuse saali lavale. Väsimuse aga peletas jällegi saali väga hea akustika ja tähelepanelik publik, nii et kontserti võisime ka ise lugeda kvaliteedilt õnnestunumate hulka. Kogu õhtu jooksul valitses eriline pidulik meeleolu. Ja jällegi lilled, lilled, lilled...

Mitmeidki laule oleksime pidanud kordama, aga olime hakanud juba reisi alguses praktiseerima teist moodust. Nimelt laulsime kordamise asemel uue, umbes samalaadse laulu. See võimaldas veelgi mitmekesis-tada kontserdi kava ja esitada mõnegi hea laulu, mis esialgu kavva ei «mahtunud». Nii laulsime tavaliselt vene rahvalaulu «Õhtukellad» järele teise vene rahvalaulu «Pimedas metsas» või ukraina rahvalaulu «Lai Dnepr», soome rahvalaulu «Õhtul» järele teise soome rahvalaulu «Sato, sato», Sibeliuse «Metsamehe laulu» järele tema «Südamelaulu», Ernesaksa «Laine tõuseb» järele sama autori «Õhtu rannal» jne.

Paljud kontserdikülastajad Vaasas palusid edasi anda tervitusi oma sõpruslinna Pärnu elanikele.

Järgmisel hommikul jätkus meie matk piki Soome läänepiiri otse lõunasse, keskpäeval jõudsimel pärast järjekordse paarisaja kilomeetri läbi-mist Porisse.

PORI

Kontsert Poris oli meil arvult kuues järjest ja oli karta, et see hakkab oma mõju avaldama. Kuid ohje lödvaks lasta oli veel vara, seda enam, et saalis viibis ka Soome Meeskooride Liidu esimees Altti Järvinen. Ja pidasimegi vapralt vastu. Küllap aitas selleks kaasa ka teadmine, et järgmisel päeval saame puhata — kolmas märts, mil olime Turus, oli meile esimene päev, mis möödus lauluta.

Seda päeva kasutasime päris tõsiseks ekskursiooniks mööda Soome iidse kultuurikeskuse ajaloolisi vaatamisväärsusi.

Seitsmemäelinn Turu, mille jagab kaheks Aura jõgi, on niisama vana kui Eesti ülikoolilinn Tartu. Ning siin leidsime mõndagi, mis tuletab meelde meilgi säilinud ajaloolisi objekte: Turu loss Aura jõe suudmel, üks vanimaid ehitusi Soomes, sarnaneb mitmeti meie Kuressaare lossiga, 13. sajandil ehitatud Toomkirik, mille kellad Soome raadios tähistavad keskpäeva...

Pärast lõunat toimus pressikonverents, millest võtsid osa ajalehtede «Turun Sanomat», «Uusi Päivä» ja teiste esindajad.

Õhtul külastas osa meie koorist teatrit, teised aga käisid kuulamas Tampere meeskoori kontserti. Käisime koori laval tervitamas ja tundsimme mõnu «endale laulda laskmisest».

Järgmisel päeval sai ühingu «Soome — Nõukogude Liit» Turu osakonna aastakoosolekul meie kvarteti esinemine suure menu osaliseks.

Meie koori kontsert Turu kontserdisaalis kujunes väga pidulikuks. Soome ja Nõukogude Liidu riigilippudega raamitud avarale lavale kogunesid pärast esimest laulu tervelt neljateistkümne muusikaorganisatsiooni ja

TURKU

koori esindajad, kes suurte lillesülemitega meid tervitasid. Lauljate ridade vahel aga askeldasid noored neiud, kes panid igale lauljale lilled rinda. Meiepoolseks tänuks oli sel puhul juba traditsiooniliseks kujunenud «Suomen laulu».

Saalitäis kuulajaid jagas heldekäeliselt kiitusi kogu õhtu kestel ja kontsert lõppes sellega, et viimaseid lisapalu kuulati püsti seistes.

Täie tunnustuse pälvisid ka siin, nagu igal pool varemgi meie solistid R. Alango, U. Kreen ja kontsertmeister V. Roots.

Muuseas, seda kontserti kuulas ka palju Rootsist selleks puhuks kohale saabunud eesti emigrante.

Järgmisel hommikul bussis jällegi igapäevane, tuttav pilt: värsketest ajalehtedest otsitakse ja loetakse eelmise õhtu kontserdi arvustusi, üks silm jälgimas möödalibisevat maastikku.

Nii jõudsimegi Tampereesse — Soome suurimasse tööstuslinna, mis oli ühtlasi meie matka eelviimane linn.

Siin andsime Kõrgema Kaubanduskooli haruldaselt hea akustikaga oma-pärases sektorikujulises saalis kunstilis-vokaalselt ühe õnnestunuma kontserdi.

Kuna Tampere asub Lenini muuseum, kus hoitakse mälestusi Lenini viibimisest Soomes, alustasime kontserti G. Ernesaksa lauluga «Tuhanda-aastane Lenin». Muuseumile andsime üle meie heliloojate loodud laule Leninist.

6. märtsil saime «ringi otsad» kokku Helsingis.

Meeldejäävaks kujunes teekond Tampereist Helsingisse. Peatusime poolel

TAMPERE

HELSINKI

teel, kus nautisime mäelt imekaunist vaadet all orus laiuvale Hämeenlinnale, samuti külastasime Järvenpääll Jean Sibeliuse hauda helilooja kauaaegses kodus Ainolas. Asetasime lilli lihtsale, massiivsele pronksplaadile, millele on raiutud suure helilooja nimi. Pühalikkargelt helises lumiste põlispuude all «Südamelaul».

Gustav Ernesaks jättis helilooja abikaasale mälestuseks Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Meeskoori käigust Ainolasse graafik Paul Luhteiini loodud Jean Sibeliuse portree.

Samal õhtul olime Soome väljapaistvama meeskoori «Soome Laulumehed» külalised nende esinduslikes ruumides.

Sooje tervitussõnu lausus «Soome Laulumee» nimel Eino Parikka, tehes ühtlasi teatavaks, et koor valis meie peadirigendi teise eestlasena oma auliikmeks (esimene oli Konstantin Törnpu). Gustav Ernesaksale anti üle vastav märk ja diplom. Õhtu möödus sõbralikus heatujulises õhkkonnas, kahe koori ühislauluna kõlas ülivõimsalt M. Härma «Meeste laul».

Samasuguses sõbralikus üksteisemõistmises möödus ka järgmisel päeval ühine lõunasöök polütehnikute meeskooriga nende alles rajatavas uues kodus — üliõpilaslinnakeses Otaniemil.

Meie «soome süüdi» finaali oli 7. märtsil Helsingi Ülikooli aulas.

Saalis valitses väga pidulik õhkkond. Kohal viibis Soome Vabariigi president U. K. Kekkonen abikaasaga, Eduskunna esimees T. Kleemola, haridusminister H. Hosia, Nõukogude Liidu suursaadik A. Zahharov abikaasaga, diplomaatilise korpuse liikmeid, soome kultuuritegelasi, Helsingi kooride esindajaid jt.

KONSERTTEJA

Eestin Valtion Akateemisen Mieskuoron

KONSERTTI

KONSERTTITALONIA TIETÄINÄ 27. 2. KLO 19.30

Kuorossa sulistey 25 lauljast, 5 kvaartettia ja 75 solistia.

Konserterin johtaa prof. GUSTAV ERNESAKS

Lämpöä riihettä, Helsingin Kirjallisuuden Seuran Kassa 8. KUNNAN kirjallisuuden Paikalla 2. kull. 21.30. Lämpöä riihettä 400— ja 200.

Kogu õhtu kestel tuli meil vastu võtta kiiduavalduste laviini, mis koos hiigelsuurte lillekorvidega tõendas, et soomlased suhtuvad meie laulukultuuri täie tunnustusega.

Ja kui Soome Vabariigi president tuli meie peadirigendi juurde ja tema kätt surudes ütles eesti keeles: «Palju tänu!», siis tundsimme, et neis sõnades oli edasi antud mitte ainult nende tuhandete inimeste tänu, kes olid külastanud meie kontserte, vaid kõikide soomlaste tänu, kes nägid meie kontserdireisis eelkõige siirast sõbrakätt.

Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Meeskoori kontserdireis Soome oli lõppenud...

Kuid siiski, kas lõppenud? Läbi suure rahuldustunde tärkasid mällu Kotka linnapea sõnad: «... see on alles algus!»

Ja tõepoolest — nüüd, pärast oma reisi edukat lõpetamist mõistsime kõik imeselgesti, et see oli alles algus.

Koorikroonika statistikaleheküljelt loeme, et külastasime kaheksat Soome linna ja andsime neis kokku üheksa kontserti. «Spidomeetri» seis kasvas 2200 km võrra. Kontsertidel laulsime kokku 128 laulu ja andsime 55 lisapala. Koos kordamistega ulatus lauldud laulude arv ligi kaheksajani. Meid käis kuulamas ligi 7500 inimest, s. o. keskmiselt 830 inimest igal kontserdil.

Nende kuivade arvude taga paistavad aga sõpruse avarad tagamaad, mida mööda kulgeb tuhandeid teeradu rahu ja õnne poole. Ka meie püüame anda oma osa selleks, et neid teeradu hoida rohtumast.

Harry Vilpart

Konsertit

EESTIN
VALTION

AKATEEMINEN
MIESKUORO

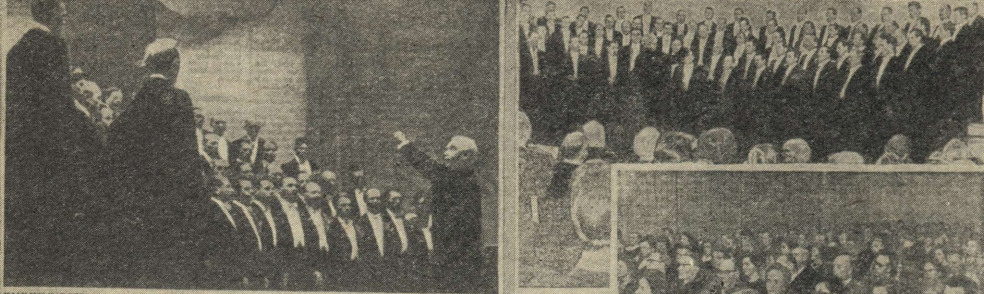
JOHTAJA: G. ERNEBÄCK

konsertti

YLIOPISTOSSA 7. 3.
klo 19.00

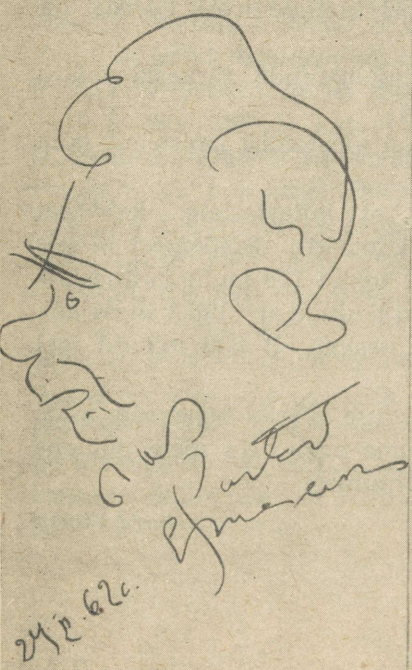
Liput loppuummyyty.

Kuinka laulavan presidentti ja rouva Kekkonen tunnollivat konserttia ilmeilollaan pyyryllä välttää kuulonpaan palvittomaa klo 12.55.

MAAILMANKAINSTTA muuta nimellä Eesti Valtion Akadeemia. Kuorojohtaja prof. Leeder Kruusmaa. Vasalla Kruusmaa, oikealla akateemien johtaja.

Kuoronjohtajan omakuva

24.2.62c.

Eestin Valtion Akateemien Mieskuoro

Eestin Valtion Akateemien Mieskuoro koostuu elien Korkeakouluun johtajissa. Kuoroissa mukana ollut voi todeta, että mieskuorolaulun voi olla korkeinta taidetta, laavaa työtä musiikin muussa juhlihallissa palvontaa ja kuulijakunnan vastustamiseksi valittuina. Joku (ehkä useampiin) voi tässä sanoa, että kysymyksessään oli ammattilainen eikä amatöörikuoro. On siis mahdollisuuksia ja oikeuksia varti. Kysymys ei kuitenkaan ole niinkään siitä, kuka on saanut ottaa äänenhuudosta ja kuka ei, vaan siitä mitä ymmärretään, musiikkia ja miten se annetaan suhtautua. Tässä suhteessa meillä on vielä paljon oppimista. Kuulti konsertti muostuikin kuorolle ja ennenmuuta kuoron johtajille oivalliseksi oppitunniksi. Kun seuraan Eestin maineh

KESTILÄINEN KUOROVIIRAILU JYVÄSKYLÄSSÄ

Eestin Akateemien Mieskuorosta on vieraili Jyväskylässä JKKN-laitteen lausuis juhlasalissa antaan tapotydelle monivihveisä auditoriolle erinomaisen konsertilevin hienosta tin maineikkaan prof. Gustaf Esvallavaan fortnekasin johdolla. Suuren miesty taitoa — kuoron säanellet rearsarit ovat vapauttavat — kuoron säanellet rearsarit ovat tulla joihin ne hämmästyttävät — niin suuren tammie usien fortnekasin lausuis juhlasalissa. Konsertin ohjelmassa monia nähdän. Sommilinen maastataan valkei paario on haasteellinen, mutta sin vaihteleva. Konsertin ohjelmassa monia nähdän. Sommilinen maastataan valkei paario on haasteellinen, mutta sin vaihteleva. Konsertin ohjelmassa monia nähdän. Sommilinen maastataan valkei paario on haasteellinen, mutta sin vaihteleva.

Kuorojohtaja ja kuoronjohtaja Eestin Valtion Akateemien Mieskuorossa.

Korkeatasoista kuorolaulua Eestiläisvierailu Porissa

Porissa kuorolaulun ja laulun korkeinta taidetta esittivät Eestin Valtion Akateemien Mieskuoro ja kuoronjohtaja prof. Gustaf Esvallava. Kuoro esitti muun muassa Eestin Valtion Akateemien Mieskuoron lauluja ja lauluja. Kuoro esitti muun muassa Eestin Valtion Akateemien Mieskuoron lauluja ja lauluja.

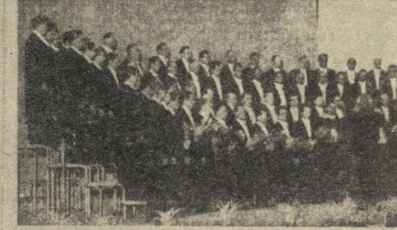
Maailmankuulu Eestin Valtion Akateemien Mieskuoro Vaasaan

Kuoro esiintyy ensi torstaina kaupungintalossa.

Maailmankuulu Eestin Valtion Akateemien Mieskuoro esiintyy ensi torstaina kaupungintalossa. Kuoro esittää muun muassa Eestin Valtion Akateemien Mieskuoron lauluja ja lauluja. Kuoro esittää muun muassa Eestin Valtion Akateemien Mieskuoron lauluja ja lauluja.

Eestiläinen kuoro sai jakamattoman suosion

Eesti Valtion Akateemien Mieskuoro on saanut suuren suosion ja jakamattoman suosion. Kuoro esitti muun muassa Eestin Valtion Akateemien Mieskuoron lauluja ja lauluja. Kuoro esitti muun muassa Eestin Valtion Akateemien Mieskuoron lauluja ja lauluja.

EESTIN Valtion Akateemien Mieskuoro esittävällä kunnalla. Konsertissa lauletti kuoronjohtaja ja kuoronjohtaja.

Eesti —

Prof. Leeder Kruusmaa on kuoronjohtaja ja kuoronjohtaja. Kuoro esittää muun muassa Eestin Valtion Akateemien Mieskuoron lauluja ja lauluja. Kuoro esittää muun muassa Eestin Valtion Akateemien Mieskuoron lauluja ja lauluja.

Kuoro esittää muun muassa Eestin Valtion Akateemien Mieskuoron lauluja ja lauluja. Kuoro esittää muun muassa Eestin Valtion Akateemien Mieskuoron lauluja ja lauluja.

Tuhansia konsertteja ja satoja ohjelmanumeroita Eestin valtion akateemien mieskuorilla — Kuoro saapui eilen Helsinkiin

Kuoro saapui eilen Helsinkiin. Kuoro esittää muun muassa Eestin Valtion Akateemien Mieskuoron lauluja ja lauluja. Kuoro esittää muun muassa Eestin Valtion Akateemien Mieskuoron lauluja ja lauluja.

**MIDA KIRJUTASID
EESTI NSV RIIKLIKU
AKADEEMILISE
MEESKOORI
KÜLASKÄIGUST
SOOME AJALEHED**

«Suomen Sosialidemokraatti»

Eesti Akadeemiline Meeskoor esindab oma ala kõige kõrgemaid saavutusi. Vaid harva saab jälgida kontserti, mille kava esitatakse nii kindlalt ja virtuooslikult...

Koori kooskõla on eeskujulikult tasakaalustatud. Häälevarad otsivad oma uijuses samaväärset. Kõike osati hiilgavalt, nii et kava läks «täppi», nagu oleks üks mees selle esitanud. Aga seal siiski «üks mees» tegigi imesid, professor Gustav Ernesaks, kelle suursugune, täisvereline muusikufantaasia andis tõlgitsustele oma ilme...

Jouko Kunnas

«Ilta-Sanomat»

...Koori tutvustamisbrošüüris öeldakse, et «uue ühiskonnakorra kultuuripoliitika tagab kõigile rahvastele nende vormilt rahvusliku ja sisult sotsialistliku kunsti kõrge õitsengu». Nendes raamides on Akadeemiline Meeskoor jõudnud hiilgavate tulemusteni ja igapäevase harjutamise viljana pakub ta värvirikast, dünaamilist ja koosesituselt veatut laulu. Prof. Gustav Ernesaks on võluv ja innustav dirigent, solistid Raimond Alango ja Uno Kreen ning pianist Valdur Roots kõrge professionaalse tasemega...

Leena Siukonen

«Helsingin Sanomat»

Eesti Riiklik Akadeemiline Meeskoor on harmooniline ime. Tenorid saavutavad fortes hiilgava täiuslikkuse, kuid nad oskavad laulda ka kahejoonelise si pianissimot. Heliredeli teisel äärel bassid kõlavad orelina sügavalt; vahehäälled on imesteldavalt tasakaalustatud. Gustav Ernesaks on tehniliselt võrratu ja sütitav koorijuht, kes laseb torme ja tuulevaikusi vahelduda ja nõiub esile ülimalt fantastilisi, dünaamilisi, harmoonilisi ja rütmilisi varjundeid. Tubina «Karjapoisi pühapäeva» rafineeritud pianissimo-efektid ja ühtlaselt tõusev crescendo Villem Kapi ranniku-poemi lõpus tõendasid Ernesaksa ja koori täielikku teineteise mõistmist...

E. T.

«Maakansa»

... Avakontsert oli möödunud pühapäeval Kulttuuritalo kontserdisaalis. Koori häälereservid on harukordselt laiad. Nende hulgas leidub võimsaid ja kõrgeid kauni tooniga tenoreid ja madalaid täiuslikke basse, millele mahlakus on meie oludes harukordne. Koorijuht prof. Gustav Ernesaks, kes on ühtlasi oma maa käesoleva hetke üks juhtivaid heliloojaid, tunneb oma koori ja koor tunneb teda. Juhi näpunäitel tuleb koorist infernaalne forte, kuid ta sõrmede erksad liigutused muudavad selle äkki ka siidõrnaks ja harmooniliseks kõrva paitavaks pianissimoks. On tarbetu hakata arvustama kava iga üksikut numbrit eraldi. Mainitagu siiski kauni häälega bassisolisti Raimond Alangot ja täiuslikku pehmet

baritoni omavat Uno Kreeni, kes esitasid suurepäraselt koori soolosisid, ja klaverikunstniku Valdur Rootsi valitsetud saadet . . .

Vilho Aalto

«Uusi Suomi»

Vanast ajast on tuntud tõde, et Eesti on alati olnud koorilaulu «töötatud maa». Eriti selgeks saab see Soomes algaval nädalal, mil meie maal on lahe lõunakaldalt külaskäigul kutseline koor, Riiklik Akadeemiline Meeskoor. Kui mitte arvesse võtta ooperikoore, siis vist küll ei leidu lähiorisontidel niisugust imet . . .

S. H-mo

«Hufvudstadsbladet»

Eesti Riiklik Akadeemiline Meeskoor on professionaalne kollektiiv, mille liikmed on täielikult andunud oma muusikalise talendi arendamisele. Resultaat peab endastmõistetavalt olema hea, ja kui võrrelda seda eesti eliitkoori vastavate meie kooridega, siis kujuneb võrdlus meie omadele hävitavaks. Umbes kaheksakümmend valitud häält, mida päevast päeva treenitakse häälekooli harjutustega, kaheksakümmend muusikaliselt koolitatud lauljat, kes loevad nooti, mängivad mitmesuguseid instrumente ja pikkade kontserdireiside ajal on distsiplineeritud üheks ühtseks tervikuks — milline võluv instrument suurele dirigendile! Gustav Ernesaks täidab täiel määral silmapaistva kooridirigendi nõuded ja ta on välja arendanud virtuoosse tehnika. Koor reageerib ka kõige väiksematelegi

muudatustele dirigendi tundelises käteplastikas. Ootamatud nüansid äkiliste plahvatuste vormis ja kujuteldamatult tasastes pianissimodes tulevad ja lähevad nagu alaliselt muutuv värvispekter. Artikulatsioon on imetlusväärne ja intonatsioon vahelduv, laulude sisu arvestav. Solistidena esinesid Raimond Alango ja Uno Kreen, mõlemad esmaklassilised lauljad. Virtuosoosliku klaverisaate eest peab Valdur Rootsi hindama kõrgelt kui silmapaistvat pianisti. Publik oli vaimustatud ja sai mitu lisapala kodumaistelt heliloojatelt, mida koor laulis puhtas soome keeles.

E. E.

«Kansan Uutiset»

... Tagasisõidul Tampereist Helsingisse peatusid koori autobussid Ainolas ja kogu koor käis Sibeliuse haual. Algul andis koori juhataja prof. Gustav Ernesaks proua Aino Sibeliusele üle koori mälestuskingina Eesti Kunstiinstituudi professori kunstnik Paul Luhteini valmistatud Jean Sibeliuse puugravüüri. Seejärel asetaski prof. Ernesaks hauakivi ääres peetud austamistseremoonial koori nimel hauale pärja ja pidas lühikese kõne, öeldes, et koori sõprusmatk on nüüd jõudnud Soome pühimasse paika, kõigi poolt tuntud helilooja Jean Sibeliuse hauale keset Soome karmi loodust. Me ei ole tulnud siia selleks, et nutta, sest Sibelius tähendab suurt jõudu, hiilgavat homset ja edasiminekut. Siit paigast saadakse jõudu uueks eluks, ütles prof. Ernesaks.

Pärja asetamise järel esitas koor Sibeliuse poolt Aleksis Kivi sõnadele loodud «Südamelaulu».

«Keskisuomalainen»

... Eesti Akadeemilisel Meeskooril on kõik valikkoori voorused. Kuid peale selle on sel veel muidki omadusi. Õigupoolest võiks kõnelda orkestrist või hiigelorelist, nii suur on koori dünaamiline astmestik ja lugematud harmoonilised valgus-varjud. Koori dünaamiline astmestik tasaseimast pianissimost hinge kinni paneva fortenti ja nende kasutamine kunstilisel eesmärgil — ja ainult juba see — on lausa uskumatud. Otse vulkaaniline, mehine ürgjõud, õrnimast õrnem lüüriline tunne, soojendav ja kelmikas huumor, selletaolisi atribuute võiks meisterlikult ettekantud lauludest leida kui palju tahes. Kui koor on kõikvõimalike superlatiivide vääriline, siis on selle juhti ja kasvatajat prof. G. Ernesaksa kõige parem iseloomustada kui koorikunstnikku (või miks mitte -võlurit). Ta valitseb ja «mängib» koori kui meister üllast instrumenti. Robert Schumann on kord öelnud, et laituse tähestikus on miljon tähte rohkem kui kiituse tähestikus. Selle kontserdi järel tunneb selle aforismi tõde eriti selgesti. Kogu programmi ajal, mis oli ulatuslik ja osati lausa virtuoossust nõudev, valitses harukordselt soe meeleolu esinejate ja publiku vahel. Üksikute laulude ettekande analüüs tundub olevat tarbetu. Selletaolise muusika suurust tuleb ise kuulda!

Timo Mäkinen

«Vasabladet»

Eilne koorikontsert, mis Eesti Riiklik Akadeemiline Meeskoor andis rae-kojas, tõmbas kokku täisarvulise publiku — publiku, kel oli põhjust olla

täielikult rahul oma õhtuga. Koori esitati eelreklaamis «maailmakuul-sana» ja eilse tõendi alusel leidub vaevalt veel põhjust kahelda selletaolises väites.

Juba koori koosseis — seitsekümmend professionaalset lauljat, pidi samuti andma mõeldavalt parimat liiki tulemust. Kui lauljad tulid sisse ja seadsid end üles, oli tunne, et igauks neist tunneb end olevat oma õiges miljööös just kontserdilaval . . .

B—S

«Lahti»

Siinsetel koorilaulusõpradel oli teisipäeva õhtul harukordne võimalus kuulda eriti kõrgetasemelist meeskoorilaulu. Eesti Riiklik Akadeemiline Meeskoor, kes andis kontserdi Lahti kontserdisaalis, esindab oma ala parimat. Ja kuidas võikski olla teisiti, sest koor tegutseb täiesti elukutse-lisena. Selletaolise koori laulmisviis on traditsiooniline, täispingeline kooristiil. Kuid lauljate kvaliteet ja hästi resoneeritud hääled on selle tagatis, et harmoonia ka kõige tugevamais. fortedes ei mõju toorelt ja pingutatuna. Harmoonia, millele võimsalt põrisevad bassid andsid tugeva põhja, on imeteldavalt sisukas ja tasakaalukas. Koorijuht Gustav Ernesaks on koolitanud oma rühmast tõelise valikkoori, kes täpselt jälgib tema iga liigutust. Prof. Ernesaksal on väga lihtne, kuid samal ajal kirglikult võimas juhatamislaad, mille abil ta teostab oma kavatsusi kindlalt ja veenvalt. Dünaamiline diapaseon on tema kätes eriti lai: üliõrnast pianissimost müriseva fortenti . . .

Aimo Känkänen

«Hämeen Yhteistyö»

... Eelreklaam selle koorikülaskäigu ajal on mitmel puhul juhtinud tähelepanu koori erakordseile häälereservidele. Nüüd kontserdi järel võib rahuloluga konstateerida, et mingisuguseid katmatuid veksleid ei ole publikule tõesti antud. Eesti Riiklik Akadeemiline Meeskoor leiab siin külas viibinud kooridest vaid ühe omaväärse võrdlusobjekti, Punaarmee suurkoori, mis käis siin 1945. aastal. Midagi vene kooritüübile omast on ka neil külalistel, sest see mahe kolme oktaavi laiune diapasoon on saavutatud harukordselt sügavate basside teenest, kes ilma raskusteta liiguvad kontra- ja suure oktaavi piirimail. Siin on tõepoolest harmoonilist sügavust, lausa orkestraalseid efekte taotlemaid harmooniaid, teraskõva metallist fortet ja aimatavat õrna luulelist pianissimot. Teiste sõnadega: kõiki neid omadusi, mis kuuluvad tõesti üllale instrumendile.

Koori kava sisaldas kõige laiema valiku koorimuusika pärle nii omalt kodumaalt, põhjamaadelt kui ka Ida- ja Lääne-Euroopast. Eelkõige köitis tähelepanu tänapäeva eesti heliloojate toodangu suur osatähtsus koori kavas. Koorilaulul on Eestis juba üle 150-aastased traditsioonid ja sellest on kujunenud tõeline kogu rahvast hõlmav kunstivorm, mida arvatakse iga kümnes inimene harrastavat. Siis ei ole ka mingi ime, et kõige nimekamadki heliloojad kirjutavad oma parimad teosed just koorile...

Koorijuhi Gustav Ernesaksas on õnnelikul kombel ühinenud nii esitava kui ka loova helikunstniku jooned. Ta on neid harvu dirigente, kes on viinud koorikultuuri pikkade sammudega edasi ja lunastanud oma koorile maailmakuulsuse.

Külaskäigul viibiva koori kontsert oli jällegi tõendus sellest muusikakultuuri kõrge tasemest, mis on omane kõikjal seal, kus kultuurielu tervikuna teenib rahva üritust.

R. K-v

«Etelä-Suomi»

Kotkalastel oli esmaspäeva õhtul võimalus kuulda Eesti Riiklikku Akadeemilist Meeskoori. Sündmus kujunes eriti tähelepandavaks Kotka muusikaelus...

Koori kuuldes võis kohe tähele panna laulmislaadi ühtsust. Sel seigal on tähelepandav osa helipuhtusele, mis kogu õhtu püsis lausa kiiduväärselt. See omalt poolt kõneleb nii lauljate loomulikust helitäpsusest kui ka eelkõige täpselt ja valvsast dirigendist. Kuulates koori, mille laulmisviisi ühetaolisus ja helipuhtus on laitmatud, keskendubki kuulaja peaasjalikult jälgima, mis dirigent teeb... Esinemistes säilib kogu aeg tasakaal aktsentide ja laululise joone vahel, mis on koorilaulus eelduseks muusikaalse tasakaalustatud tõlgitsemise taotlusele...

M. M.

«Satakunnan Työ»

Need kiitvad arvustused, mis Eesti Riiklikule Akadeemilisele Meeskoorile on antud meie maal peetud kontsertide eest, ei ole sugugi liialdatud. Koor ja selle kuulus juht Gustav Ernesaks vallutasid porilased oma meisterliku esinemisega ja andsid selge pildi sellest kõrge tasemest, mis Eesti on saavutanud selle kunsti alal.

... Eriti äratas tähelepanu esimene tenor, kes sooritas oma osa nii hiilgavalt, et seda oli tõepoolest nauding kuulda. Sageli just see hääl rikub heagi kollektiivi häälte erivärvingutega.

Prof. Ernesaks on parimaid koorijuhte, keda koori ees võib näha. Tema meisterlikku juhtimiskunsti oli rõõm vaadelda. Prof. Ernesaksa teenete tõttu on see koor pääsenud sellele tasemele, millel ta praegu asub, milleni jõuavad vaid harvad koorid ...

A. Pn.

«Uusi Aura»

Eesti Riikliku Akadeemilise Meeskoori külaskäigus oli midagi muudki kui paljast kunstilist väljendusrikkust. Üks ettekanne teisest parem. Mil viisil «parem»? Esiteks — milline häälte resonants, milline häädamise ilu! Tulemuseks on harmoonia sõna otseses mõttes. Ja ei olnud puudust tenorite ega basside diapasoonist!

U. M.

5. Tallinn kaugvaates.

6. Ning ollaksegi Vainikkala piirijaamas. Siin kõlas Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Meeskoori esimene laul Soome pinnal — tolliametnikul tuli ju tutvuda kaasasolevaga. Rahulolu oli mõlemapoolne. «Tundke end meie maal kui kodus.» lausuti vastuseks koori laulule. Need sõnad said laulumeelele otsekui teejuhiseks kogu Soome-reisi vältel.

EESTIN
 VALTION AKAATEMINEN
MIESKUORO
GUSTAV ERNESAKS
KONSERTTI
 KULTTUURITALOSSA
 SUNN. 25.2 KLO 15
 YLIOPISTOSSA
 KESKIV. 7.3 KLO 19

7. Helsingisse jõuti õhtupimeduses.

8. ja 9. Järgmisel päeval aga silmitseti Soome pealinna mitmes paigas suuri kuulutusi, mis kutsusid helsinglasi Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Meeskoori kontsertidele.

10. Esimene «tuleproov». Esimene laul Helsingi Kultuuritalo igati laitmatus, esmaklassilise akustikaga saalis. Laulda oli mugav, kuid siiski oli ju tegemist võõra ümbrusega... võõraste kuulajatega... Kas siirast südamest tulev külakost peaks meeldima?

11. Meeldis! Juba esimesi laule kviteeriti väga soojade kiiduavaldustega, peatselt nõuti palade kordamist. Ning muidugi lilled, kingitused... Tervitajaid tuli lavale otse ridamisi, neid toetas aplausiga tuhandepäine kuulajaskond.

12. Igale laulumehele antud punased nelgid olid soome laulusõprade järjekordne tänu meisterliku esinemise eest.

13. Kiiduavaldused ei vaibunud ka siis, kui lahkuti lavalt. Kulissidegi taga ootasid koori tervitajad. Meeste näod aga tõendavad — kontsert õnnestus!

14. Kas segakoor «Kullervo» tahab endale uut dirigenti? Küllap siiski vist mitte, on ju neil endil tubli juht Erkki Aaltonen. Meeskoori kohtumine «Kullervo» lauljatega jääb aga kauaks meelde ...

15. Algas rännak mööda Soomemaad. Kaks bussi Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Meeskoori laulumeestega jätsid jäljed rohkem kui paarituhandle kilomeetrile Soome teedel. Kaheksa linna. Üheksa kontserdilava. Ja tuhanded uued sõbrad...

16. Bussid muutusid laulumeestele sõidupäevil üsna koduseks. Tegevust jätkus kõigile. Uudistati põhjamaad, räägiti esinemistest ja kohtumistest, kuulati naljamehi, kuulati ka neid, kes lugesid kohalike ajalehemeeste arvamusi Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Meeskoori kontsertidest.

17. Laulubussid on jõudnud Lahtisse. Taamal näeme üsna tüüpilisi Soome uuselamuid, neid on aga kiiresti kasvavas Soome suurusel neljandas linnas päris rohkesti. «Käeulatuses» pildil olevast paigast on suur suusahüppemägi, on ju Lahti ka Soome tähtsaim talispordikeskusi.

18. Laulumeeste päevakava oli ran-ge. Linnast linna sõitmise, kontsertide, vastuvõttude ja kohtumiste jätkuvas reas jäi aega üle väga napilt. Tuli siis kasutada iga vähegi vabamat hetke, et silmitseda Soome nägusaid linnu. Pildil näeme (vasakult) ühingu «NSV Liit—Soome» Eesti osakonna juhatusel liiget Albert Lausi, professor Gustav Ernesaksa ning Välismaaga Sõpruse ja Kultuurisidemete Arendamise Eesti Ühingu esimeest Raul Viiest Lahtis.

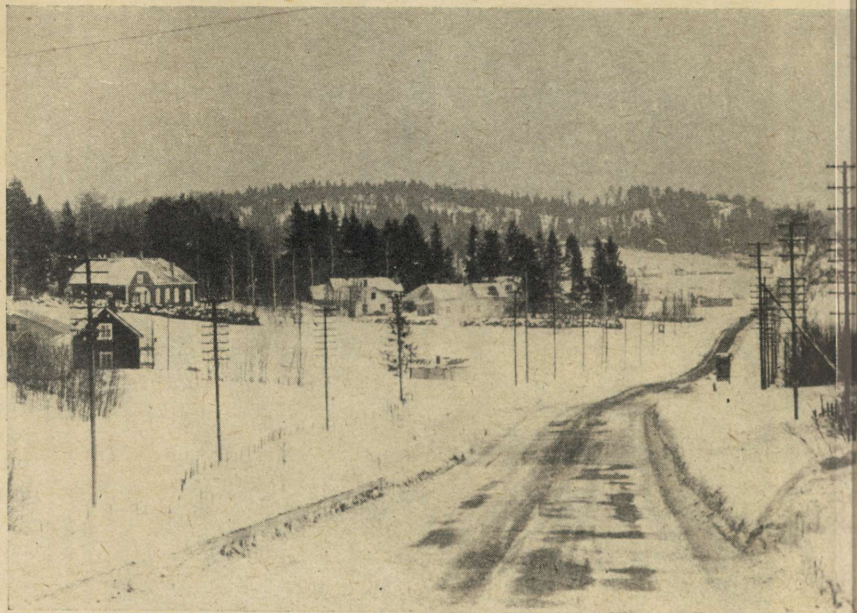

20. Jyväskylä Pedagoogilises Ülikoolis pakuti laulumeestele kontserdi vaheajal kosutuseks kuuma kohvi.

19. «Kas minna õige meeskoori kontserti kuulama?» näivad mehed arutavat. Siiski, vaevalt pakkus pildil olijatele selle küsimuse lahendamine vaeva, sest Jyväskylä-kontserdi reklaami selles Soome sisemaal paiknevas linnakeses uudistavad RAM-i lauljad (vasakult) Kalev Metsaru, Albert Rande, Harri Juhkov ja Rudolf Zirk.

21. ja 22. Ja jälle edasi mööda Soome maanteid. Lumevaiba taustal rõõmus-tavad silma männid ja kuused. Kau-gemal lumevaibaga kaetud järved ja järvekesed. Tee ääres vilksatavad mööda rõõmsalt heledavärvilised ma-jad.

23. Uued linnad ja uued kohtumised. Ning laul, laul, laul... Muidugi ei saanud piirduda esinemistega ainuüksi kontserdilaval. Kuulsalt meeskoorilt oodati laulu kõikjal, olgu see siis kohtumine üliõpilastega või kohvilaud pärast kontserti. Ning mehed laulsid. Kuidas saabki teisiti, kui kingiks on tore lillekorv...

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

24. Kui palju toremaid kohtumisi oli Eesti NSV Riiklikul Akadeemilisel Meeskooril Soomemaal viibitud paari nädala jooksul! Fotoobjektiiv on tabanud hetke, mil professor Gustav Ernesaks vestleb ühingu «Soome—Nõukogude Liit» segakoori juhi Erkki Aaltoneniga (vasakult teine). «Kullervo»-koor on juba kaks korda külastanud Tallinna, sedapuhku kohtutakse aga Soome pinnal.

25. Sel pildil näeme peadirigenti vestlemas helilooja Tauno Hannikaineni ja koorijuhi Ossi Elokaga.

26. Mõnigi kord tuli appi võtta ka «sõrmede keel». Küllap aru saab.

27. Sel leheküljel reprodutseeritud foto tagaküljele on kirjutatud: «Ajaleht «Uusi Päivä» tervitab kuulsat laulukoori ja selle suurt juhti prof. Ernesaksa. Turus, 3. 3. 62. Toimetaja Niilo Kavenius». Jah, lugupidamisavaldusteks kõlbavad küll kõik käepärastolevad vahendid. Seegi tervitus väljendas siirast sõprust. Fotol enesel aga on Turus korraldatud pressikonverentsil (vasakult) Välismaaga Sõpruse ja Kultuurisidemete Arendamise Eesti Ühingu esimees Raul Viies, koori inspektor Harry Vilpart, professor Gustav Ernesaks, dirigent Uno Järvela, laulumees Rene Rättnik ja ühingu «NSV Liit—Soome» Eesti osakonna juhatuse liige Albert Laus.

28. Kontserdivaba päev Turus oli hea puhkus pärast järjestikku peetud kuut kontserti. Aeg kulus aga selgi päeval otseku linnulennul, sest Soome iidse kultuurikeskuses oli palju vaatamisväärsusi. Tutvumisretkel jõuti kõrgendikule, kust sai hea ülevaade «seitsmemäelinnast».

29. Kuulajad puupüsti täis Turu kontserdisaalis tervitasid südamlilikult eesti laulumehi — kontserdil, vaheajal ja pärast kontserti. Pildil näeme professor Gustav Ernesaksa ja Eesti NSV teenelist kunstitegelast Harald Uibot laulusõprade reas.

30. Külastati ka Turu Ülikooli moodsajoonelist hoonet. Uudistada oli ülevalt alla ja alt üles.

31. Jean Sibeliuse haul.

32. Üks hetk neist paljudest kordadest, mil Eesti NSV Riiklikku Akadeemilist Meeskoori tervitati kontserdilaval.

33. Ning jällegi Tallinnas. Tagasijõudmise päeval, 9. märtsil 1962. a., korraldasid prof. Gustav Ernesaks ning Välismaaga Sõpruse ja Kultuurisidemete Arendamise Eesti Ühingu esimees Raul Viies kodulinna pressikonverentsi. Jutustada oli palju ...

34. Kingitused, tänukirjad, auaadressid — kõiki neid toodi kontserdireisilt kaasa otse sülemitais. Paar päeva puhkust — ja jällegi proovid, kontserdid ning uued kohtumised. Mõni päev pärast Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Meeskoori tagasijõudmist Soome-matkalt külastas Tallinna segakoor Tšiilist Rafael Vidalese juhtimisel. Ja jällegi oli laulumeestel külalistega ookeani tagant meeldejääv kohtumine. Meeskoori kingitustepagasisse lisandusid uued reliikviad. Ning uutele järgnevad veelgi uuemad ...

RAM

EESTI NSV RIIKLIKU
AKADEEMILISE
MEESKOORI

Kontsert

Kavas:

Kuulutusi, mis kutsuvad kuulama Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Meeskoori kontserte, on pärast Soome-matka loetud juba üsna paljude linnade kontserdisaalide vitriinidelt. Peatselt pärast Tallinna jõudmist siirdus meeskoor järjekordsele kontserdireisile mööda Nõukogudemaad. Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Meeskoori laul võib üha uusi ja uusi poolehoidjaid.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АКАДЕМИЧЕСКИЙ МУЖСКОЙ ХОР ЭСТОНСКОЙ ССР В ФИНЛЯНДИИ

Наш хор родился в суровые годы Великой Отечественной войны, в полный голос зазвучала его песня еще тогда, когда на западе гремели бои и на полях сражений гибли тысячи людей.

16 ноября 1944 года было решено создать профессиональный мужской хор. Почему именно мужской хор? Ведь репертуар смешанных хоров весьма обширный и контрасты голосов там очень богаты, к тому же в составе большого смешанного хора имеется, в свою очередь, мужской и женский хоры. Во всяком случае наши соображения были следующие. Профессиональные смешанные хоры уже имелись. Но профессиональных мужских хоров *a cappella*, насколько мы знали, в Советском Союзе не было. Правда, очень успешно выступали и выступают ансамбль им. А. Александрова и Украинская капелла бандуристов, но эти хоры особые — с музыкальным сопровождением. Итак, мы задумали создать еще один, особого профиля хор, а именно — мужской хор *a cappella*. И он был создан. Восьмидесяти певцов для нашего хора было вполне достаточно. В таком составе можно было исполнять как произведения крупных форм, так и камерные. При правильном подборе певцов у такого хора было бы достаточно мощи, а также гибкости в самых тонких динамических оттенках. Кроме того, учитывалось еще одно обстоятельство — при поездках хор можно было разместить как раз в двух вагонах. Надо ведь было думать и о том, что большую часть времени мы будем жить на колесах, так как профессиональный хор должен выступать перед са-

мыми широкими народными массами, он должен стать движущей силой для создания новых хоров, воспитывать музыкальный вкус народа. Хор должен был стать пропагандистом нового репертуара и примером исполнительского мастерства.

Какие были у нас предпосылки для получения опытных певцов?

Как известно, хоровое пение стало в Эстонии самым популярным видом народного искусства. Когда в 1869 году был проведен первый всеэстонский певческий праздник, в котором участвовало около семисот певцов мужских хоров, то организаторы его не подозревали, какое прекрасное, крепкое и разветвленное дерево они посадили. И когда в 1960 году в Таллине был проведен 15-й Праздник песни, посвященный двадцатой годовщине Советской Эстонии, в котором приняло участие 35 000 певцов, танцоров и музыкантов, тогда можно было понять, какие размеры и содержание приобрели Праздники песни в советское время.

Нельзя, конечно, забывать тех, кто своей деятельностью заложил основу дальнейшего развития мужского хорового пения. Назовем здесь руководителя хора и композитора Константина Тюрнпу и неустанного пропагандиста мужского хорового пения проф. Аугуста Топмана. Большой вклад внесли А. Ляте, И. Симм, Л. Неуман, а также Э. Аав, А. Каринди, Р. Ритсинг и др.

Благодаря широкому распространению мужского хорового пения нам удалось найти опытных певцов, и лучшие из них были объединены в первом профессиональном мужском хоре в истории эстонского народа.

Создавая новый мужской хор, мы имели все-таки весьма небольшой выбор певцов со специальным музыкальным образованием. Пришлось в основном ограничиться певцами из самодеятельности. Поэтому мы уделяли много внимания обучению способной молодежи. В результате этого у нас увеличилось число певцов с высшим музыкальным образованием. У нас выросли такие дирижеры, как заслуженный деятель искусств Эстонской ССР Х. Уйбо, У. Ярвела, Х. Сийак, К. Аренг, Г. Тоомпеа, О. Сау, А. Люйс, О. Оя и др. Имеются также свои кадры преподавателей и постановщиков голоса (заслуженный артист Эстонской ССР

В. Герретс, Р. Вахисалу, Р. Аланго, Х. Рикас, П. Хярм). Мы имеем и своих композиторов (Х. Леммик, О. Сау). В наших концертах выступают солисты Р. Аланго, У. Крэнн, Р. Вахисалу, В. Герретс, Г. Метссалу, К. Казекиви, П. Хярм, В. Валге, К. Ряэстас, Г. Аан и др. Некоторые певцы из нашего хора перешли на театральную сцену, среди них народный артист Эстонской ССР В. Гурьев, заслуженный артист Эстонской ССР Х. Вазар, Э. Тордик и Э. Кярвет. В составе хора имеется октет — руководитель Х. Сийак — и два вокальных квартета, художественными руководителями которых являются И. Тальвик и О. Оя. Аккомпанирует хору на рояле лауреат межреспубликанского конкурса Прибалтийских республик и Белорусской ССР В. Роотс.

Для повышения и совершенствования вокального уровня в хоре происходит постоянная индивидуальная и групповая постановка голоса. Те, кто не имеет специального музыкального образования, учатся в группе сольфеджио. Хор работает каждый день по три часа, кроме того, занятия проводятся еще в отдельных группах, а также читаются различные лекции. В день концерта мы собираемся перед выступлением для короткой спевки. Во время длительных концертных поездок приходится особенно заботиться, чтобы хор был в хорошей вокальной и художественной форме. Выступления в нескольких десятках концертов предъявляют особенно большие требования тенорам. Высота партии первого тенора мужского хора в среднем почти всегда выше партии первого тенора в опере. Высокий до-диез необходим во многих песнях, а сколько приходится брать высоких нот в течение одного концерта, тем более во время концертных поездок!

Разучивание новой программы продолжается у нас в среднем шесть недель. Как правило, наиболее значительные хоровые произведения мы всегда держим в текущем репертуаре и не позволяем предавать их забвению. Практика показывает, что «объем» памяти хора составляет около 120—140 песен. Большой запас песен позволяет разнообразить и менять программу выступлений. Особенно важно иметь в репертуаре большое количество популярных песен, когда в

одном месте приходится давать несколько концертов. Обыкновенно в таких случаях мы выступаем в каждом концерте с совсем новой программой. Некоторые песни, которые больше всего нравятся слушателям, исполнены нами свыше шестисот раз. Так, самыми популярными являются «Эхо» Орlando ди Лассо, «Озеро Ильмень» Ковалея, русская народная песня «Вечерний звон», хор солдат из оперы Гуно «Фауст» и т. д.

Основное внимание мы обращаем на исполнение современных хоровых произведений. Нам удалось получить от композиторов право «премьеры» примерно на сто пятьдесят произведений. Из пятисот восемнадцати песен, разученных за семнадцать лет, около 50% составляют произведения современных композиторов. Следующей большой группой песен являются классические песни для мужских хоров. Из произведений крупных форм сюда относятся «Реквием» Керубини и «Вещий Олег» Римского-Корсакова, кроме того, еще десяток кантат и ряд сюит. Произведения в сопровождении симфонического оркестра мы исполняли сравнительно мало, так как не в каждом городе можно получить оркестр, да и не всегда хватает времени для необходимых репетиций. Концертные поездки всегда проходят в быстром темпе, поэтому мы основное внимание обращали на песни *a cappella*. Третью группу составляют песни, созданные по мотивам народной музыки. Обработанные для хоров народные песни, а также созданные на их базе сложные и крупные произведения, являются прекрасным дополнением к нашему репертуару.

Мы выступали также с тематическими программами: новейшие произведения, произведения молодых авторов, западная классика, русская классика, эстонская классика, эстонские народные песни, песни репертуара Праздников песни, песни народов, песни о мире, кантаты, хоры из опер, песни о море, среднеазиатская, русская, латышская, венгерская, чехословацкая, финская хоровая музыка, песни на тексты народного эпоса «Калевипоэг» и др. Программы были посвящены также отдельным авторам — А. Ляте, Э. Ааву, К. Тюрнпу, А. Каппу — Э. Каппу — В. Каппу, М. Саару и т. д. Мы пели песни и на русском, украинском, латыш-

ском, литовском, чешском, словацком, немецком, финском, итальянском и латинском языках.

На протяжении семнадцати лет своей деятельности мужской хор дал свыше 2 200 концертов. К этому числу еще надо добавить несколько сот концертов, данных октетом, вокальными квартетами и солистами. За пределами Советской Эстонии мы посетили 109 городов, в Советской Эстонии мы пели в ста семидесяти местах. По количеству выступлений после Таллина стоят Москва (90) и Рига (70). За ними идут Тарту, Ленинград и т. д. Наши песни звучали в концертных залах, театрах, консерваториях, клубах, народных домах, в домах культуры, на заводах, в школах, на открытых сценах. Наш хор, конечно, принимал участие в республиканских Праздниках песни и в районных Днях песни. Часто мы находились в длительных двух-трехмесячных концертных поездках. Они проходили по всем советским республикам. Мы совершали гастрольные поездки от Ужгорода до Новосибирска, от Ленинграда до Кавказа и Крыма, от Сааремаа до Средней Азии.

Очень интересной была наша гастрольная поездка в Чехословакию, которая славится мужскими хорами. Наши выступления прошли на высоком художественном уровне, в очень дружественной обстановке и удовлетворили обе стороны. Так несем мы свои песни в народные массы. Познакомившись со многими народами, узнав их особенности, культуру и песни, мы сами духовно обогатились. В этот богатый красками сад мы внесли и свою лепту — свои песни — знакомили другие народы с достижениями Советской Эстонии, с советским хоровым искусством. Мы стали, если можно так сказать, отрядом дружбы, который строит из песен мост доверия и дружбы и который убежден, что взаимное ознакомление с достижениями культуры является лучшей формой укрепления мира на нашей планете. Мы уверены, что настанет время счастливого труда и звонкой песни. Поэтому мы всегда пополняем свой репертуар, совершенствуем исполнительское мастерство, стремимся как можно чаще выезжать с концертами; наша благородная задача доставляет нам большое удовлетворение.

* * *

Нас очень интересовала поездка в Финляндию. Выехали с радостным волнением, «захватили с собой» также десяток финских хоровых песен, многие из них на финском языке. Примерно половина репертуара, подготовленного к поездке, состояла из произведений современных эстонских советских композиторов. Ведь в Финляндии с нашим хоровым творчеством были знакомы, в основном, по «Песне мужчин» М. Хярма и «Тульяку».

К сожалению, почти в каждом городе был предусмотрен только один концерт. Но ведь в пределах одной программы невозможно представить все, что хотелось бы. Просто не вместить. Только в Хельсинки мы смогли выступить с двумя программами из нашего текущего репертуара. Правда, мы могли бы включить в программу самые современные песни или составить ее из произведений классиков. Но мы считаем своей задачей выступать перед самыми широкими народными массами, быть, так сказать, воспитателем в народе требовательного музыкального вкуса.

Мы протянули руку, и она была принята. Нельзя не отметить еще раз большую работу общества «Финляндия — СССР» по организации нашей поездки. Хочу от всей души поблагодарить всех известных и неизвестных друзей, которые оказали нам прямо-таки трогательное внимание и заботу.

Благодаря Вам мы можем тома нашей хроники переживаний украсить прекрасными воспоминаниями.

Спасибо финским слушателям!

До свидания!

Густав Эрнесакс

При слове «Финляндия» как-то само собой возникает представление об озерах, скалах и спортсменах. Во время нашей зимней поездки мы, конечно, не видели синих озер, — как-то даже неловко говорить, что посетили «страну тысяч озер», — скалы попадались нам тоже редко, зато лыжников мы встречали всюду. Создалось впечатление, что финны и лыжи как бы слиты воедино, что финские дети уже с первых шагов учатся ходить на лыжах. И когда малыши становятся школьниками, они вырастают в «мастеров стиля», отработанный, плавный и смелый лыжный шаг которых доставляет наслаждение.

Уже на пограничной станции Вайниккала мы увидели, с каким напряжением и волнением три железнодорожника слушали у портативного радиоприемника передачу о международных лыжных соревнованиях в Закопане и с какой гордостью и в то же время как само собой разумеющееся они воспринимали сообщения о победе финских спортсменов.

Но мы знаем Финляндию не только как страну озер, как страну замечательных спортсменов Нурми и Хакулинена. Мы знаем Финляндию как страну Юхана Ахо, Лённрота, Палмгрена, Мериканто и, в первую очередь, Сибелиуса. Знаем ее как страну старых музыкальных традиций и хорового пения. Поэтому мы особенно тщательно готовились к концертной поездке в Финляндию. В то же время нас интересовало, как будут приняты наши выступления.

В 1958 году мы имели возможность испробовать наши силы на сценах четыр-

надцати городов Чехословацкой Социалистической Республики. Это было посещение, так сказать, штаб-квартиры мужской хоровой песни, и результаты этой поездки придавали нам уверенность в подготовке к гастролям в Финляндии.

Наряду со специальной подготовкой, мы старались вспомнить все, что в свое время узнали о Финляндии в школьные годы. Времененно, кроме занятий по теории музыки и постановке голоса, у нас появились новые «предметы» — история, искусство, литература и музыка Финляндии, ее политико-экономическое положение и т. д. Конечно, не обошлось и без кратких курсов финского языка. Нас интересовало все, что было связано с этой страной.

Со своей стороны, для ознакомления с нашим хором, мы заранее разослали во многие города Финляндии соответствующие иллюстрированные проспекты на финском языке.

Итак, настал день нашего отъезда — 23 февраля 1962 года.

Провожать нас на Балтийский вокзал пришли представители Центрального Комитета КП Эстонии и правительства Эстонской ССР, много певцов таллинских хоров, любителей музыки, знакомые и родные. Жужжали кинокамеры, щелкали фотоаппараты, то и дело раздавались возгласы: «Счастливого пути!», «Желаем успеха!» Добрые пожелания, цветы, дружеские рукопожатия вселяли в нас уверенность, но в то же время усиливали чувство ответственности, вызывали желание как можно лучше оправдать возлагаемые на нас надежды.

На другой день на пограничной станции Вайниккала улыбающийся таможенный чиновник приветствовал нас шутливым вопросом: «Какой товар везете?» На этот раз таможеннику пришлось провести проверку при помощи своих органов слуха, — ведь мы везли песни. Наш первый слушатель в Финляндии решил, что этот «товар» годится для импорта, да и наш финский язык признал вполне приемлемым.

На пограничную станцию встретить нас приехал секретарь отделения общества «Финляндия — СССР» в Лахти Калеви Сирнела, который сопровождал нас и вел наши концерты в течение всей поездки.

В Коувола нас уже ждали генеральный секретарь общества «Финляндия — СССР» Тойво Карвонен и представители посольства СССР. От них мы получили первые сведения о наших предстоящих выступлениях.

24 февраля вечером мы прибыли в задыхающимися огнями Хельсинки. Сердечный прием в этот вечер явился первым цветком в венке дружбы, который мы плели в течение двух следующих недель.

На вокзале нас встретили многочисленные представители печати и радио, проживающие в Хельсинки эстонцы и дважды приезжавший к нам в Таллин смешанный хор «Куллерво» со своим руководителем Эркки Аалтоненом. Нас встретили цветами, дружескими рукопожатиями, словами приветствия и эстонской песней. В ответ на приветствия мы исполнили финскую песню. Известный же репортер финского радио Оке Йокинен «овладел» нашим главным дирижером. Но надо было торопиться в гостиницу, так как через час должна была состояться пресс-конференция. Итак, мы вскоре сидели в уютном зале гостиницы «Клаус Куркки» за круглым столом с журналистами Хельсинки; ознакомили их с концертной деятельностью и биографией нашего хора и ответили на многочисленные вопросы. Как мы увидели из статей, помещенных на следующий день в газетах, для финнов в нашей беседе было много неожиданного. В первую очередь, профессиональность хора. Так, например, газета «Ууси Суоми» писала по этому поводу: «... Если не считать нескольких оперных хоров, то еще такого чуда поблизости нет. Число участников наших Праздников песни в газете назвали «прямо потрясающим». Затем, их удивило количество данных нами концертов и особенно наш обширный репертуар. Длину взятого нами с собой списка произведений нашего репертуара некоторые газеты определили в два с половиной, а некоторые даже в три с половиной метра.

За ужином с приветственной речью выступил председатель общества «Финляндия—СССР» проф. Г. фон Бонсдорф, который подчеркнул, что гастроли нашего хора имеют большое значение в деле укрепления культурных связей между Финляндией и Советским Союзом.

Следующий день прошел в волнении перед предстоящим первым концертом. Государственный академический мужской хор Эстонской ССР за 17 лет своей деятельности познакомился с сотнями залов. Мы выступали в различных залах — от громадных до крохотных, в очень красивых и безвкусно оформленных, в очень хороших и плохих со всеми нюансами различия. По акустике у нас выработалась даже своя система оценки, и так как материал для сравнения был богатый, то в этой области мы приобрели большой опыт. О концертных залах Финляндии мы читали и слышали только хорошее, это касалось и архитектурного решения и акустики. Но до сих пор мы не имели возможностей для сравнения.

Поэтому все мы проявляли большой интерес к условиям выступления в нашем первом концертном зале — в доме культуры рабочих Хельсинки. И утром в день концерта мы первым делом пошли осматривать наше «место работы».

Не раз нам приходилось, выступая в расхваленных залах, переживать горькое разочарование, но на сей раз получилось совсем наоборот.

Дом культуры рабочих Хельсинки находится в новом жилом квартале Тёэлё. Это первоклассный концертный зал на 1500 мест с замечательной акустикой, который не оставляет желать ничего лучшего даже в мельчайших деталях. В этом здании автор его Альвар Аалто — архитектор с мировой известностью — воплотил принципы современной архитектуры. Интерьер дополняют скульптуры Вяйне Аалтонена.

Более пяти тысяч рабочих помогли сэкономить одну треть расходов строительства.

Нет сомнения, что этот зал доставит удовлетворение и радость даже самому требовательному исполнителю.

Итак, первый концерт начался — «увертюра» нашей поездки...

Волнение охватило нас уже сразу после исполнения первой песни. Слушатели реагировали весьма живо. В зале царил атмосфера тепла и искренней дружбы. Нас приветствовали делегации хельсинкских хоров, представители Союза фин-

ских мужских хоров, Союза финско-шведских хоров и других организаций, преподносили цветы, почетные адреса и подарки. На концерте присутствовали также посол СССР в Финляндии А. Захаров с супругой, представители финской общественности, композиторы, художники, преподаватели университета, среди присутствующих был председатель общества «Финляндия—СССР» проф. Г. фон Бонсдорф. Много произведений пришлось исполнить на бис. Мы были счастливы и очень удовлетворены — первое «боевое крещение» прошло успешно. Затем пошли горячие деньки. В течение восьми дней нам предстояло дать концерты в семи городах, причем расстояния между городами были от двухсот до трехсот километров.

В общем распорядок дня у нас был такой: рано утром мы быстро завтракали, где главную роль играл, конечно, прекрасный освежающий кофе, затем грузили чемоданы на крыши наших комфортабельных автобусов и ехали в следующий город. Прибывали на место обычно к обеду. Два-три часа уходило на знакомство с городом, затем небольшой отдых и снова надо было выходить на сцену. После концертов — обычно торжественный ужин и встречи. Так что темп был довольно быстрый. Но комфортабельные автобусы, а особенно теплый и искренний прием финнов рассеивали усталость, так что утром мы снова бодро ехали на встречу новым впечатлениям и любовались из окна автобуса суровой финской природой.

26 февраля в полдень прибыли в крупный финский порт Котка. Уже в Хельсинки хор встретили социальный инспектор городской управы Котка Унто Мянтари и член городской думы Кейо Ирвела.

Как известно, между Котка и Таллином установлены дружеские связи, и поэтому нас там принимали особенно сердечно. Сразу после нашего прибытия городская управа устроила прием. Городской голова Мартти Вийтанен обратился к нам с приветственной речью, сказав между прочим: «Мы всегда чувствуем себя

в Таллине как дома, будто в своей семье. Надеюсь, что и вы будете себя чувствовать в Котка как дома, как мы в Таллине».

Мы ответили «Песней мужчин».

Концерт состоялся в Рабочем доме. На нем присутствовало много местных музыкальных деятелей, которые преподнесли нам цветы и подарки. Среди приветствовавших были представители Музыкального комитета города Котка, Карельского отделения Финского рабочего музыкального союза, мужского хора города Котка, Рабочего общества вспомоществования концертам и относящихся к нему хоров и оркестров и многие другие.

После концерта городская управа устроила для хора и приглашенных гостей ужин в гостинице «Руотсинсалме». Здесь хор пел в честь губернатора Артура Ранна, который в этот вечер отмечал свое 65-летие. Мы поднесли ему флажок Советской Эстонии. Во время ужина выступил мужской хор гор. Котка.

На следующее утро из портового города Котка после нескольких часов езды мы прибыли в центр финского зимнего спорта Лахти — это широко раскинувшийся, быстро растущий город современной архитектуры, четвертый по величине город Финляндии.

Нас встретили городской голова Лахти Олави Каяла, помощник городского головы Сантеро и помощник городского секретаря Осмо Кокк.

За завтраком городской голова выступил с приветствием, в котором он подчеркнул, что «гастроли Государственного академического мужского хора Эстонской ССР в Финляндии — это не только волнующее событие в культурной жизни. Еще большее значение они имеют в деле укрепления дружбы между соседними народами».

После завтрака мы только успели бегло осмотреть красивый город, и вот уже выстроились для очередного концерта на обширной сцене концертного дома.

Вечер опять наполнен аплодисментами слушателей, живо реагирующих на каждую песню. Цветы, выступления на бис...

Во время концерта нас приветствовали представители городского музыкального

комитета магистры Ф. Крон и А. Вайно, представители мужского хора города Лахти, хора учителей, мужского хора рабочего общества, представители отделения общества «Финляндия—СССР» в Лахти, а также делегации других организаций.

Мы поблагодарили их «Финской песнью» Пациуса.

Между прочим, на концерте большой успех имела в исполнении нашего октета финская народная песня «Деревянные колеса Асиккала» в обработке Эррки Аалтонена. Наверно, отчасти потому, что местечко Асиккала находится под боком Лахти, среди слушателей были и тамошние жители.

В организованном после концерта вечере дружбы певцов приняли участие представители многих хоров города Лахти.

В последний день февраля, свежим ясным зимним утром мы продолжали свой путь в глубь страны, в Ювяскюля, где в 1884 году состоялся первый всефинляндский певческий праздник.

Это красивый небольшой городок, где старое перемежается с новым, которое все же заметно преобладает. Опять надо отдать должное финским архитекторам. Как много хорошего вкуса, находок и смелой фантазии! Целесообразно, просто и красиво.

Наш концерт состоялся в переполненном до отказа зале Педагогического университета. Был как раз день Калевалы, и потому мы исполнили также песню Э. Вьрка «Калевипоэг».

В ответ на аплодисменты и цветы мы исполнили много произведений сверх программы.

На сцене собрались многие представители музыкальных организаций, чтобы выразить свою благодарность и дружеские чувства. Нас приветствовали от имени городского музыкального комитета, смешанного хора Ювяскюляского рабочего общества, мужского хора «Сиркат», женского хора «Вапут», мужского хора железнодорожников, Карельского смешанного хора, Ювяскюляского смешанного хора, Ювяскюляского женского хора и др.

За ужином городской голова подарил каждому члену нашего хора фотоальбом «Ювяскюля».

В город Васа, имеющий дружеские связи с Пярну, мы приехали после трехсоткилометрового пути в автобусе.

Здесь после обеда нам едва хватило времени, чтобы переодеться, и опять мы на сцене зала городской управы. Прекрасная акустика, внимание публики заставили нас забыть об усталости, так что мы могли посчитать этот концерт одним из наиболее удавшихся.

Весь вечер царило какое-то особенно праздничное настроение. И опять цветы, цветы, цветы. . .

Много песен мы должны были бы повторить, но мы уже с самого начала нашей поездки стали поступать иначе: вместо повторения мы исполняли новую, примерно такую же песню. Это давало возможность еще больше разнообразить программу концерта и исполнить многие хорошие песни, которые первоначально в программе «не уместились». Так, мы обычно после русской народной песни «Вечерний звон» исполняли другую русскую народную песню «В темном лесу» или украинскую народную песню «Днипр широкий», после финской народной песни «Вечером» — другую финскую народную песню «Сато, сато», после «Песни лесника» Сибелиуса — его же «Песню сердца», после «Плещут волны» Эрнесакса — песню этого же автора «Вечер на берегу» и т. д.

Многие посетители концерта в Васа просили передать привет жителям дружеского города Пярну.

На следующее утро наш путь продолжался вдоль западной границы Финляндии на юг; преодолев двести километров, мы в полдень прибыли в Пори.

Концерт в Пори был по счету шестым, и мы стали опасаться, что усталость начнет сказываться. Но отпускать вожжи было еще рано, тем более, что в зале присутствовал председатель Финляндского общества мужских хоров Алтти Ярвинен. И мы выдержали. Наверно, этому помогло также сознание, что на следу-

ющий день мы будем отдыхать — третье марта, когда мы были в Туру, был первым днем, который прошел без песни.

Этот день мы посвятили подробному осмотру исторических достопримечательностей древнего культурного центра Финляндии.

Город семи холмов Туру, который разделяет река Аура, так же стар, как и эстонский университетский город Тарту. Здесь мы увидели немало исторических объектов, напомнивших нам памятники старины Эстонии: Туруский замок у устья реки Аура, одно из стариннейших строений в Финляндии, похож во многом на наш Курессаареский замок; Домская церковь, построенная в XIII веке, звон колоколов которой возвещает по финскому радио полдень...

После обеда состоялась пресс-конференция, в которой приняли участие представители газет «Турун Саномат», «Ууси Пяйва» и др.

Часть из нас вечером пошла в театр, другие же — на концерт Тамперского мужского хора, где мы поднялись на сцену, чтобы приветствовать хор.

На следующий день с большим успехом выступил на собрании общества «Финляндия—СССР» наш квартет.

Концерт хора в турусском концертном зале был очень праздничным. После выступления на сцене, украшенной государственными флагами Финляндии и Советского Союза, собрались представители четырнадцати музыкальных организаций и хоров, которые преподнесли нам массу цветов. А между рядами певцов хлопотали молодые девушки, прикрепляя к груди каждого певца цветы. В ответ на приветствия мы спели ставшую традиционной в таких случаях «Финскую песню».

Переполненный зал весь вечер щедро выражал свое одобрение и последние произведения на концерте, исполненные на бис, были выслушаны стоя.

Большой успех имели здесь, как и всюду до этого, наши солисты Р. Аланго, У. Крээн и концертмейстер В. Роотс.

Между прочим, на этом концерте было много эстонских эмигрантов, приехавших по этому случаю из Швеции.

На следующее утро в автобусе обычная картина: отыскиваем в свежих газетах и читаем рецензии на вчерашний вечерний концерт, а одним глазом следим за пробегающим мимо окон пейзажем.

Так мы приехали в Тампере — самый большой промышленный город Финляндии, предпоследний город нашего маршрута.

Здесь, в своеобразном сектороподобном зале Торгового училища с исключительно хорошей акустикой, мы дали концерт, который был наиболее удачным в художественно-вокальном отношении.

Начали мы свой концерт исполнением песни Г. Эрнесакса «Тысячелетний Ленин». В Тампере находится музей В. И. Ленина, где хранятся экспонаты о пребывании Ленина в Финляндии. Музею мы передали ноты песен о Ленине, созданные нашими композиторами.

6 марта круг нашей поездки замкнулся в Хельсинки.

Запомнился нам путь из Тампере в Хельсинки. Мы остановились на полпути и с горы любовались прекрасной картиной раскинувшегося внизу, в долине, города Хямеэнлинна; побывали также в Ярвенпяя на могиле Яна Сибелиуса и в доме композитора в Айнола. Возложили цветы на простую массивную бронзовую плиту, на которой высечено имя великого композитора. Сурово-торжественно прозвучала под покрытыми снегом вековыми деревьями «Песня сердец».

Густав Эрнесакс подарил вдове композитора в память о посещении Государственным академическим хором Эстонской ССР Айнола портрет Сибелиуса, исполненный графиком Паулем Лухтейном.

В этот же вечер мы были в гостях у известного финского мужского хора «Лаулу-миехет».

С теплым приветствием обратился от имени финских певцов Эйно Парикка, который при этом сообщил, что хор избрал второго эстонца (первый был Константин Тюрнпу) — нашего главного дирижера — своим почетным членом. Густаву Эрнесаксу был передан соответствующий значок и диплом. Вечер прошел

в радостной, дружеской обстановке; в исполнении двух хоров мощно прозвучала «Песня мужчин» М. Хярма.

В такой же обстановке дружбы и взаимного понимания прошел на следующий день обед с мужским хором Политехнического института в строящемся университетском городке Отаниеме.

И вот финал нашей «Финской сюиты» — 7 марта в зале Хельсинкского университета.

В зале царило праздничное настроение. На концерте присутствовал президент Финляндии У. К. Кекконен с супругой, председатель сейма Т. Клэмола, министр просвещения Х. Хосиа, посол Советского Союза в Финляндии А. Захаров с супругой, члены дипломатического корпуса, финские деятели культуры, представители хельсинкских хоров и др.

Весь вечер наши выступления сопровождала лавина аплодисментов; подобный прием, а также громадные корзины цветов были лучшим подтверждением того, что финны относятся к нашей песенной культуре с полным признанием.

И когда президент Финляндии подошел к нашему главному дирижеру и, пожав ему руку, сказал по-эстонски «большое спасибо», то мы почувствовали, что в этих словах была передана благодарность не только тех нескольких тысяч человек, которые посетили наши концерты, но и благодарность всех финнов, которые видели в нашей концертной поездке в первую очередь проявление искренней дружбы.

Концертная поездка Государственного академического мужского хора Эстонской ССР в Финляндию окончилась...

А все же, разве окончилась? Вспомнились слова городского головы Котка: «... Это только начало!»

И действительно — сейчас, после успешного завершения поездки, мы все ясно поняли, что это только начало.

На статистической странице. хроники хора записано, что мы посетили

в Финляндии восемь городов и дали там всего девять концертов. Показания «спидометра» увеличились на 2200 километров. На концертах мы спели в общей сложности 128 песен, 55 произведений было исполнено на бис.

Наши концерты посетило около 7500 человек, т. е. в среднем на каждом концерте присутствовало более 800 человек.

За этими сухими цифрами видны просторы дружбы, по которым пролегают тысячи троп, ведущих к миру и счастью. И со своей стороны мы будем стремиться, чтобы эти тропы не заросли.

Харри Вильпарт

ПОДПИСИ К ФОТОГРАФИЯМ

1. Народный артист Союза ССР, профессор Густав Эрнесакс.
  2. Государственный академический мужской хор Эстонской ССР.
  3. 23 февраля 1962 г. Государственный академический мужской хор Эстонской ССР выехал из Таллина в Финляндию. Пятнадцать дней спустя, 9 марта 1962 года, хор вернулся в родной город, позади осталась прекрасная, надолго запомнившаяся концертная поездка. Какие впечатления остались от этой поездки дружбы? Об этом рассказал проф. Густав Эрнесакс на созванной в Таллине пресс-конференции, об этом коротко расскажем и мы. Это было...
  4. Сейчас Государственный академический мужской хор Эстонской ССР еще в Таллине на Балтийском вокзале, но скоро родной город промелькнет за окнами вагона и исчезнет вдали.
- На снимке: Проф. Густав Эрнесакс (справа) беседует перед отъездом со своим коллегой — дирижером хора «Раудам», народным артистом Эстонской ССР

Карлом Лейнусом. Настроение у маэстро оптимистическое — наш хор уж не подведет!

5. Таллин.
6. И вот уже пограничная станция Вайниккала. Здесь Государственный академический мужской хор Эстонской ССР спел первую песню на финской земле — ведь таможенный чиновник должен был ознакомиться с тем, что везут. Обе стороны остались довольны. «Будьте в нашей стране как дома», — сказали в ответ на песню, исполненную хором. Эти слова сопровождали мужской хор в течение всей поездки по Финляндии.
7. В Хельсинки прибыли вечером.
- 8, 9. На следующий день в столице Финляндии во многих местах были видны большие афиши, приглашавшие жителей Хельсинки на концерты Государственного академического мужского хора Эстонской ССР.
10. Первое «боевое крещение». Первая песня в безукоризненном, с перво-классной акустикой зале дома культуры рабочих Хельсинки. Петь было легко, но ведь обстановка была незнакомая... незнакомые слушатели... Понравится ли идущая от души песня?
11. Понравилась! Уже первые песни были приняты горячими аплодисментами, скоро стали требовать исполнения на бис. И конечно цветы, подарки... Приветствовать шли на сцену, тысячная аудитория аплодировала.
12. Красные гвоздики, преподнесенные каждому певцу, были очередным выражением благодарности финских любителей песни за мастерское исполнение.
13. Аплодисменты не смолкли и тогда, когда опустела сцена. За кулисами ожидали желающие приветствовать хор. На лицах певцов написано — концерт удался!
14. Неужели смешанный хор «Куллерво» хочет заполучить нового дирижера? Кажется, все-таки нет, у них у самих ведь замечательный дирижер Эрkki Аалтонен. Но встреча с хором «Куллерво» надолго останется в памяти...
15. Началась поездка по Финляндии. Два автобуса с Государственным акаде-

мическим мужским хором оставили следы более чем на двух тысячах километров дорог Финляндии. Восемь городов. Девять концертов. И тысячи новых друзей...

16. В автобусах во время поездок певцы чувствовали себя очень уютно. Заняты были все. Любовались северной природой, обсуждали выступления и встречи, шутили, читали рецензии местных газет на концерты Государственного академического мужского хора Эстонской ССР.
17. Автобусы прибыли в Лахти. Вдали видны типичные финские новые жилые дома, их в быстро растущем, четвертом по величине городе Финляндии довольно много. От места, запечатленного на снимке, «рукой подать» до большого лыжного трамплина, ведь Лахти является самым крупным центром зимнего спорта в Финляндии.
18. Распорядок дня у хора был очень напряженный. Поездки из города в город, концерты, приемы и встречи, так что свободного времени оставалось совсем мало. Приходилось пользоваться каждой свободной минутой для осмотра красивых финских городов. На снимке (слева направо) член правления Эстонского отделения общества «СССР—Финляндия» Альберт Лаус, профессор Густав Эрнесакс и председатель Эстонского общества дружбы и культурных связей с зарубежными странами Рауль Вийес в Лахти.
19. «Пойти на концерт мужского хора или нет?» — обсуждают по-видимому эти люди. Но вряд ли решение этого вопроса было для них затруднительным, так как рекламу концерта в Ювяскюля читают певцы Государственного академического мужского хора (слева направо) Калев Метсару, Альберт Ранде, Харри Юхков и Рудольф Цирк.
20. В антракте концерта в Ювяскюляском педагогическом университете певцам предложили для подкрепления горячий кофе.
- 21, 22. Опять вперед по дорогам Финляндии. На фоне снежного ковра радуют взор сосны и ели. Вдали покрытые снегом озера. Вдоль дороги весело бегут светлые дома.

23. Новые города и новые встречи. И песня, песня, песня... Конечно, нельзя было ограничиться только выступлениями в концертных залах. От известного мужского хора ждали песен всюду — и на встрече со студентами, и за кофейным столом после концерта.
24. Сколько незабываемых встреч было у Государственного академического мужского хора Эстонской ССР за две недели пребывания в Финляндии! Фотообъектив запечатлел момент, когда проф. Густав Эрнесакс беседует с руководителем смешанного хора общества «Финляндия—СССР» Эрки Аалтоненом (второй слева). Хор «Куллерво» два раза приезжал в Таллин, на этот раз встреча состоялась на финской земле.
25. На этом снимке мы видим главного дирижера, беседующего с композитором Тауно Ханникайненом и руководителем мужского хора Осси Элоком.
26. Иногда при разговоре приходилось прибегать к помощи пальцев. Ничего, понимали друг друга и так.
27. На обратной стороне этой фотографии написано: «Газета «Ууси Пяйвя» приветствует знаменитый хор и его известного руководителя проф. Эрнесакса. Туру, 3. 3. 62. Редактор Ниило Кавениус». Да, для того чтобы выразить уважение, годны все имеющиеся под рукой средства. И это приветствие выражает искреннюю дружбу. На снимке мы видим (слева направо) председателя Эстонского общества дружбы и культурных связей с зарубежными странами Рауля Вийеса, инспектора хора Харри Вильпарта, профессора Густава Эрнесакса, дирижера Уно Ярвела, хориста Рене Ретсника и члена правления Эстонского отделения общества «СССР—Финляндия» Альберта Лауса на пресс-конференции в Туру.
28. Свободный от концертов день в Туру был хорошим отдыхом после шести подряд проведенных концертов. Но и в этот день время пролетело незаметно, так как в этом древнем культурном центре Финляндии было много достопримечательностей. На возвышенности открылся красивый вид на «город семи холмов».

29. В переполненном до отказа турусском концертном зале слушатели сердечно приветствовали эстонских певцов во время концерта, в антракте и после концерта. На снимке проф. Густав Эрнесакс и заслуженный деятель искусства Эстонской ССР Харальд Уйбо среди любителей песни.
30. Певцы посетили и здание Турусского университета, построенное в современном стиле.
31. На могиле Яна Сибелиуса.
32. На снимке запечатлен один из тех многих моментов, когда Государственный академический мужской хор Эстонской ССР приветствовали на сцене.
33. И снова в Таллине. В день возвращения, 9 марта 1962 года, проф. Густав Эрнесакс и председатель Эстонского общества дружбы и культурных связей с зарубежными странами Рауль Вийес устроили в родном городе пресс-конференцию. Рассказывать было что...
34. Подарки, почетные адреса — прямо груды их была привезена из концертной поездки.

Два дня отдыха и опять репетиции, концерты и новые встречи. Через несколько дней после возвращения Государственного академического мужского хора Эстонской ССР из поездки в Финляндию Таллин посетил смешанный хор из Чили под руководством Рафаеля Видалеса. И опять у мужского хора была запомнившаяся встреча с заокеанскими гостями. Коллекция подарков мужского хора пополнилась новыми реликвиями. А за новыми последуют еще более новые...

NEUVOSTO-EESTIN VALTION AKATEEMINEN MIESKUORO SUOMESSA

Meidän laulumme nousi viime sodan raunioista suoraan sodantuhkasta ja puhkesi liekkiin jo silloin, kun tykit kylvivät lännessä kuolemaa ja kun vielä tuhannet kaatuivat.

Oli marraskuun 16 päivä vuonna 1944, kun teimme päätöksen ammatillisen mieskuoron perustamisesta. Miksi juuri mieskuoron? Ovathan sekakuorojen ohjelmistot hyvinkin laajoja ja äänivärien eriävyydet rikkaat, sisältyyhän suureen sekakuoroon jo itseensä vielä nais- ja mieskuorot. Harkinta perustui seuraavaan. Ammatillisia sekakuoroja oli olemassa jo entuudestaan useita, sensijaan emme tienneet Neuvostoliitossa olevan ainuttakaan ammatillista a capella mieskuoroa. Tosin A. Aleksandrovin niminen yhtye ja Ukrainan banduristien Kapell toimivat varsin menestyksellisesti, mutta nuo kuorot olivat kuitenkin erilaisia-säestyksellisiä. Päätimme muodostaa toisentyylisen kuoron, nimittäin a capella mieskuoron. Päätös toteutettiin.

Kahdeksankymmentä laulajaa oli riittävä määrä kuoroamme varten. Se oli riittävä niin monumenttaallisten kuin kamariaiheistenkin teosten esittämiseksi. Sellainen kuoro omaisi oikealla komplektoimisella riittävästi ikivanhaa, miehistä voimaa, samoin se kykenisi intiimisti joustamaan hienoimpia dynaamisia sävyjä myöten. Lisäksi sillä olisi vielä eräs käytännöllinen ominaisuus, konserttimatkoilla mahtuisi nimittäin kuoro sopivasti kahteen rautatievaunuun. Meidänhän tuli varautua siihen, että kuoro tulee viettämään suurimman osan työajastaan pyörien päällä, sillä olisihan ammattikuoron laulun kantauduttava laajimpien kansankerrosten keskuuteen ja sen tulisi olla sysäyksenä uusien kuorojen syntymiselle. Sen tulisi olla kansan

pedagogina, liikkuvana musikaalisena korkeakouluna. Sen tulisi olla uuden ohjelmiston tunnetuksi tekijänä ja interprettitaiteen esikuvana.

Entä millaiset edellytykset oli tarvittavan ääniaineiston omaavien laulajien löytämiseksi?

Kuten tiedetään, on meillä aikojen kuluessa muodostunut kuorolaulusta suosituin musisoimisen muoto. Kun vuonna 1869 järjestettiin ensimmäinen yleislaulujuhla noin 700 mieskuorolaulajan osanotolla, eivät tämän kiitosta ansaitsevan toimenpiteen aloitteentekijät aavistaneet, millaisen ylpeän, mahtavan ja hedelmällisesti haarautuvan puun he olivat istuttaneet. Ja kun vuonna 1960 järjestettiin Tallinnassa Neuvosto-Eestin 20-vuotispäivän merkeissä 15-yleislaulujuhlat, nyt jo 35 000 laulajan, tanssijan ja soittajan osanotolla, näemme, millaiset mittasuhteet ja sisällön ovat omaksuneet neuvostovallan laulujuhlat.

Tietenkään ei pidä unohtaa niitä monia mieskuoroja ja kuoronjohtajia, joiden toiminta tavalla tai toisella on edesauttanut mieskuorolaulun kehitykseen. Mainitkaamme tässä yhteydessä kuoronjohtaja ja säveltäjä Konstantin Tyrnpu ja mieskuorolaulun uupumaton tunnetuksi tekijä prof. August Topmann. Ennen heitä ovat antaneet oman panoksensa A. Lätte, J. Simm, L. Neumann, myöhemmin liittivät siihen voimansa E. Aav, A. Karindi, R. Ritsing ym.

Mieskuorolaulun laajallelevinnäisyys auttoi löytämään kokeneita laulajia ja koostamaan parhaimmista ensimmäinen ammattimieskuoro Eestin kansan historiassa.

Uutta mieskuoroa perustettaessa, oli vastaavien musikaallisesti sivistyneitten laulajien valikoima verrattain suppea. Pääasiassa tulikin rajoittua harrastelijoihin. Mutta nuorten lahjakkaitten jatko-opiskeluun kiinnitettiin jatkuvasti huomiota. Sen tuloksena on kuoron musikaallisesti sivistyneitten laulajien luku kasvanut. Keskuudestamme on versonnut myös kuoronjohtajia, kuten Neuvosto-Eestin ansioitunut taiteenharrastaja H. Uibo, U. Järvela, H. Siiak, K. Areng, G. Toompea, O. Sau, A. Lyys, O. Oja ym. Samoin on meillä muodostunut oma laulunopettajien ja äänenviritäjien joukko (Neuvosto-Eestin ansioitunut taiteilija V. Gerretz, R. Vahisalu, R. Alango, H. Rikas, P. Härm). On peräti säveltäjiäkin (H. Lemmik ja O. Sau).

Solistikonserteissamme ovat esiintyneet R. Alango, U. Kreen, R. Vahisalu, V. Gerretz, G. Metssalu, K. Kasekivi, P. Härm, V. Valge, K. Räästas, G. Aan ym. Monet laulajista ovat siirtyneet kuorosta teatterinäyttämölle, heidän joukossaan Neuvosto-Eestin kansantaiteilija V. Gurjev, Neuvosto-Eestin ansioitunut taiteilija H. Vasar, E. Tordik ja E. Kärvet. Kuorossa toimii vahvistettu kvartetti H. Siiakin johdolla ja kaksi kvartettia, joiden taiteellisina johtajina ovat I. Talvik ja O. Oja. Kuoron pianosäestyksestä huolehtii Baltian ja Valko-Venäjän tasavaltojen välisen kilpailun voittanut V. Roots.

Soinnillisen tason kehittämiseksi ja yhtenäistämiseksi, pidetään kuorossa vakinaisia henkilökohtaisia ja ryhmittäisiä äänenmuodostusharjoituksia. Ne, joilta puuttuu musikaallinen erikoiskoulutus, opiskelevat solfeggioryhmissä. Kuoro työskentelee päivittäin kolme tuntia, johon on lisättävä aikaisemmin mainitut täydennystunnit ja erilaiset luennot. Konserttipäivinä kokoonnutaan ennen esiintymistä lyhyttä ääniharjoitusta ja joidenkin laulujen mieleenpalauttamistilaisuutta varten. Pitkien konserttimatkojen aikana on sitten tietenkin huolella seurattava, että kuoro pysyisi hyvässä vokaalisessa ja taiteellisessa tasossa. Moniin kymmeneen kohoava esiintymisten määrä konserttimatkojen aikana asettaa varsinkin tenoreille suuret vaatimukset. Mieskuoron ensimmäisen tenorin äänipartian keskikorkeus on melkein aina korkeampi kuin oopperan sankaritenorin. Korkeaa do-dieesiä tarvitaan hyvinkin monissa lauluissa, ja kuinka paljon korkeita nuotteja «lennätetäänkään» yhden konsertin, saati sitten konserttimatkan aikana.

Harjoittelemme uutta ohjelmistoa keskimäärin kuusi viikkoa. Olemme pitäneet tärkeänä sitä, että ohjelmassamme olisi jatkuvasti huomattavia kuoroteoksia, emmekä anna niiden painua unholaan. Käytäntö on osoittanut, että kuoron muistin «lukumäärä» on suunnilleen 120—140 laulua. Laaja lauluvarasto suo mahdollisuuksia esiintymisohjelman monipuolistamiseksi ja tekee sen vaihtelevaksi. Erikoisen tärkeä on «käypien» laulujen suurilukuisuus niissä kaupungeissa, joissa annamme useamman kuin yhden konsertin. Olemme mainituissa tapauksissa esittäneet tavallisesti täydellisesti eriäviä ohjelmia. Ja koska kuulijat vaativat erikoisesti joitakin mää-

rättyjä lauluja, on niiden esitys kohonnut yli kuuden sadan. Suosituimpia ovat Orlando di Lasson «Kaiku», Kovalin «Ilmenin järvi», venäläinen kansanlaulu «Ilta-kellot», sotilaitten kuoro Gounod'in oopperasta «Faust» jne.

Päähuomion olemme kiinnittäneet nykyaikaisten kuoroteosten «organisointiin» ja esittämiseen. Olemme «säveltäjän liivinnappia kiertämällä» saaneet «kantaesitys-keuden» lähes sadalle viidellekymmenelle teokselle. 17 vuoden kuluessa opitun viidensadan kahdeksantoista laulun joukossa on lähes 50% nykysäveltäjien kuoroteoksia. Toiseksi suurimman lauluryhmän muodostavat klassilliset mieskuorolaulut. Pitemmistä säveltoista mainittakoon Cherubinin «Requiem» ja Rimski-Korsakovin «Viisas Oleg», niihin on lisättävä vielä kymmenisen kantaattia ja joukko sikermiä. Verrattain vähän olemme esittäneet teoksia sinfoniaorkesterin kanssa, sillä jokaisessa kaupungissa ei ole orkesterin saantimahdollisuuksia, tahi sitten ei ole tarpeeksi aikaa harjoituksia varten. Kiertomatkat ovat verrattain tiukkoja ja siksi olemmekin kiinnittäneet päähuomion a capella lauluihin. Kolmannen ryhmän muodostavat kansanmusiikkiin perustuvat laulut. Meidän ohjelmistomme kauniina lisänä ovat kuorolle sovitettut kansanlaulut, samoin kuin niiden pohjalle luodut vaikeat ja laajamittaisesti kehitetyt teokset.

Olemme esittäneet useita eriaiheisia ohjelmia: uusinta tuotantoa, nuoria säveltäjiä, lännen klassikoita, venäläisiä klassikoita, eestiläisiä kansanlauluja, lauluja laulujuhliilta, kansojen lauluja, rauhanlauluja, kantaatteja, oopperakuoroja, lauluja merestä, Keski-Aasian, Venäjän, Latvian, Unkarin, Tshekkoslovakian ja Suomen kuoromusiikkia, lauluja kansalliseeppos «Kalevipoeg» teksteille jne. Ohjelmia on omistettu eri säveltäjille, kuten A. Lätelle, E. Aavalle, K. Tyrnulle, A. Kappille — E. Kappille — V. Kappille, M. Saarelle jne. Olemme laulaneet lauluja niiden alkuperäisellä kielellä (venäjän, ukrainan, latvian, liettuan, tshekkoslovakian, slovakian, saksan, suomen, italian ja latinan).

Vuosien kuluessa on mieskuoro antanut yli 2.200 konserttia. Siihen on lisättävä vielä useita satoja vahvistetun kvartetin, kvartetin ja solistien konserttia. Eestin rajojen ulkopuolella olemme vierailleet 109:ssä kaupungissa, Neuvosto-Eestin alu-

eeila olemme laulaneet 170:ssä paikassa. Esiintymisten lukumäärän perusteella on Tallinnan jälkeen ensitilalla Moskova (90) ja Riika (70), sitten Tartto, Leningrad ym. kaupungit. Meidän laulumme on kaikunut niin konserttisaleissa, teattereissa, konservatorioissa, klubeissa, kansantaloissa, kulttuuritaloissa, tehtaissa, kouluissa, kolhooseissa kuin ulkoilmanäyttämöilläkin. Luonnollisesti on kuoromme osallistunut myös tasavaltamme suurtaapahtumiin — yleislaulujuhliin ja eri alueita käsittäviin laulupäiviin. Jatkuvasti olemme suorittaneet pitempiä, kahdesta kolmeen kuukauteen kestäviä konserttimatkoja. Ne ovat ulottuneet kaikkiin Neuvostoliiton tasavaltoihin, Užgorodista Novosibirskiin, Leningradista Kaukasiaan ja Krimille, Saarenmaalta Keski-Aasiaan.

Erikaisen kiintoisa oli konserttimatka Tshekkoslovakiaan, tunnetaanhan se eräänä parhaimpana mieskuorolaulun viljelysmaana. Esiintymiset siellä olivat kiinteät niin taiteellisuudeltaan kuin ystävällisyydeltäänkin, joka oikeutetusti antoi aihetta molemminpuoliseen tyytyväisyyteen.

Näin me viemme lauluja kansalta toiselle. Oppiessamme täten tuntemaan monia kansoja, niiden omaperäisyyttä, kulttuuria ja lauluja, olemme muuttuneet ajatustavaltamme syvästi kansainvälisiksi. Olemme tavanneet lahjakkaita, ahkeria ja vieraanvaraisia kansoja. Ja tehdessämme tunnetuksi Neuvosto-Eestin saavutuksia ja neuvostomaan kuorotaidetta muille kansoille, olemme omalta osaltamme lisänneet tuohon värikylläiseen vihreään puutarhaan oman värimme — oman laulumme. Olemme kuin ystävyyssoitteen komppania, joka rakentaa lauluin luottamuksellista ystävyys silltaa ollen perinpohjin vakuuttunut, että kulttuurisaavutusten molemminpuolinen tutustuttaminen on parhaimpia ja ajankohtaisempia muotoja rauhanaatteen tunnetuksi tekemiseksi meidän planeetallamme. Olemme vakuuttuneet että kerran on koittava aika, onnentäyteisen työn ja sointuvan laulun aika. Siksi haluamme jatkuvasti täydentää ohjelmistoamme, kehittää tulkintataitoamme, tahdomme väsymättä vaeltaa ja tuntea tyydytystä ylevästä tehtävästämme.

* * *

Matka Suomeen kiinnosti meitä sanomattomasti. Lähdimme matkalle jännittyneinä, ollen varustettuina muunmuassa myös kymmenkunnalla suomalaisella kuorolaululla, joista suurin osa oli niiden alkuperäisellä kielellä. Jokseenkin puolet mukanaolevasta ohjelmasta käsitti Neuvosto-Eestin nykysäveltäjien tuotantoa. Tunnettiinhan meidän kuorotoimintaamme Suomessa tähän saakka pääasiassa M. Härman «Miestenlaulun» ja «Tuljakin» välityksellä.

Vahinko vain, että melkein joka kaupungissa oli vain yksi konsertti, eikähän ole mahdollista esittää yhden ohjelman puitteissa kaikkea sitä, mitä haluttaisiin. Yksinkertaisesti ei mahdu. Vain Helsingissä meillä oli tilaisuus esittää kaksi eri ohjelmaa juoksevasta ohjelmastamme. Tosin, me olisimme voineet esittää myös uudenaikaisia sävellyksiä tai koostaa ohjelma yksinomaan klassikoiden säveltöistä, mutta me olemme asettaneet tehtäväksemme palvella mahdollisimman laajoja kansanjoukkoja, olla niinsanoaksemme pedagogisena, moduloivana siltana kansan musikaallisen maun kasvattamiseksi.

Kädenojennus on tehty ja siihen on vastattu. Tässä yhteydessä ei voida vielä kerran olla mainitsematta Suomi-Neuvostoliitto Seuran suuresta työstä meidän matkamme järjestäjinä. Emme osaa kyllin kiittää kaikkia niitä tuttuja ja tuntemattomia ystäviä, joiden huomaavaisuus ja huolenpito oli suorastaan liikuttavaa.

Kiitos Teille, voimme somistaa elämystemme aikakirjaa kauniilla muistoilla.

Kiitos Suomen kuulijakunnalle.

Näkemiin!

Gustav Ernesaks

Sanaan «Suomi» liittyy kuin itsestään mielikuva järvistä, kallioista ja urheilijoista. Me emme tosin nähneet talvikuukausien aikana suorittamamme matkan aikana siintäviä järviä — ja on kuin ei voitaisikaan sanoa, että vierailimme «tuhansien järvien maassa» — samoin kohtasimme harvoin kallionjärkäleitä, mutta hiihtäjiä näimme siitäkin edestä kaikkialla. Jäi käsitys, että suomalainen ja sukset ovat kuin yhteenkasvaneita, että suomalaislapset oppivat samanaikaisesti kävelemään ja hiihtämään. Ja kun he ovat varttuneet kouluikänsä, ovatkin he sellaisia «tyylimestareita», joiden viimeisteltyä, joustavaa ja rohkeaa suksenlentoa oli suorastaan nautinto katsella.

Näimme jo Vainikkalan raja-asemalla millaisella hartaudella ja jännityksellä kolme rautatieläistä seurasi pienestä matkaradiosta selostusta hiihdon maailmanmestaruuskilpailuista Zakopanesta ja millaisella ylpeydellä ja samalla niin luonnollisella tavalla he vastaanottivat tietoja suomalaisvoitoista.

Mutta mehän emme tunne Suomea yksinomaan järvien, Nurmen ja Hakulisen maana. Tunnumme myös Suomen kuin Juhani Ahon, Lönnrotin, Palmgrenin, Merikannon ja ennenkaikkea Sibeliuksen maana. Tiedämme sen vanhojen perinteiden, musiikin- ja kuorolaulun maaksi. Ja se innostikin meitä ennen matkalle lähtöä valmistautumaan siihen erityisellä huolellisuudella, johon sisältyi samalla ahdistavaa uteliaisuutta omien voimiemme kokeilemiseen. Aikaisemmin, se oli vuonna 1953, oli meillä tilaisuus kolmen viikon ajan kokeilla «laulusiipiemme» kantavuutta Tšehkoslovakian Sosialistisen Tasavallan neljäntoista kaupungin konserttilavoilla. Tuo vierailu suoritettiin niinsanoaksemme mieskuorolaulun pääasuntoon ja eivätköhän tuon

matkan myönteiset tulokset olleetkin kannustamassa meitä omalta osaltaan Suomen matkalle valmistauduttaessa.

Lauluharjoitusten ohella pyrimme palauttamaan mieleemme kaikki kouluaikana saadut Suomeen liittyvät tiedot. Toisinaan meidän tavanomaisten musiikkiteorian ja äänenmuodostustuntien rinnalle muodostui peräti uudet «oppiaineet» — Suomen historia, taide, kirjallisuus, musiikki, talouspoliittinen tilanne jne. Luonnollisesti ei puuttunut myöskään suomenkielen pieneniskurssi. Meitä kiinnosti kaikki, mikä liittyi Suomeen.

Omalta osaltamme käytimme kuoromme ennakolta tunnetuksitekemiseksi kuvin somistettua suomenkielistä lentolehtistä, jonka lähetimme hyvissä ajoin moniin Suomen kaupunkeihin.

Niin koitti sitten lähtöpäivä, helmikuun 23. 1962.

Baltian asemalle olivat meitä tulleet saattamaan Neuvosto-Eestin Kommunistipuolueen Keskuskomitean ja Neuvosto-Eestin hallituksen edustajia, runsaasti Tallinnan kuorolaisia, musiikinystäviä, tuttavvia ja sukulaisia. Filmikamerat surisivat, valokuvauskoneet napsahtelivat ja niiden joukosta kuului yhtenäen huutoja «Hyvää matkaa!» ja «Hyvää menestystä!». Ystävälliset toivotukset, kukat ja rohkaisevat kädenheilaukset antoivat tosin itsevarmuutta, mutta lisäsivät samalla vastuuntunnetta, halun täyttää meihin asetetut toiveet.

Seuraavan päivän iltapäivällä tervehti meitä jo muheilevasti hymyilevä Vainikkalan raja-aseman tullivirkailija kysyen: «Mitäs tavaroita teillä on?» Ei auttanut mikään, «tulliherran» tuli silloisen tarkastuksen yhteydessä käyttää kuuloaistiaan, sillä mehän «vedimme laulutavaraa». Meidän ensimmäinen kuulijamme Suomessa piti sitä ulkomaankaupan arvoisena ja suomenkieltämme varsin sujuvana. Raja-asemalle oli meitä tullut vastaanottamaan Suomi-Neuvostoliitto Seuran Lahden osaston sihteeri Kalevi Sirnelä, joka sitten olikin meidän seuralaisena ja kuuluttajana koko matkan ajan. Mutta Kouvolassa meitä odottivat jo Suomi-Neuvostoliitto Seuran pääsihteeri Toivo Karvonen ja Neuvostoliiton suurlähetystön edustajia. Heiltä saimme samalla ensitietoja edessäolevista esiintymisistä.

Helmikuun 24 päivän iltana saavuimme mainostulien valossa kylpevään Helsinkiin. Ja samana iltana punottiin sydämellisen vastaanottotilaisuuden aikana ensimmäiset kukkaset ystävyysseppeliseen, jonka punonta jatkui seuraavan kahden viikon ajan. Asemalle oli tullut vastaanottamaan arvokas joukko sanomalehdistön ja radion edustajia, Helsingissä asuvia eestiläisiä ja kahdesti Tallinnassa vierailut «Kullervo» kuoro johtajansa Erkki Aaltosen kanssa. Meidät toivotettiin tervetulleiksi kukkasin, lämpimin kädenpuristuksin, tervehdyssanoin ja meille laulettiin eestinkielinen laulu. Kiitimme suomenkielisellä. Suomen Radion tunnettu selostaja Oke Jokinen sen-sijaan «piti lujilla» meidän pääjohtajaamme.

Sitten olikin jo aika kiirehtiä hotelliin, sillä ohjelma edellytti lehdistökonferenssin alkamista tunnin kuluttua. Ja jonkin ajan kuluttua istuimmekin Klaus Kurki hotelin viihtyisässä salissa suomalaisten lehtimiesten ympäröiminä yhteisen pöydän ääressä, kertoillen kuoron siihenastisesta konserttitoiminnasta, esitellen sitä koskevaa aineistoa ja vastaten lukuisiin kysymyksiin. Kuten seuraavan päivän lehtikirjoituksista ilmeni, oli meidän selostuksessamme heille niin montakin yllätystä. Ennenkaikkea ammattilaisuuskysymys. «Uusi Suomi» kirjoitti siitä seuraavasti: «Jolleiopperoiden kuoroja oteta huomioon, ei tällaista ihmettä aivan lähihorisontista löytynekään». Meidän laulujuhliamme koskevia lukuja pidetään samassa kirjoituksessa «mykistävänä». Toiseksi herätti huomiota konserttien lukumäärä ja erityisesti ohjelmiston laajuus. Mukana ollutta tilastoluetteloa ohjelmista arvioivat monet kahden ja puolen ja toiset peräti kolmen ja puolen metrin pituiseksi.

Illallisella esitti tervehdyspuheen Suomi-Neuvostoliitto Seuran puheenjohtaja professori Göran v. Bonsdorff, korostaen kuoromme vierailun suurta merkitystä kulttuurisuhteiden syventämiseksi Suomen ja Neuvostoliiton kesken.

Seuraava päivä kului ensikonserttia edeltävän esiintymiskuumeen vallassa.

Neuvosto-Eestin Akateeminen Mieskuoro on 17 konserttitoimintavuotensa aikana tutustunut satoihin saleihin. Olemme esiintyneet hyvinkin erityyppisissä ja erilaatuisissa saleissa — jättiläismäisistä pienen pieniin, ihanista rumiin, suuremmissa huonoihin. Akustiset ominaisuudet mittaamme omalla mittapuullamme, ja

koska vertausmateriaalia on rikkaasti, olemme saavuttaneet siinä varsin laajat kokemukset. Suomalaisista konserttisaleista olimme lukeneet ja kuulleet vain hyvää, niin arkkitehtuurisilta ratkaisuiltaan kuin akustisilta ominaisuuksiltaan, mutta tähän saakka olivat puuttuneet vertailumahdollisuudet.

Siitä johtuen tunsimmekin tavatonta kiinnostusta ensikonserttimme salin esiintymismahdollisuuksia kohtaan. Niinpä ensimmäinen kävelyretkemme konserttipäivän aamuna johtikin illan «työpaikalle», Helsingin Kulttuuritalolle.

Olimme niin usein joutuneet syvästi pettymään paljon ylistettyjen salien suhteen, mutta tälläkertaa muodostui tilanne päinvastaiseksi.

Töölöön uudessa kaupunginosassa sijaitsevan Helsingin Kulttuuritalon muodossa on Suomen pääkaupunki saanut akustisesti suuremman, 1500 istumapaikkaa käsittävän ensiluokkaisen konserttisalin, joka ei jätä toivomisenvaraa pienissäkään yksityiskohdissa. Siinä ilmenevät rakennuksen suunnittelijan, maailmankuulun arkkitehdin Alvar Aallon luoviin ajatuksiin perustuvat nykyajan arkkitehtuurin pääsuuntauksat. Väinö Aaltosen kuvanveistokset täydentävät aistikkaan interiörin kokonaiskuvaa. Kulttuuritalon rakentamiseen osallistui talkoovoimin yli viisituhatta työläistä, säästään näin yli kolmanneksen rakennuskustannuksissa.

Ei ole epäilystäkään, etteikö esiintyminen tuossa salissa tyydyttäisi ja ilahduttaisi kaikkein vaativimpiakin esiintyjä.

Ja niin alkoikin meidän ensimmäinen konsertti — matkamme «alkusoitto»...

Jännitys kaikkosi jo ensimmäisten laulujen aikana. Kuulijat reagoivat innokkaasti yli odotusten, ja kuinka paljon lämpöä ja sydämellisyyttä tulvikaan salista lavalle. Kukkasin, adressein ja lahjoin tuli meitä tervehtimään Helsingin kuorojen lähetystöjä, Suomen Mieskuoroliiton, Suomi-Ruotsi Mieslaulajien Liiton ja muiden järjestöjen edustajia.

Konserttia kunnioitti läsnäolollaan myös Neuvostoliiton Suurlähettiläs A. Zahharov puolisoineen, Suomen julkisuuden edustajia, säveltäjiä, taiteilijoita, yliopiston opettajia, ja Suomi-Neuvostoliitto Seuran puheenjohtaja professori Göran v. Bonsdorff. Saatoimme päättää konsertin vasta useiden lisäpalojen jälkeen.

Olimme onnellisia ja tunsimme syvää tyydytystä — ensimmäinen «tulikaste» oli suoritettu menestyksellä.

Ja nyt seurasivatkin kiireiset päivät.

Annoimme kahdeksan päivän kuluessa konsertteja seitsemässä kaupungissa, joiden välimatkat olivat kahdestasadasta kolmeensataan kilometriin.

Yleispiirteittäin muodostui päiväjärjestys seuraavanlaiseksi: aamulla varhain nopea ruokailu, jossa pääosaa esitti luonnollisesti suuremoinen, virkistävä «vahva kahvi», sitten matkalaukkujen järjestäminen mukavien linja-autojemme katoille ja matka seuraavaan kaupunkiin alkoi. Tulimme tavallisesti päivällisaikaan perille. Parin tunnin ajan tutustuimme kaupungin nähtävyyksiin, sen jälkeen pienoinen lepotauko ja sitten näyttämölle. Konsertin jälkeen sensijaan oli tavallisesti juhlaillallinen tapaaminen. Niin, että vauhti oli kova. Mutta mukavat linja-autot, ja erikoisesti suomalais-ten lämmin ja sydämellinen vieraanvaraisuus karkoitti väsymyksen ja aamulla olimme kaikki virkeinä vastaanottamaan uusia vaikutteita ja elämyksiä ja nauttimaan linja-auton ikkunan läpi Suomen karusta talvisesta kauneudesta.

Helmikuun 26 päivän keskipaikkeilla saavuimme Suomen suurimpaan satama-kaupunkiin Kotkaan.

Kuoroa oli jo Helsinkiin tullut vastaan Kotkan kaupungin sosiaalishteeri Unto Mänttari ja kaupunginvaltuuston jäsen Keijo Yrjölä.

Koska Tallinna ja Kotka ovat ystävyyskaupunkeja, muodostui vierailumme siellä erittäin sydämelliseksi. Välittömästi tulomme jälkeen järjesti kaupunginvaltuusto kahvitilaisuuden. Kaupunginjohtaja Martti Viitanen kääntyi puheessaan kuoron puoleen, lausuen mm.: «Olemme aina Tallinnassa saaneet tuntea olevamme kuin oman perheen keskuudessa, kuin kotonamme. Toivomme, että te tuntisitte olonne Kotkassa yhtä kotoisaksi, kuin me Tallinnassa.»

Vastasimme «Miestenlaululla».

Konsertti pidettiin Kotkan Työväentalossa. Läsä oli runsas joukko paikallisia musiikkimiehiä, jotka tervehtivät meitä kukkasin ja lahjoin. Tervehtijöiden joukossa oli Kotkan Musiikkitoimikunnan, Suomen Työväen Musiikkiliiton Karjalan osuus-

kunnan, Kotkan Työvään Konserttituki Yhdistyksen ja sen alaisuuteen kuuluvien kuorojen ja orkesterien edustajia ja monia muita.

Konsertin jälkeen järjesti kaupunginjohtaja hotelli Ruotsinsalmessa kuorolle ja kutsuvieraille päivällisen. Kuoromme lauloi siellä myös maaherra Artturi Rannalle, joka samana iltana juhli 65-vuotissyntymäpäiväänsä. Lahjoitimme maaherralle Neuvosto-Eestin pöytälipun. Päivällisellä lauloivat meille myös Kotkan Laulumiehet. Seuraavana päivänä oli vuorossa Kotkan satamakaupungista parintunnin matkan päässä sijaitseva Suomen talviurheilun keskus — nykyaikaista arkkitehtuuria edustava, laaja, nopeassa rytmissä kasvava, suuruudeltaan Suomen neljäs kaupunki, Lahti.

Meitä oli tullut vastaanottamaan Lahden kaupunginjohtaja Olavi Kajala, apulaiskaupunginjohtaja Santero ja kaupungin apulaissihteeri Osmo Kock.

Meille tarjotun aamiaisen yhteydessä piti kaupunginjohtaja puheen, korostaen, että «Neuvosto-Eestin Akateemisen Mieskuoron matka Suomeen ei ole yksinomaan huomattava kulttuuritapahtuma. Vielä suurempi on tämän vierailun merkitys naapurikansojen ystävyuden syventämiseksi.»

Aamiaisen jälkeen jäi sopivasti aikaa suorittaa pikainen tutustuminen tähän mieluisaan kaupunkiin ja pian rivistäydyimme Konserttitalon sangen aidosti ratkaistun salin avaralle lavalle alkavaa konserttia varten.

Jälleen ilta tulvillan kuulijoiden hehkuvaa reaktiota, innokkaita suosionosoituksia, kukkia, lisälauluja...

Meitä tulivat tervehtimään kaupungin musiikkikomitean edustajat F. Krohn ja A. Vainio, Lahden Mieskuoro, Lahden Opettajien kuoro, Työväenseuran Mieskuoro, Suomi-Neuvostoliitto Seuran Lahden osasto ja muiden järjestöjen edustajat. Kiitimme heitä Paciuksen «Suomen laululla».

Muiden ohella saavutti suuren suosion meidän vahvistetun kvartetin esittämä Erkki Aaltosen sovittama «Asikkalan suurattaat». Tottapa osaltaan siitäkin syystä, että Asikkala niminen paikkakunta sijaitsee Lahden kaupungin välittömässä läheisyydessä ja varmaan kuulijoiden joukossa oli osa myös sieltä.

Illalla järjestettyyn laulajien ystävyysiltaan osallistuivat monet Lahden kuorojen edustajat.

Karkeana, auringonpaisteisena talviaamuna helmikuun viimeisenä päivänä jatkui laulumatka Suomen sisämaahan — Jyväskylään, jossa vuonna 1884 järjestettiin Suomen ensimmäinen koko maata käsittävä laulujuhla.

Se on soma, kotoinen kaupunki, jossa vanha sulautuu uuteen, joskin uusi on jo huomattavasti näkyvämpää. Jouduimme jälleen kerran antamaan tunnustusta suomalaisille arkkitehdeille. Kuinka paljon hyvää makua, kekseliäisyyttä ja rohkeaa mielikuvitusta! Käytännöllistä, yksinkertaista ja kaunista!

Meidän konsertti järjestettiin paikallisen Kasvatusopillisen Korkeakoulun täpötädessä juhlasalissa. Koska silloin oli myös juuri Kalevalan päivä, esitimme myös E. Vörkun laulun «Kalevipoeg».

Yleisön runsaat suosionosoitukset ja kukkien tulvan pyrimme korvaamaan lisälauluilla.

Näyttämölle kokoontui runsaasti musiikkijärjestöjen edustajia esittääkseen kiitoksensa ja onnentoivotuksensa. Ja näin tulivat meitä tervehtimään Jyväskylän kaupungin musiikkiyhdistyksen, Jyväskylän Työväen Sekakuoron, mieskuoron «Sirkat», naiskuoron «Vaput», Rautatieläisten Mieskuoron, Karjalan Sekakuoron, Jyväskylän Sekakuoron, Jyväskylän Naislaulajien ym. edustajat.

Illallisella lahjoitti kaupunginjohtaja jokaiselle kuorolaiselle kuva-albumin «Jyväskylä».

Pärnun ystävyyskaupunkiin Vaasaan saavuimme vasta kolmensadan kilometrin pituisen linja-automatkan jälkeen.

Siellä jäi hädintuskin aikaa «nahan vaihtoon» päivällisen jälkeen, kun oli jo astuttava kaupungintalon salin lavalle. Mutta jälleen karkoitti väsymyksen salin hyvä akustiikka ja kiitollinen yleisö, joten saatoimme merkitä konsertin myös tasoltaan onnistuneimpiin kuuluvaksi.

Koko illan kuluessa vallitsi erikoisen juhlava mieliala ja jälleen kukkia, kukkia, kukkia...

Meitä pyydettiin toistamaan useitakin lauluja, mutta olimme jo matkan alussa ottaneet käytäntöön toisen menetelmän. Lauloimme nimittäin toistamisen sijaan uuden, samantyyllisen laulun. Se antoi meille entistä suuremmat mahdollisuudet konserttiohjelman monipuolistamiseksi ja salli meidän esittää niin monikin hyvä laulu, joka ensialkuun ei ollut mahtunut konsertin ohjelmaan. Niinpä lauloimme tavallisesti venäläisen kansanlaulun «Iltakellot» jälkeen toisen venäläisen kansanlaulun «Pimeässä metsässä» tai ukrainalaisen kansanlaulun «Dnepri suur», suomalaisen kansanlaulun «Illalla» jälkeen toisen suomalaisen kansanlaulun «Sato, sato», Sibeliuksen «Metsämiehen» jälkeen hänen «Sydämeni laulun», Ernesaksin «Laine nousee» jälkeen saman säveltäjän «Ilta rannalla» jne.

Useat vaasalaiset konserttivieraat pyysivät meitä välittämään heidän terveisensä ystävyyskaupungin Pärnun asukkaille.

Seuraavana aamuna jatkui matka pitkin Suomen länsirajaa suoraan etelään ja puolenpäivän aikaan tulimme parinsadan km. päässä sijaitsevaan Porin kaupunkiin. Konsertti Porissa oli meillä järjestyksessä kuudes, ja oli syytä pelätä, että se alkaa vähitellen vaikuttaa. Mutta vielä ei ollut aika hellittää ohjaksista, sitäkin suuremmalla syyllä, kun salissa istui myös Suomen Mieskuorolaulajien Liiton puheenjohtaja Antti Järvinen. Ja me tulimme toimeen. Tottapa osaltaan auttoi sekin tieto, että seuraavana päivänä saisimme levätä — kolmas maaliskuuta, jolloin olimme Turussa, oli ensimmäinen päivä joka kului laulamatta.

Käytimme päivän tutustumalla perinpohjaisesti Suomen ikivanhan kulttuuri-keskuksen historiallisiin nähtävyyksiin.

Seitsemän vuoren kaupunki, Turku, jonka jakaa kahtia Aura-joki, on yhtä vanha kuin Eestin yliopistokaupunki Tartto. Ja siellä näimme paljonkin, joka toi mieleen meilläkin säilyneitä historiallisia kohteita: Turun linna Aurajoen suussa, yksi vanhimpia suomalaisia rakennuksia muistuttaa suuresti meidän Kuressaaren linnaa, 1200-luvulla rakennettua Toomkirkkoa, jonka kellot kuuluttavat Suomen Radiossa keskipäivän koittamisesta...

Päivällisen jälkeen oli järjestetty lehdistötilaisuus, josta ottivat osaa Turun Sanomat, Uuden Päivän ja muiden lehtien edustajat.

Illalla oli osa meistä teatterissa ja toiset menivät seuraamaan Tampereen mieskuoron konserttia. Kävimme lavalla tervehtimässä kuoroa ja nautimme «meille laulun laskettelemisesta».

Seuraavana päivänä joutui kvartettimme Suomi-Neuvostoliitto Seuran Turun osaston vuosijuhllisuuksissa suuren suosion kohteeksi.

Konsertti Turun Konserttialissa muodostui hyvin juhlavaksi. Suomen ja Neuvostoliiton lipuin koristetulle näyttämölle kokoontuivat meidän ensimmäisen laulun jälkeen peräti neljäntoista musiikkijärjestön ja kuoron edustajat, jotka tervehtivät meitä sylintäytein kukkalaittein. Ja laulajien rivien keskellä häärivät nuoret neitokset, kiinnittäen jokaisen laulajan rintaan kukkasia. Kajautimme kiitollisuuden osoituksena «Suomen laulun».

Salintäyteinen yleisö jakoi anteliaasti suosiotaan koko illan ajan ja konsertti päättyi siihen, että viimeisiä lisälauluja kuunneltiin seisaaltaan.

Täyden tunnustuksen ansaitsivat täällä kuten muuallakin meidän solistit R. Alango, U. Kreen ja konserttimestari V. Roots.

Muiden joukossa olivat silloin salissa myös monet Ruotsista sitä varten Turkuun matkustaneet eestiläiset emigrantit.

Seuraavana päivänä oli linja-autossa jälleen tavanomainen kuva: tuoreista päivälehdistä etsitään ja luetaan edellisen illan konserttiarvosteluja ja samalla seurataan ohikulkevia maastokuvia.

Ja niin tulimme Tampereelle — Suomen suurimpaan teollisuuskaupunkiin, joka oli samalla meidän matkamme viimeistä edellinen kaupunki.

Tampereen Kauppakorkeakoulussa annoimme harvinaisen hyvän akustiikan omaavassa omintakeisessa, sektorin muotoisessa salissa, taiteellis-vokaalisesti erään onnistuneimman konsertin.

Koska Tampereella sijaitsee Lenin-museo, jossa säilytetään Leninin Suomenmatkaan

liittyviä muistoja, aloitimme konsertin G. Ernesaksin laululla «Tuhatvuotinen Lenin». Museolle luovutimme meidän säveltäjien Leninistä kirjoittamat laulut. Maaliskuun 6 päivänä saimme yhdistettyä rengasmatkamme päät Helsingissä. Matka Tampereelta Helsinkiin muodostui mieliinpainuvaksi. Pysähdyimme matkan puolivälissä, jossa nautimme vuorella seisten eteemme avautuvasta ihanasta näköalasta. Alhaalla laaksossa sijaitsi Hämeenlinna. Vierailimme myös Järvenpäässä Jean Sibeliuksen haudalla ja hänen pitkäaikaisessa kodissaan Ainolassa. Asetimme kukkia vaatimattomalle pronssilaatalle, johon oli raiuttu suuren säveltäjämestarin nimi. Juhlallisen arkana helisi lumipeitteisten ikivanhojen puiden alla «Sydämeni laulu».

Gustav Ernesaks jätti säveltäjän puolisolle muistoksi Valtion Akateemisen Mieskuoron vierailusta Ainolassa graafikko Paul Luhtenin valmistaman Jean Sibeliuksen muotokuvan. Samana iltana olimme Suomen huomattavan mieskuoron «Suomen Laulumiesten» vieraina heidän edustavissa huoneistoissaan.

Lämpimät tervehdyssanat lausui kuoron edustaja Eino Parikka, ilmoittaen samalla, että kuoromme pääjohtaja on valittu toisena eestiläisenä heidän kunniajäsenekseen. (Ensimmäinen oli Konstantin Tyrnpu). Gustav Ernesaksille luovutettiin vastaava merkki ja diplomi. Ilta sujui ystävällisen hyväntuulisessa ilmapiirissä ja mahtavasti kaikui kahden kuoron yhteislauluna M. Härman «Miesten laulu».

Samanlaisessa ystävällisessä molemminpuolisen ymmärtämyksen ilmapiirissä sujui myös seuraavana päivänä yhteisillallinen Polyteknillisen Mieskuoron kanssa, heidän vielä rakennusvaiheessa olevassa uudessa kodissaan — pienoisessa ylioppilaskaupungissa Otaniemessä.

Meidän «Suomen sikermän» finaali oli maaliskuun 7 p:nä Helsingin Yliopiston juhlasalissa.

Sälissä vallitsi erittäin juhlallinen mieliala. Tilaisuutta kunnioitti läsnäolollaan Suomen tasavallan presidentti Urho Kekkonen puolisoineen, eduskunnan puheenjohtaja T. Kleemola, opetusministeri H. Hosia, Neuvostoliiton Suurlähettiläs

A. Zahharov puolisoineen, diplomaattikunnan edustajia, Suomen kulttuuritoiminnan edustajia, Helsingin kuorojen edustajia jne.

Saimme illan kuluessa vastaanottaa suosionosoitusten vyöryn jättiläismäisin kukkakorein osoituksena, että suomalaiset kunnioittavat suuresti meidän laulukulttuuriamme.

Ja kun tasavallan presidentti tuli meidän pääjohtajan luo puristaen hänen kättään ja sanoen eestinkielellä «Palju tänu», tunsimme, että noihin sanoihin sisältyy ei yksinomaan niiden tuhansien ihmisten kiitollisuus, jotka olivat seuranneet meidän konserttejamme, vaan kaikkien suomalaisten kiitollisuus, jotka näkivät meidän konserttimatkassamme ennenkaikkea sydämellisen ystävänkäden.

Neuvosto-Eestin Akateemisen Mieskuoron konserttimatka Suomeen oli päättynyt... Todellako, päättynyt? Äärettömän mielihyvän vallassa palautuivat mieleen Kotkan kaupunginjohtajan sanat... «tämä on vasta alkua!»

Ja tosiaankin nyt, onnistuneen matkan jälkeen, tajusimme kaikki ihmeen selvästi, että se on vasta alkua.

Kuoron matkakirjan luettelosta näemme, että vierailimme kahdeksassa Suomen kaupungissa, joissa annoimme yhteensä yhdeksän konserttia. «Spidometrini» pituus kasvoi 2200 km. verran. Lauoimme konserteissa yhteensä 128 laulua ja 55 lisälaulua, yhteismäärän noustessa näinollen lähes kahteensataan.

Niitä kävi kuuntelemassa lähes 7500 ihmistä, s. o. keskimäärin 830 joka konsertissa. Mutta näiden kuivien lukujen takaa kuvastuvat laajat ystävyyskentät, joita pitkin kulkevat tuhannet polut kohti rauhaa ja ystävyyttä. Myös me pyrimme tekemään kaikkemme, jotta nuo polut eivät ruohottuisi.

Harry Vilpart

KUVAT

1. Neuvostoliiton kansantaiteilija prof. Gustav Ernesaks.
2. Neuvosto-Eestin Valtion Akateeminen Mieskuoro.
3. Helmikuun 23 pnä 1962 alkoi Eestin Valtion Akateemisen Mieskuoron matka Tallinnasta kohti Suomea. Viisitoista päivää myöhemmin, maaliskuun yhdeksäntenä palasivat laulumiehet jälleen Tallinnaan, takanaan onnistunut ja pitkäksi ajaksi mieleen jäävä konserttimatka. Mitä sitten saatiin matkalla kokea? Siitä kertoi prof. Gustav Ernesaks Tallinnassa järjestetyssä lehdistötilaisuudessa ja siitä annamme myös oheisena pikaisen selostuksen kuvin ja sanoin. Näin se alkoi...
4. Valtion Akateeminen Mieskuoro Baltian asemalaiturilla, mutta hetken kuluttua katoavat näkyvistä etääntyvän kotikaupungin ääriiivat.

Kuvassa prof. Gustav Ernesaks (oikealla) kollegansa Neuvosto-Eestin kansantaiteilija Karl Leinusin kanssa, joka on Raudam-sekakuoron johtaja. Maestrojen mieliala on optimistinen — tuskinpa laulumiehet tulevat tuottamaan pettymystä. Kaikesta huolimatta kuultiin noina hetkinä varsin usein sanat «Hyvää menestystä». Eihän hyvänonnen toivotuksia ole milloinkaan liian paljon.
5. Tallinna.
6. Ja sitten ollaankin jo Vainikkalah raja-asemalla. Ja koska tullivirkailijalle oli esiteltävä tuomiset, kajahti Eestin Mieskuoron laulu ensikerran Suomen maankamaralla juuri täällä. Tyytyväisyys oli molemminpuolinen. «Olkaa kuin kotonanne,» oli vastaus kuoron laulamalle. Ja nämä sanat saattoivat laulumiehiä koko Suomen matkan ajan.
7. Helsinkiin saavuttiin iltapimeässä.

- 8, 9. Seuraavana päivänä voitiin nähdä kaikkialla suurikokoisia mainoksia, joissa kehoitettiin helsinkiläisiä Eestin Akateemisen Mieskuoron konserttiin.
10. Ensimmäinen «tulikaste». Ensimmäinen laulu Helsingin Kulttuuritalon kaikin puolin moitteettomassa, ensiluokkaisen akustiikan omaavassa juhlasalissa. Oli hyvä laulaa, mutta ympäristö oli sittenkin vieras... kuulijat vieraat... Tapaavatko avoimin sydämin tuodut tuliaiset vastakaikua?
11. Tapasivat! Jo ensimmäiset laulut palkittiin lämpimin suosionosoituksin ja vaadittiin niiden toistamista. Ja tietenkin, kukkia, lahjoja... Tervehtijöitä virtasi lavalle rivikaupalla ja heihin yhtyi tuhansiin nouseva yleisömäärä.
12. Joka miehen rintaan kiinnitetyt punaiset neilikat kertoivat mestarillisten esiintymisten yhä innokkaammasta vastaanotosta.
13. Suosionosoitukset eivät päättyneet silloinkaan, kun kuoro poistui lavalta. Onnittelijat ja tervehtijät odottivat kulissien takanakin. Ja miesten ilmeistä voimme päätellä, että — konsertti onnistui.
14. Haluaako Kullervo-kuoro itselleen uutta johtajaa? Tuskin, onhan heillä itsellään kelpo johtaja Erkki Aaltonen. Jokatapauksessa jäi tapaaminen Kullervo-kuoron kanssa pitkäksi ajaksi mieleen...
15. Vaellus Suomessa alkoi. Eestin Valtion Akateemisen Mieskuoron linja-autojen jäljet jäivät yli kahden tuhannen km. tieosuudelle. Kahdeksan kaupunkia, yhdeksän konserttilavaa. Ja tuhansia uusia ystäviä...
16. Pitkän matkan kuluessa muodostuivat linja-autot varsin kotoisiksi oleskelupaikoiksi. Puuhaa riitti kaikille. Tutkittiin pohjanmaata, puhuttiin esiintymisistä ja tapaamisista, laskettiin leikkiä ja kuunneltiin paikallisten sanomalehtimiesten arvosteluja Eestin Valtion Akateemisen Mieskuoron konserteista.
17. Linja-autot ovat ehtineet Lahteen. Taustalla nähdään tyypillisiä suomalaisia asuinrakennuksia, joita on tässä nopeasti nousevassa Suomen neljänneksi suurimassa kaupungissa varsin runsaasti. «Kivenheiton päässä» kuvassa olevasta paikasta sijaitsee korkea hyppyrimäki, onhan Lahti Suomen tärkeimpiä talviurheilun keskuksia.

18. Laulumiesten päiväjärjestys oli rankka. Matkat kaupungista kaupunkiin, konsertit, vastaanotot ja tapaamiset jättivät nipin-napin vapaa-aikaa. Niinpä sitten tulikin käyttää jokainen mahdollinen tilaisuus Suomen edustavien kaupunkien tutkimiseen. Kuvassa (vasemmalta) Neuvostoliitto-Suomi Seuran Eestin osaston jäsen Albert Laus, prof. Gustav Ernesaks ja Ulkomaiden kanssa kulttuurisuhteita hoitavan seuran Eestin osaston puheenjohtaja Raul Viies Lahdessa.
19. «Mennäkö oikein kuuntelemaan mieskuoron konserttia?», tuntuvat miehet pohtivan. Tämän kysymyksen ratkaisu tuskin tuotti kuvassa näkyville miehille päänvaivaa, sillä Jyväskylän konserttimainosta tutkivat tässä Suomen sisämaassa sijaitsevassa kaupungissa Mieskuoron laulajat (vasemmalta) Kalev Metsaru, Albert Rande, Harri Juhkov ja Rudolf Zirk.
20. Jyväskylän Kasvatusopillisen Korkeakoulun juhlasalissa tarjottiin laulumiehille väliajalla virkistävää kuumaa kahvia.
- 21, 22. Ja jälleen eteenpäin pitkin Suomen maanteitä. Lumipeitteisen maiseman keskellä ilahduttavat silmää männyt ja kuuset. Taaempana lumiset järvet ja lammet. Tien varrella vilahtavat iloisina ohitse vaaleiksi maalatut talot.
23. Uudet tapaamiset ja kaupungit. Ja laulua, laulua, laulua... Tietenkään eivät esiintymiset rajoittuneet yksinomaan konserttilavoihin. Kuuluisan mieskuoron odotettiin laulavan kaikkialla, olipa sitten kysymyksessä tapaamistilaisuus ylioppilaiden kanssa tai konsertin jälkeinen kahvitilaisuus. Ja miehet lauloivat. Kuinkas muuten, kun lahjaksi saatiin tällainen kukkakorikin...
24. Kuinka paljon mieluisia tapaamisia liittyykään Akateemisen Mieskuoron pari-viikkoa kestäneeseen Suomen-matkaan. Valokuvauskone on ikuistanut prof. Gustav Ernesaksin ja SN-Seuran Kullervo-kuoron johtajan Erkki Aaltosen keskustelutuokion. Kullervo-kuoro on jo kahdesti vierailut Tallinnassa, mutta tälläkertaa tavattiin Suomen maaperällä.
25. Tässä kuvassa näemme kuoromme johtajan, säveltäjä Tauno Hannikaisen ja kuoronjohtajan Ossi Elokkaan keskustelemassa.

26. Usein oli turvaututtava myös «käsiin apuun». Ja asia saatiin aina ymmärretyksi.
27. Tällä sivulla jäljennetyn kuvan takana on kirjoitus: «Sanomalehti Uusi Päivä tervehtii kuuluisaa mieskuoroa ja sen suurta johtajaa professori Ernesaksia. Turussa 3.3.62. Toimittaja Niilo Kavenius». Niin, kunnioituksen ilmaisuna voidaan käyttää kaikkia kädenulottuvilla olevia ilmaisumuotoja. Tästäkin tervehdyksestä kuvastuu sydämellinen ystävyys. Kuva on näpätty Turussa järjestetyn lehdistötilaisuuden aikana ja siinä ovat (vasemmalta) Ulkomaiden kanssa kulttuurisuhteita hoitavan seuran Eestin osaston puheenjohtaja Raul Viies, kuoron inspehtori Harri Vilpart, prof. Gustav Ernesaks, kuoronjohtaja Uno Järvelä, laulumies Rene Rätsnik ja Neuvostoliitto-Suomi Seuran Eestin osaston jäsen Albert Laus.
28. Konserteista vapaa päivä Turussa kuuden yhtämittaisesti järjestetyn konsertin jälkeen. Mutta Suomen ikivanha kulttuurikeskus tarjosi niin paljon nähtävyyksiä, että tuonakin päivänä kului aika kuin linnunsiivin. Kiertokäynnin aikana noustiin myös ylängölle, josta avautui mainio näköala «seitsemän vuoren kaupunkiin».
29. Turun täpötäydessä konserttialissa tervehdittiin sydämellisesti laulumiehiä niin salissa, väliajalla kuin konsertin jälkeenkin. Kuvassa näemme prof. Gustav Ernesaksin ja Neuvosto-Eestin ansioituneen taiteenharrastajan Harald Uibon laulunystävien keskellä.
30. Vierailtiin Turun Yliopiston uudenaikaisissa huoneistoissa. Tutkittavaa oli niin ylhäältä alaspäin kuin alhaalta ylöspäinkin.
31. Jean Sibeliuksen haudalla.
32. Eräs niistä lukuista kerroista, jolloin yleisö tervehti lavalla seisovaa Eestin Valtion Akateemista Mieskuoroa.
33. Ja jälleen Tallinnassa. Tulopäivänä, maaliskuun yhdeksäntenä, järjestettiin kotikaupungissa lehdistökonferenssi prof. Gustav Ernesaksin ja Ulkomaiden kanssa kulttuurisuhteita hoitavan seuran Eestin osaston puheenjohtajan Raul Viiesin toimesta. Kertomista oli paljon...

34. Lahjoja, kiitoskirjeitä, kunnia-adresseja — kaikkia niitä tuotiin konserttimatkalta sylikaupalla.

Pari lomapäivää — ja jälleen harjoituksia, konsertteja ja tapaamisia. Muutama päivä senjälkeen, kun Eestin Valtion Akateeminen Mieskuoro oli palannut Suomesta, vieraili Tallinnassa tšiileläinen sekakuoro Rafael Vidalesen johdolla. Näin vietettiin jälleen mieliinpainuva tilaisuus valtamerentakaisten vieraiden kanssa. Ja jälleen täydentyi mieskuoron lahjapakaasi uusilla reliikeillä. Ja niitä seuraavat jälleen uudet ...

THE STATE ACADEMIC MALE CHOIR OF THE ESTONIAN S.S.R. IN FINLAND

Our song came into being — on the ruins of the last war, it arose straight from the ashes of the war and swelled into flames at the time, when the guns in the West were still sowing death and thousands of soldiers were falling.

It was on the 16th of November, 1944, when we took a decision in favour of founding a professional male choir. Why namely a male choir? The repertoire of a mixed choir is undoubtedly very large and the contrasts of timbre are rich in colours, as a mixed choir itself consists of female and male singers. However, our consideration was as follows: There were a great many professional mixed choirs already, but as yet we did not know of the existence of any professional a capella male choirs in the Soviet Union. It is true that the ensemble named after A. Aleksandrov and the «Choir of Ukrainian Bandore Players» had been a great success, but those choirs were of a special kind — with accompaniment. In addition to those existing we intended to found a choir of a different profile — a pure a capella male choir. And so it came into being.

Eighty singers for our choir would be enough. This number of members is sufficient for performing monumental musical works as well as those of chamber music. Such a choir, when built up skilfully, would possess enough power and could be intimately responsive even in case of the slightest dynamic nuances. Moreover, it would have one more practical purpose, namely, it could easily be accomodated in two railway carriages on concert tours. And it was necessary to keep our mind on the fact that our working-hours would be spent mostly on «rolling wheels».

because the song of a professional choir must be available to the largest masses, must serve to inspire the organisation of new choirs. It has to be a pedagogue of the public, an itinerant university in the field of music; it has to popularize a new repertoire and be a model of the art of interpretation.

What possibilities had we for finding the necessary vocal material and experienced singers?

It is universally known that in the course of time choral singing has become the most popular form of music-making.

In 1869 the First General Song Festival was organized. About 700 singers of male choirs took part in it. In those days the originators of the festival had no idea of what a powerful noble and promising tree they had planted. And when recollecting the 16th Republican Song Festival with 35,000 participants (singers, dancers and musicians) held in Tallin in 1960 on the 20th anniversary of Soviet Estonia, we realize what a scope and quality the song festivals have reached during the years of Soviet power.

One should not forget all those male choirs and the conductors whose activities in one or another way served as a preparatory basis for the further development of the male choirs. Here let us mention Konstantin Törnpu the conductor and composer, and the tireless advocate of male choir singing Professor August Topman. But before them such musicians as A. Läte, J. Simm and L. Neumann had made a valuable contribution to choir music. Later on E. Aav, A. Karindi, R. Ritsing and some others devoted their knowledge and strength to this cause.

The prevalence of male choir singing enabled us to find experienced singers and weld them into the first professional male choir in the history of the Estonian people.

However, it was rather difficult to find eligible singers with adequate musical education. So we had mainly to do with amateurs. Further on great attention was paid to educating these young singers, and, as a result of these measures, the number of the singers with a higher musical education has remarkably grown.

Some conductors have come from our choir, for example: Honoured Art Worker of the Estonian S.S.R. H. Uiho, U. Järvela, H. Siiak, K. Areng, G. Toompea, O. Sau, A. Lüüs, O. Oja and some others. At the same time the personnel of our own singing-teachers and voice-trainers has appeared (Honoured Art Worker of the Estonian S.S.R. V. Gerretz, R. Vahisalu, R. Alango, H. Rikas, P. Härm). There are even some composers in our own choir (H. Lemmik, O. Sau). Our soloists R. Alango, U. Kreen, R. Vahisalu, V. Gerretz, G. Metssalu, K. Kasekivi, P. Härm, V. Valge, K. Räästas, G. Aan and the others have given some concerts independently i.e. without the choir. A number of singers have gone on the stage, among them such popular artists as V. Gurjev, now People's Artiste of the Estonian S.S.R.; Honoured Artiste of the Estonian S.S.R. H. Vasar, E. Tordik and E. Kärvet. In our choir there exists a double quartette conducted by H. Siiak and two simple quartettes, the conductors of which are I. Talvik and O. Oja. The piano accompaniments of the choir are in the hands of V. Roots — a laureate of the pianists' competition between Byelorussia and the Baltic Republics.

In order to even up and develop a higher vocal standard, a steady individual and group training has been introduced into practice. Those who have no musical education are taking classes in solfeggio. The choir works three hours a day. To this special lectures and the above mentioned solfeggio lessons are added. On the days of performances we meet for a brief «warming up» to preliminary singing and to renewing some old songs. On long concert tours it is necessary to be watchful that the artistic and vocal qualities of the choir would not sink. Scores of performances in succession on our concert tours are a severe strain especially on the voices of the tenors. The average height of the part of the tenor-voice in a male choir is usually much higher than that of a hero-tenor in an opera. In a great many songs, the high C sharp is needed and as a number of such high tones is «shot» at one concert, a very hard and responsible task lies on the tenors during a concert-tour.

On an average it takes us six weeks to learn a new program. Our principle is to

keep the most distinguished works of choir literature continuously in our current repertoire, so that the singers would not forget them. Practice has shown us that the capacity of the choir's memory is approximately 120—140 songs. Such a great fund of songs enables us to change and vary our program very often. The necessity of having two or more programs is especially urgent in those towns where we give more than one concert. In such cases we have usually performed entirely different programs. Some songs, especially demanded by the audiences, have been performed more than six hundred times. The most popular of those songs are Orlando di Lasso's «Echo», Koval's «The Lake of Ilmeni», the Russian folk-song «Evening Chimes», the Soldiers' Choir from Gounod's opera «Faust», etc. Most attention has been paid to organizing and performing the choir-works of contemporary authors. We have «screwed the button of the composer's waistcoat» and so got the right to the first night «performance» of about one hundred and fifty works. During 17 years 518 songs have been learned. Fifty per cent of them are created by contemporary composers. Our another bigger group of songs contains classical works for the male choir: Cherubini's «Requiem», Rimsky-Korsakov's «Wise Oleg» and a dozen of suites and cantatas. Relatively few works have been performed with a symphony orchestra, as such an orchestra is not available in many towns, and, very often, there is not enough time for necessary rehearsals. On our tours we have always been very busy, therefore the greatest attention has been paid to a capella song. The third group of our repertoire contains the songs composed on the basis of folk-music. Both the folk-songs, adapted for male choir and the works based on these folk-songs, intricately and extensively developed, make a nice addition to the scale of our repertoire.

We have had different programs of a defined theme at our performances: fresh creation, young authors, the Western classics, the Russian classics, the Estonian classics, Estonian folk-songs, songs from the song festivals, songs of different nations, songs of peace, cantatas, choirs from operas, songs about the sea, Central-Asian, Russian, Latvian, Hungarian, Czechoslovak, Finnish choir-music, songs to the

texts of the national epic «Kalevipoeg», and others. Some programs have been devoted to different authors, as A. Läte, E. Aav, K. Tüرنpu, A. Kapp—E. Kapp—V. Kapp, M. Saar and the others. We have sung songs in Russian, Ukrainian, Latvian, Lithuanian, Czech, Slovak, German, Italian and Latin.

In the course of years the choir has given more than 2,200 concerts. To this some two or three hundred concerts of the double quartette, the soloists and the two simple quartettes may be added. We have visited 109 towns outside the Estonian S.S.R. In Soviet Estonia we have sung at 170 places. In Moscow we have given 90 concerts, in Riga — 70. Many concerts have also taken place in Tartu, Leningrad, etc. Our song has echoed in concert-halls, theatres, conservatories, clubs, people's houses, houses of culture, plants, schools, collective farms and on open-air daises. It is only natural that our choir has taken part in such mass enterprises as Republican Song Festivals and song festivals of rural districts and towns. For many times we have had long concert tours lasting 2—3 months. So we have been to every Soviet Republic. Our travels have extended from Uzhgorod to Novosibirsk, from Leningrad to the Caucasus and the Crimea, from Saaremaa to Central-Asia. Very interesting was our concert tour to Czechoslovakia. Czechoslovakia is famous for its choirs. Our performances in that country served as a testimony of friendship between the two nations, and both the guests and the hosts were highly satisfied.

So we carry songs from people to people. Having got to know many peoples, their customs, culture and songs we ourselves have become deeply international in our understanding and ideas. We have met talented, hospitable, industrious peoples. On our part we have given our shade of colour — our song — to this colourful flower garden making known the achievements of Soviet Estonia and the Soviet choral singing art to other peoples. We have become like a platoon of friendship soldiers who are building a trustful bridge of friendship of songs and who are deeply convinced that the mutual exchange of cultural achievements is one of the best and up-to-date forms of making peace propaganda on our planet.

We are sure that once there will come a time that can be called the time of happy work and lovely song. Therefore we desire to enlarge our repertoire, to develop the art of interpretation. We want to travel tirelessly and find great satisfaction while fulfilling our noble task.

* * *

We were highly interested in a tour to Finland. We thrilled with delight on starting for the northern neighbouring country. Among many other things we had provided us with a dozen of Finnish choir-songs, several of them in the original language. Nearly a half of our repertoire belonged to the contemporary Estonian composers. Our choir-works have been known in Finland mainly by M. Härma's «Men's Song» and «Tuljak». It was to be regretted that we could give only one concert in every town — and it was impossible to sing all the songs that we should have wished at one concert. Only in Helsinki we were able to present two different programs from our current repertoire. It is true that we could have performed modern musical pieces as well as compiled programs from classical works only. But we take it as our duty to serve the greatest possible number of people, to be, so to say a pedagogical modulating bridge for instilling good musical taste in to the people to make them more fastidious.

We have extended our hand and it has been accepted. Here we cannot avoid pointing out the great work of the society «Finland — the Soviet Union» in organizing our tour. It is hard to find words to express our gratitude to all those known and unknown friends who surrounded us with the greatest care and cordiality.

Thanks to you, we can embellish the volumes of our chronicle with some more wonderful memories.

Many thanks to our Finnish audience!

Till we meet again!

Gustav Ernesaks

We associate the name Finland with a thousand silvery lakes, rocks and athletes. But in winter we saw no lakes showing blue as if we were not in the «Land of a Thousand Lakes», only a few rocks; however, we saw skiers everywhere. One got an impression that the Finnish babies learn to walk and ski simultaneously. And when they have come to their teens one can but admire and enjoy their fine style in skiing. At the frontier railway station Vainikkala we saw three railway-men listen to the broadcast from Zakopane, where skiing competitions for the World Cup were being held at the moment. One could read pride and satisfaction in their faces when their little portable radio-set conveyed the news. We noticed how they took it somewhat for granted that the Finnish representatives won many events.

We do not know Finland only as the land of lakes, Nurmi and Hakulinen. We know Finland as the land of Juhani Aho, Lönnrot, Palmgren, and first of all, as the land of Merikanto and Sibelius. We know it as a country of old traditions of music and choral-singing. This inspired us to prepare our program especially thoroughly and filled us with thrilling curiosity to test our ability. Earlier, in 1958, we had an opportunity to try the power of our «singing-wings» on the stages of fourteen Czechoslovak towns. It was a visit to the head-quarters of male choir singing, as we called it, and the results of that journey heartened us in our preparations for the tour to Finland.

While having lessons in speciality we tried to remind us of what we had learned

about Finland at school years ago. So, in addition to our routine lessons even new «subjects» appeared: the history of Finland, Finnish art, literature, music, the economic and political situation in Finland, etc. And of course, we took lessons in the Finnish language. We were interested in everything that was connected with Finland.

On our part we acquainted our choir to the northern neighbouring country beforehand, sending pamphlets illustrated with photos and with explanations in Finnish to several towns. And so the day of our departure came — February 23, 1962.

The representatives of the Central Committee of the Communist Party of Estonia and the Government of the Estonian S.S.R., lots of people from the other Tallin choirs, music fans, acquaintances and relatives had come to the Baltic Station to see us off. Many film-men, camera-men and newspaper-men were present. Every now and then through the clicking of the cameras and the buzzing of the crowd and the cine-cameras the shouts: «Good luck!», «Happy journey!», etc. could be heard. The good wishes, the flowers and the encouraging handshakings gave us much of self-reliance, but also they enlarged our feeling of responsibility and desire to be at our best.

About midday of the next day at the Vainikkala frontier-station an official in the Customs greeted us with the humorous words: «Mitä tavaroita teillä on?» (What goods have you got with you?) This time he had to use his auditory sense only to control us, as we «smuggled in singing-goods». He considered our singing worth-while to be imported into his country and our Finnish fluent.

At the frontier-town we were met by Kalevi Sirnela, the secretary of the Lahti branch of the society «Finland — the Soviet Union». He was our guide and announcer during the whole tour.

In Kouvola the first secretary of the society «Finland — Soviet Union» Toivo Karvonen and representatives of the Soviet Embassy had come to meet us. They also gave us the first information about our coming performances.

In the evening of the 24th of February we reached Helsinki — a city, glittering

with a million lights. On the same night at a very cordial reception, the first blossoms were woven into the garland of friendship and so it continued during the next two weeks. At the station we were welcomed by a great number of pressmen, journalists, representatives of the radio and the television, some Estonians living in Helsinki and the mixed choir «Kullervo» that has been to Tallin twice. We were greeted with flowers, handshakes, ardent speeches and a song sung in Estonian. We thanked everybody with a song in Finnish. A well-known reporter of the Finnish radio Oke Jokinen questioned our head-conductor.

But we had to hurry to the hotels, as an hour later a press-conference was to be held. And so we were soon sitting at a table with journalists of Helsinki in a comfortable small hall of the hotel «Klaus Kurkki». The activities and chronicle of our choir came under review and we answered lots of questions.

It appeared in the next day's newspapers that the Finnish journalists had learned many surprising things about us during our talk. First of all there was the question of professionalism. «Uusi Suomi» writes about it that «... not taking into account the opera choirs one cannot find any other miracle at the nearer horizons». The data of our song festivals were called «simply astounding». Secondly, the number of our concerts attracted the readers' attention. The list of our songs was considered to be three and a half meters long.

At dinner Prof. von Bonsdorff, Chairman of the society «Findland — the Soviet Union», held a speech. He pointed out the great significance of our visit in developing the cultural links between Finland and the Soviet Union.

The following day passed in the excitement of the first concert.

During its seven year concert practice the Estonian S.S.R. Academic State Male Choir has got acquainted with hundreds of concert-halls. We have performed in concert-halls differing greatly as regards their interior design and quality — ranging from enormous to tiny, from wonderful to ugly, from bad to good, and with many intermediate qualities.

As to the acoustics, we have developed a system of estimation of our own. Having

had very much material to compare, we have grown rather skilful in this matter. We had read and heard only positive criticism of the Finnish concert-halls as regards their acoustics and architectural design. But up to then we had had no opportunity for making a comparison.

So we were much interested in the conditions of performance at our first concert — in the Workers' Centre of Culture of Helsinki. And the next morning the first thing we did, was a visit to the place of that night's «job».

Many a times we have experienced bitter disappointment in highly praised concert-halls, but this time it turned out just on the contrary.

The Workers' Centre of Culture of Helsinki, situated in the new residential section Töölä, has a first rate concert-hall with excellent acoustics and a seating-capacity of 1500. Every detail in this first rate concert-hall has been completed. Here the world-famous Finnish architect Alvar Aalto has put his best to create a work that fully satisfies the demands and ideas of the contemporary architecture. The sculptural works by Väinö Aaltonen take to perfection the wonderful interior of this Palace of Culture.

Over five thousand workers helped voluntarily to build this palace, thus saving one third of the expenditure planned for the building.

It is beyond a doubt that such a concert-hall fully satisfies even the most fastidious interpreters.

So the first concert — the «overture» of our tour began.

Already after performing the first songs our excitement dissipated. We had not dared hope so much warmth, cordiality and friendliness as it was wafted onto the stage.

We were given flowers, addresses of honour and presents by the delegations of the choirs of Helsinki, the representatives of the Union of the Finnish Male Choirs, the Finnish-Sweden Union of the Male Choirs and the representatives of many other organisations.

The Soviet ambassador to Finland A. Zacharov and his wife, also many outstanding

public men, composers, artists, professors, and Chairman of the Society «Finland -- the Soviet Union», Prof. Göran von Bonsdorff, were at the concert.

We could end the concert only after having presented many extra pieces.

We were happy and full of deep satisfaction -- our first «baptism of fire» had been a great success. And now days full of activity began.

In eight days we had to give concerts in seven towns whereas the distances between those towns were often two or three hundred kilometers.

On the whole the schedule of our day was as follows: early breakfast in the hurry at which the main roll belonged to the excellent refreshing «vahva kahvi», then placing our suit-cases onto the top of our very comfortable buses, and the trip to another town began. As a rule we arrived at the next place by dinner time. After dinner we spent some two or two and a half hours on sight-seeing, took a little rest, and then on the stage again. After concerts we usually had festive dinner-parties and meetings. So we were always in the full swing of activity. However the cosy buses and especially the Finns' warm and sincere hospitality dispersed our tiredness and in the morning we were all again fresh and ready to receive new impressions and experiences and to enjoy the Finnish beautiful winter scenery.

At midday of February 26 we reached Finland's biggest port Kotka.

The secretary of the social affairs of Kotka Unto Mänttärä and a member of the town council Keijo Yrjala had already met us in Helsinki.

As Kotka and Tallin keep up friendly contacts, our stay turned out to be an especially cordial one. Immediately after our arrival we were invited to coffee arranged in our honour by the Municipal Council. The Mayor Martti Viitanen addressed us in a speech of welcome, saying: «In Tallin we have always felt like among our own family, like at our own home. I hope that you will feel at home in Kotka as we did in Tallin.»

Our answer was the «Men's Song».

The concert took place in the Kotka Workers' House. There were many local musicians present who greeted us with flowers and many presents. In the line of

those who came to greet us there were the representatives of the Kotka Musical Committee, of the Karjala Branch of the Finnish Workers' Musical League, of the Kotka Concert Supporters' Society and many other representatives of the orchestras and choirs belonging to it, etc.

After the concert the Municipal Council gave dinner in honour of the choir and the guests at the hotel «Ruotsinsalmi». Here the choir sang to the landlord Artturi Ranna who that night celebrated his 65th birthday. We presented him with a small Soviet Estonian flag. Also the «Singing Men of Kotka» sang to us.

Next morning after a two hours' journey we reached Lahti, the centre of winter sports of Finland. Lahti is a town with modern architecture, spacious, growing rapidly, and by its size the fourth town in Finland.

We were met by the Mayor of Lahti, the Vice-Mayor Santero and the Town Deputy-Secretary Osmo Kock.

At the dinner given in honour of us the Mayor held a speech in which he pointed out: «... the visit of the Estonian Academic Male Choir is not only an exciting event in our cultural life; it has a great importance in developing friendly relations between the two neighbouring peoples.»

After dinner we had just time to go sight-seeing. Our sight-seeing was rather a brief one but still enough to learn that we had come to a nice and lovely town. Very soon we lined up for the following performance on the spacious stage of the concert-hall with rather an original architecture. And again it was another evening full of excitement, applause, flowers, extra songs...

On behalf of the Town Musical Committee we were greeted by B. A. F. Krohn and by B. A. A. Vainio. The delegations representing the Male Choir of Lahti, the Lahti Branch of the Society «Finland — the Soviet Union», the Male Choir of the Workers' Union and the other organisations had also come to greet us.

We thanked them with a song by Pacius «Suomen laulu».

Among other thrilling things that night our double quartette was a great success. We performed a Finnish folk-song «The Wooden Wheels of Asikkala» arranged by

Erkki Aaltonen. It may greatly be due to the fact that the country-side Asikkala lies very near to Lahti and so several people from Asikkala had come to the concert. Many representatives from the choirs of Lahti were present at the dinner-party after the concert.

On the last day of February our journey took us towards the interior of Finland. It was a bright cold winter day. This time Jyväskylä was our destination — the town where the first general song festival of the Finnish people was held in 1884. Jyväskylä is a nice, homely, little town, where everything of old is blended with everything of new, although the new has already become prevalent. And here, too, we repeatedly had to praise and acknowledge the skill of the Finnish architects. How much good taste, inventiveness, resource and daring fantasy! Expediency, simplicity and beauty!

Our concert took place in the crowded assembly hall of the local Teachers' Training College. And as it was Kalevala Day we presented the song «Kalevipoeg» by E. Vörk. For our part we tried to reward the ovations and the flowers of the audience by singing many extra songs. Lots of representatives of the musical organisations made their way to the stage to express their gratitude and benevolence. So the representatives of the Town Musical Committee, the Mixed Choir of Jyväskylä Workers' Society, the male choir «Sirkat», the female choir «Vaput», the Male Choir of the Railway-Men, the Mixed Choir of the Karjala People, the Mixed Choir of Jyväskylä, the Female Singers of Jyväskylä, etc.

At the dinner-party the Mayor presented every member of the choir with an album «Jyväskylä».

We had to travel three hundred kilometers by bus before we arrived at Vaasa, a town on friendship relations with our town Pärnu.

In Vaasa we had scarcely enough time to change our clothes before the concert. This time we performed on the stage of the town-council hall. Again our tiredness was dispersed by an attentive audience and the excellent acoustics of the hall. We could well consider this concert to be one of our best in Finland. During the

whole evening everybody was in high festive spirits. And again flowers, flowers, flowers...

We should have had to repeat many a song if not already at the beginning of the tour we had begun to practise another way. Namely, instead of repeating the same song we sang another of the same character. This enabled us to vary the programs of the concerts and perform some good songs which at first had had no place in our repertoire. So, after a Russian folk-song «Evening Chimes», we usually sang another Russian folk-song «In the Dark Forest» or an Ukrainian folk-song «The Wide Dnieper»; after a Finnish folk-song «In the Evening» we presented another Finnish folk-song «Sato, Sato»; after Sibelius' «Song of a Woodman» his «The Song of the Heart»; and after G. Ernesaks' «A Wave Arises» his «A Night on the Shore». In Vaasa many concert-goers asked us to give their love to the people of their friendship-town Pärnu.

The next morning we continued our tour along the western frontier of Finland directly to the south. At midday, having traversed some two hundred kilometers without a stop, we reached Pori. The concert in Pori was the sixth in succession and we feared that it would have a bad influence on the artistic quality of our choir. But still, it was too early to relax. Moreover, as Antti Järvinen, Chairman of the Union of the Finnish Male Choirs was present, we had to do our best. And we bravely stood the strain of singing. We knew that the next day would be a holiday, and, perhaps that, too, helped us to sustain the strain of all the songs we presented that night. So March 3 was our first holiday during the concert tour. There was no singing that day.

We used our holiday for going sight-seeing to historical places of this ancient cultural centre. The seven-hill-town Turu, which is divided into two parts by the river Aura, is as old as the Estonian university town Tartu. In Turu we found pretty many things that reminded us of some ancient buildings survived in Tartu: the castle of Turu in the mouth of the river Aura, one of the oldest buildings in Finland, which very much resembles our Kuressaare Castle; the Dome-Church,

built in the 13th century, the chimes of which ring in midday by the Finnish radio...

After dinner a press-conference was held in which the representatives of «Turun Sanomat», «Uusi Päivä» and other newspapers took part.

In the evening some members of our choir visited the local theatre and the others went to the concert given by the Tampere Male Choir. We went to the stage to greet the choir and enjoyed «having some songs sung to ourselves».

On the following day our quartette was a great success. It sang at the annual meeting of the Turu Branch of the Society «Finland — the Soviet Union».

Our choir's concert in Turu concert-hall turned out a festive one. The spacious stage was decorated with the Finnish and the Soviet state flags. When we had sung the very first song, the representatives of the fourteen musical organisations and choirs with big bunches of flowers, came onto the stage to greet us. At the same time young girls pinned some small flowers to every man's revers. As a token of gratitude our choir presented a traditional song in such cases «Suomen laulu». The packed audience was generous in delivering praises during the whole performance. In the end of the performance, when presenting the last extra pieces, all the listeners were standing.

As usual our soloists R. Alango, U. Kreen and V. Roots deserved the full acknowledgement of the audience.

Besides, many Estonian emigrants, having come from Sweden for this occasion, were present at the concert.

Next morning in the bus the same familiar picture again: each one looking for articles in the newspapers about the last night's performance, one eye catching glimpses of the passing scenery.

So we reached Tampere — the biggest industrial town of Finland which also was the last but one place of our tour.

Here we gave one of our best concerts in the original sector-shaped hall with extraordinarily good acoustics of the Higher Commercial School.

As there is Lenin Museum in Tampere, keeping relics of Lenin's stay in Finland, we began our concert with the song «Lenin's Immortality» by G. Ernesaks. We also handed over the Museum some songs about Lenin, composed by our authors. On March 6 the both ends of our tour met in Helsinki.

The journey from Tampere to Helsinki was a very impressive one. We made a stop on half-way and enjoyed a wonderful view that opened over the valley in front of us with the town Hämeenlinna at the bottom of it. At Järvenpää we visited the grave of Jean Sibelius and the composer's long-time home at Ainola. We placed flowers on the simple massive bronze plate on which the name of the great composer is engraved. And solemnly sounded the «Heart's Song» under the ancient snow-covered trees.

Gustav Ernesaks handed the widow of the late composer a portrait of Jean Sibelius by an Estonian as a souvenir of the visit of the Estonian Academic Male Choir into Ainola.

At the same night we were guests of the most distinguished Finnish male choir the «Finnish Men of Song».

Warm words of greeting were said to us on behalf of the «Finnish Men of Song» by Eino Parila who also announced that the choir had elected our head-conductor a member of honour as the second Estonian (the first was Konstantin Törnpu). G. Ernesaks was given a corresponding badge and a diploma. The evening-party passed in a cordial and good-humoured atmosphere. Very powerfully sounded M. Härma's «Mens' Song» sung jointly by the two choirs.

In the same cordial and friendly atmosphere the dinner with the Male Choir of the Polytechnical Institute passed on the following night. It took place in the students' new home, which is still under construction in the students' town Otaniemi.

The finale of our «Finnish Suite» took place in the assembly hall of the Helsinki University on the 7th of March.

There reigned a festive atmosphere in the hall. President of Finland U. K. Kekkonen with his wife, Chairman of the Parliament T. Kleemola, Minister of Education

H. Hosia, the Ambassador of the Soviet Union A. Zacharov with his wife, some members of the Corps Diplomatique, Finnish outstanding men of culture, representatives of the choirs of Helsinki and the others were present at the concert. During the whole night we had to receive an avalanche of praises. These and the enormous flower baskets showed us that the Finnish people estimated our singing culture very high.

And when President of the Finnish Republic came up to our head-conductor and shaking hands with him said in Estonian: «Palju tänu» (many thanks), we felt that these words conveyed not only the thankfulness of thousands of people who had been to our concerts, but also the gratitude of the whole Finnish people who saw in our concert-tour first of all a friendly and sincere gesture.

The concert-tour of the Estonian Academic Male Choir had come to its end... However, has it really ended? Through a strong feeling of satisfaction one could hear the words of the Mayor of Kotka: «...this is only a beginning».

And now, after our concert-tour that really had been a great success, everybody understood with wonderful clearness that that was only a beginning.

We had made the first steps to mark the path of friendship. These steps had been made honestly and bravely and we must not let them fade away.

On the pages of the statistics of our choir-chronicle one can read that we visited 8 Finnish towns and gave 9 concerts all in all. 2,200 kilometers have been added to the length of our travels. At the concerts in Finland we sang 128 songs and 55 extra pieces. And, if to take into account the repetition of many songs, then the number of them reaches nearly 200.

The number of listeners of those concerts was a tremendous one — on an average 830 people at every concert.

Behind these figures wide expanses of friendship can be seen. There one can find thousands of paths that lead to peace and happiness. And we also want to give our contribution to keep these paths from oblivion.

Harry Vilpart

PHOTOS

1. People's Artiste of the U.S.S.R. Prof. Gustav Ernesaks.
2. State Academic Male Choir of the Estonian S.S.R.
3. On February 23, 1962, the State Academic Male Choir started for Finland. Fifteen days later, on March 9, 1962, the singers after a wonderful and memorable concert-tour arrived at their native town again. What did they see and hear on the friendship tour? About it Prof. Gustav Ernesaks told the newspaper-men at the press-conference in Tallin. Of it we are just going to give a brief review — in picture and word. That's it was like.
4. At present the State Academic Male Choir is still on the platform of the Baltic Station, but very soon the last glimpse of the panorama of the native town growing dim in the distance can be caught through the carriage window. In the picture we see Gustav Ernesaks (on the right) with his colleague People's Artiste of the Estonian S.S.R. Karl Leinus, the conductor of the mixed choir «Raudam». The maestros are in high spirits: our singers won't fail! However, at those moments often the words «Good luck!» could be heard. As we know good wishes care never too many!
5. Tallin.
6. And so we have arrived at the frontier-station Vainikkala. Here the first song of the State Academic Male Choir of the Estonian S.S.R. rang on Finland's soil —

- as the official in the Customs was to know what goods we had with us. Satisfaction was mutual. «Feel yourselves at home» was the answer to our song. These words accompanied us like a guide during the whole tour in Finland.
7. Helsinki was reached at night-fall.
  8. 9. The next day the big posters inviting the people of Helsinki to the concerts of the State Academic Male Choir of the Estonian S.S.R. were read with great interest.
  10. The first «baptism of fire». The first song in the irreproachable concert-hall of the Helsinki Workers' House of Culture with the first-rate acoustics. It was easy to sing, but still... strange surroundings... strange audience... Will the entertainment coming from sincere hearts please the audience?
  11. It did please. Already the first songs were accepted with warm applause, and soon several songs were demanded to be repeated. And of course flowers, gifts... The listeners came in a line to the stage to say welcome to the choir, supported by the applause of an audience of a thousand people.
  12. The red carnations given to every singer expressed the gratitude of the Finnish friends of song for the masterful performance.
  13. Applause did not stop even after the choir had left the stage. Behind the scenes the greeters were waiting. And in the men's faces satisfaction can be read.
  14. Would the mixed choir «Kullervo» like to have a new conductor? They have a good conductor of their own — Erkki Aaltonen.
  15. The journey through Finland began. Two buses with the singers of the State Academic Male Choir of the Estonian S.S.R. left tracks on more than 2,000 kilometers Finland's roads. Eight towns. Nine concert-stages. And thousands of new friends...
  16. On the days of travel the buses became rather homelike. Everybody had something to do. Some were admiring the land of North, some were talking about the meetings and performances, some were listening to the wags, and also to these who

- read the articles of the local pressmen about the concerts of the Academic Male Choir of the Estonian S.S.R.
17. The buses of song have reached Lahti. Far off we can see rather typical Finnish new apartment houses quite numerous in this rapidly growing Finnish town, the forth by its size in Finland. Near «at hand» from the place in the picture, there is a big jumping-off place — as Lahti is also one of the greatest winter sports centres in Finland.
  18. The singing men's every day was scheduled very strictly. Very little free time was left for the travels from town to town, the concerts, receptions and meetings. Therefore one had to take advantage of every spare moment to have a look at the nice Finnish towns. In the picture: (from left to right) the member of the leading board of the Estonian section of the society «Finland — the Soviet Union» Albert Laus, Prof. Gustav Ernesaks and Raul Viies, Chairman of the Estonian Branch of the Union of Developing Friendship and Cultural Relations between the Foreign Countries.
  19. «Shall we go to the male choir's concert?» these men seem to ask. It hardly was a problem to these in the picture, as the men, taking interest in the Jyväskylä concert advertisement at this Finnish little inland town are participants of the State Academic Male Choir (from left to right) Kalev Metsaru, Albert Rande, Harri Juhkov and Rudolf Zirk.
  20. In the assembly-hall of the Jyväskylä Teachers' Training College hot and refreshing coffee is served to the singers during the interval.
  - 21, 22. And again, travelling on and on along the roads of Finland. On the background of the snow firs and pines rejoice our eyes. Farther on there are snow-covered lakes. Near the road one could catch glimpses of gaily colourful houses flashing past.
  23. New towns, new meetings. And singing, singing, singing... Of course the choir could not set a limit to its performances and sing on the concert-stage only. One expected to listen to the singing of the famous male choir everywhere —

- either at the meetings with students, or at the coffee-table after concerts. And the men sang. How could it be otherwise, if there was a lovely flower basket as a present for you.
24. The State Academic Male Choir of the Estonian S.S.R. had so many splendid meetings during the two weeks stay in Finland! The camera-man has perpetuated the moment, when Prof. Gustav Ernesaks is talking to Erkki Aaltonen (second from left), Conductor of the mixed choir «Kullervo» of the society «Finland — the Soviet Union». «Kullervo»-choir has been to Tallin twice. This time a meeting takes place on the Finnish soil.
  25. In this picture we see the head-conductor talking to the composer Tauno Hannikainen and the conductor of the male choir Ossi Elokas.
  26. Many a time one had to use the «finger-alphabet». This way or that way, friends understand one another everywhere.
  27. The reverse side of this picture reads: «The newspaper «Üusi Päivä» greets the famous choir and its great conductor Prof. Ernesaks. In Turu (March 3,62). Niilo Kavenius, Editor». Yes, for expressing respect all means at hand may be used. This greeting, too, expressed sincere friendship. In the photo (from left to right): Raul Viies, Chairman of the Estonian Branch of the Union of Developing Friendship and Cultural Relations with Foreign Countries, the inspector of the choir Harri Vilpart, Prof. Gustav Ernesaks, conductor Uno Järvela, a singer Rene Rättnik and the head of the delegation Albert Laus.
  28. A day off in Turu was an opportunity for a good rest after six successive concerts. But this day also passed away very quickly, because there was so much worth seeing in that ancient cultural centre of Finland. On the sight-seeing tour a hill was reached, which opened a good view over the «seven-hill-town» near-by.
  29. In the packed concert-hall of Turu the listeners very cordially greeted the Estonian singers — during the concert, during the interval and after the concert.

In the picture we see Prof. Gustav Ernesaks and Honoured Art Worker of the Estonian S.S.R. Harald Uiho among the Finnish friends of song.

30. The modern building of Turu University was visited. There were lots of things from top to bottom to take interest in.
31. At the grave of Jean Sibelius.
32. One moment of those many occasions that the Estonian State Academic Male Choir was greeted on the concert-stage.
33. And in Tallin again. On the day of arrival, March 9, 1962, Prof. Gustav Ernesaks and Raul Viies, Chairman of the Estonian Branch of the Union of Developing Friendship and Cultural Relations with Foreign Countries, organized a press conference in the native town. There were lots of things to tell of...
34. Gifts, certificates of thankfulness, addresses of honour — all these were brought home in armfuls.

For some days to have a rest — and again, rehearsals, concerts and new meetings. A few days after the arrival of the Estonian State Academic Male Choir, a mixed choir from Chile, conducted by Rafael Vidales, visited Tallin. And again, the singers had an unforgettable meeting with the guests over the ocean. New relics were added to the store of the gifts of the male choir. And these will be followed by newer ones...

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АКАДЕМИЧЕСКИЙ МУЖСКОЙ ХОР ЭСТОНСКОЙ ССР
В ФИНЛЯНДИИ

На эстонском, русском, финском и английском языках.

Оформление Х. Керсна.

Эстонское Государственное Издательство, Таллин, Пярнуское шоссе, 10.

Toimetaja I. Tamm. Kunstiline toimetaja H. Keigo. Tehniline toimetaja H. Veber.
Korrektorid O. Kajando ja V. Põlde.

Ladumisele antud 5. VI 1962. Trükkimisele antud 27. VI 1962. Paber 60:90, 1/16. Trükipoognaid
1,75. Arvestuspoognaid 6,18. Trükiarv 3000. MB-05812. Tellimise nr. 4046.

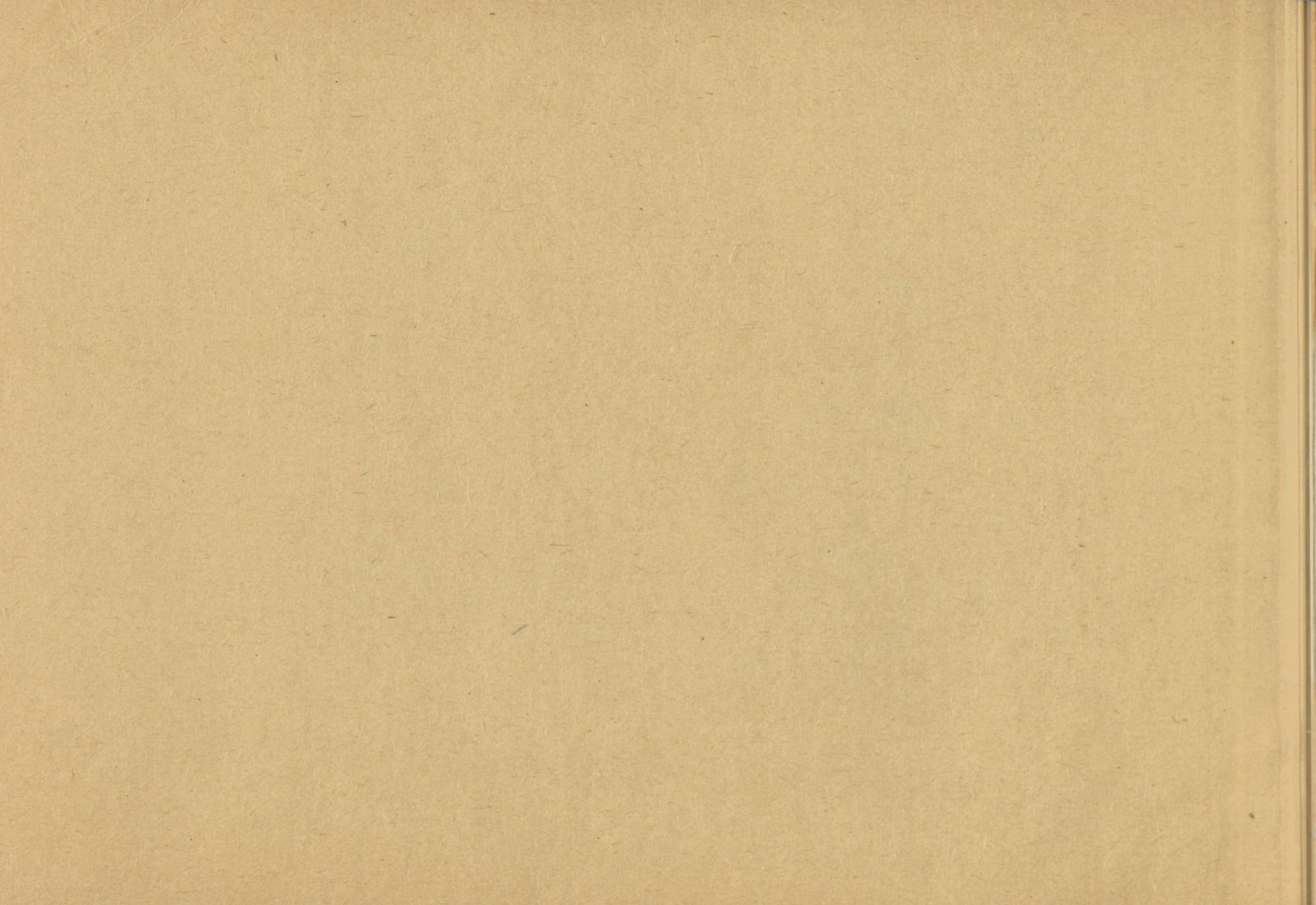
Trükikoda «Kommunist», Tallinn, Pikk tänav 2.

Hind 50 kop.

50 kop.

A
24664

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00816047 7